

**Plán péče
o
přírodní rezervaci
Kostelecký zámecký park**

**na období
2027 - 2036**

Plán péče je odborný a koncepční dokument ochrany přírody, který na základě údajů o dosavadním vývoji a současném stavu zvláště chráněného území navrhuje opatření na zachování nebo zlepšení stavu předmětu ochrany ve zvláště chráněném území a na zabezpečení zvláště chráněného území před nepříznivými vlivy okolí v jeho ochranném pásmu. Plán péče slouží jako podklad pro jiné druhy plánovacích dokumentů a pro rozhodování orgánů ochrany přírody. Pro fyzické ani právnické osoby není závazný. Realizaci plánu péče zajišťuje orgán ochrany přírody příslušný ke schválení péče, a to v součinnosti s vlastníky a nájemci dotčených pozemků postupy podle § 68 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

Obsah

1. Základní údaje o zvláště chráněném území.....	1
1.1 Základní identifikační údaje.....	1
1.2 Údaje o lokalizaci území v rámci územně správního členění ČR.....	1
1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí.....	1
1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma.....	3
1.5 Překryv území s jiným typem ochrany.....	4
1.6 Kategorie IUCN.....	4
1.7 Předmět ochrany ZCHÚ.....	4
1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu.....	4
1.7.2 Předmět ochrany – současný stav.....	5
1.8 Cíl ochrany.....	8
2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany.....	9
2.1 Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů.....	9
2.1.1 Stručný popis území a jeho přírodních poměrů.....	9
2.1.2 Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů rostlin a živočichů.....	15
2.1.3 Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti.....	24
2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti.....	26
2.3 Související plánovací dokumenty, správní akty a opatření obecné povahy.....	33
2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch.....	33
2.4.1 Základní údaje o plochách mimo lesní pozemky.....	33
2.5 Souhrnné zhodnocení stavu předmětů ochrany, výsledků předchozí péče, dosavadních ochranných zásahů do území a závěry pro další postup.....	33
2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize.....	39
3. Plán zásahů a opatření.....	39
3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ.....	39
3.1.1 Rámcové zásady péče o ekosystémy a jejich složky nebo zásady jejich jiného využívání.....	39
3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území.....	47
3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností.....	47
3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu.....	47
3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území.....	48
3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností.....	48
3.6 Návrhy na vzdělávací a osvětové využití území.....	48
3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území.....	48
4. Závěrečné údaje.....	49
4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů činností).....	49
4.2 Použité podklady a zdroje informací.....	50
4.3 Seznam používaných zkratk.....	51
4.4. Podklady pro plán péče zpracoval.....	51
5. Přílohy.....	52

1. Základní údaje o zvláště chráněném území

1.1 Základní identifikační údaje

evidenční číslo:	1210
kategorie ochrany:	přírodní rezervace
název území:	Kostelecký zámecký park
druh právního předpisu, kterým bylo území vyhlášeno:	nařízení
orgán, který předpis vydal:	KÚ Královéhradeckého kraje
číslo předpisu:	2/2018
datum platnosti předpisu:	25. 6. 2018
datum účinnosti předpisu:	19. 7. 2018

Datum prvního vyhlášení PR je 9. 11. 1995. Historie územní ochrany lokality však sahá ještě více do minulosti (blíže v kapitole 2.2).

1.2 Údaje o lokalizaci území v rámci územně správního členění ČR

kraj:	Královéhradecký
okres:	Rychnov nad Kněžnou
obec s rozšířenou působností:	Kostelec nad Orlicí
obec s pověřeným obecním úřadem:	Kostelec nad Orlicí
obec:	Kostelec nad Orlicí
katastrální území:	Kostelec nad Orlicí

Příloha:

M1 – Orientační mapa s vyznačením území

1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Zvláště chráněné území:

Katastrální území: č. 670197, Kostelec nad Orlicí

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastnictví	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)*
2649/1		trvalý travní porost		3133	59550	59550
2649/2		ostatní plocha	zeleň	3133	4728	4728
2649/3		ostatní plocha	zeleň	3133	1146	1146
2649/4		ostatní plocha	zeleň	3133	1883	1883
2649/6		trvalý travní porost		3133	238	238
2649/7		trvalý travní porost		3133	1380	1380
2649/8		trvalý travní porost		3133	26	26
2649/9		ostatní plocha	ostatní komunikace	3133	3427	3427
2649/10		ostatní plocha	ostatní komunikace	3133	209	209
2649/11		ostatní plocha	ostatní komunikace	3133	122	122
2649/12		ostatní plocha	ostatní komunikace	3133	113	113
2649/13		ostatní plocha	ostatní komunikace	3133	39	39
2649/14		ostatní plocha	ostatní komunikace	3133	24	24
2650		ostatní plocha	zeleň	3133	7938	7938
2651		ostatní plocha	zeleň	3133	23599	23599
2653		zastavěná plocha a nádvoří		3133	50	50
2654		trvalý travní porost		3133	27301	27301
2655		ostatní plocha	ostatní komunikace	3133	644	644
2656/7		trvalý travní porost		10002	5151	7

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastnictví	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)*
2660/1		ostatní plocha	zeleň	3133	14731	10613*
2660/2		ostatní plocha	zeleň	3133	17926	17926
2660/3		ostatní plocha	zeleň	3133	2570	2570
2660/4		ostatní plocha	zeleň	3133	3133	3133
2660/5		trvalý travní porost		3133	7925	7925
2660/6		trvalý travní porost		3133	13389	13389
2660/7		ostatní plocha	zeleň	3133	3155	3155
2660/8		ostatní plocha	zeleň	3133	8966	8966
2660/9		ostatní plocha	zeleň	3133	3972	3972
2661		ostatní plocha	ostatní komunikace	3133	2037	2037
2662		trvalý travní porost		3133	64046	64046
3781/5		trvalý travní porost		10002	10130	10130
3781/11		trvalý travní porost		10002	919	881*
3781/12		trvalý travní porost		2393	107	107
3781/27		trvalý travní porost		3133	1153	1153
3781/28		trvalý travní porost		3133	14	14
3781/29		trvalý travní porost		3133	94	94
3781/30		trvalý travní porost		3133	12	12
3781/31		trvalý travní porost		3133	31	31
3781/32		trvalý travní porost		3133	23	23
3781/33		trvalý travní porost		3133	35	35
3781/184		trvalý travní porost		10002	12	12
3781/185		ostatní plocha	ostatní komunikace	3728	368	2*
3781/186		ostatní plocha	ostatní komunikace	3133	8	8
3781/189		ostatní plocha	ostatní komunikace	2310	1	1
3838/1		vodní plocha	zamokřená plocha	3133	2873	2856*
3868/2		vodní plocha	koryto vodního toku přirozené nebo upravené	10001	1161	1161
3868/3		vodní plocha	koryto vodního toku přirozené nebo upravené	10001	7	7
3868/4		vodní plocha	koryto vodního toku přirozené nebo upravené	10001	1185	1185
3868/7		vodní plocha	koryto vodního toku přirozené nebo upravené	10001	246	91*
3868/10		vodní plocha	koryto vodního toku přirozené nebo upravené	10001	991	991
3868/11		vodní plocha	koryto vodního toku přirozené nebo upravené	3133	309	309
3868/12		vodní plocha	koryto vodního toku přirozené nebo upravené	3133	344	344
3868/40		vodní plocha	koryto vodního toku přirozené nebo upravené	10001	125	125
3868/46		vodní plocha	koryto vodního toku přirozené nebo upravené	10001	149	96*
3868/67		vodní plocha	koryto vodního toku přirozené nebo upravené	10002	15	15
3876/2		trvalý travní porost		10002	738	738
3876/3		trvalý travní porost		3133	72	72
3876/4		trvalý travní porost		3133	13	13
3876/18		ostatní plocha	ostatní komunikace	3728	52	20*
3876/19		ostatní plocha	ostatní komunikace	3728	41	41
Celkem						290723

Přehled parcel a informace o nich byly získány z katastru nemovitostí dostupného z <https://nahliznidokn.cuzk.cz/>. Údaje jsou platné ke dni 26. 3. 2026.

* Výměry parcel zahrnutých v ZCHÚ jen z části jsou označeny symbolem *.

Rozloha PR podle vyhlášovacích dokumentace z roku 2018 je 28,58 ha, v ÚSOP je uvedena rozloha 29,1134 ha. Při novém vyhlášení PR v roce 2018 bylo ZCHÚ zaměřeno. V tabulce výše vychází výměra PR na 29,0721 ha. Rozlohy pozemků, které jsou v PR zahrnuty celé, jsou v tabulce uvedeny podle informací v katastru nemovitostí. Rozlohy pozemků zasahujících do PR jen z části byly získány pomocí nástroje GIS překryvem vrstvy hranic pozemků (poskytl KÚ) s hranicí ZCHÚ (zdroj AOPK ČR, rozloha PR podle digitálního podkladu je 29,0457 ha).

Ochranné pásmo:

Katastrální území: č. 670197, Kostelec nad Orlicí

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastnictví	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)*
3781/9		trvalý travní porost		10002	6950	6950
3781/185		ostatní plocha	ostatní komunikace	3728	368	364*
3781/188		ostatní plocha	ostatní komunikace	10002	8	8
3876/18		ostatní plocha	ostatní komunikace	3728	52	32*
Celkem						7354

Přehled parcel a informace o nich byly získány z katastru nemovitostí dostupného z <https://nahliznidokn.cuzk.cz/>. Údaje jsou platné ke dni 26. 3. 2026.

* Výměry parcel zahrnutých v ZCHÚ jen z části jsou označeny symbolem *.

Rozloha OP podle vyhlášovacích dokumentace z roku 2018 je 0,74 ha, v ÚSOP je uvedena rozloha 0,7356 ha. Při novém vyhlášení PR v roce 2018 bylo OP zaměřeno. V tabulce výše vychází výměra OP na 0,7354 ha. Rozlohy pozemků, které jsou v OP zahrnuty celé, jsou v tabulce uvedeny podle informací v katastru nemovitostí. Rozlohy pozemků zasahujících do PR jen z části byly získány pomocí nástroje GIS překryvem vrstvy hranic pozemků (poskytl KÚ) s hranicí ZCHÚ (zdroj AOPK ČR, rozloha OP podle digitálního podkladu je 0,7339 ha).

Příloha:

M2 – Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma

1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v ha	OP plocha v ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v ha
lesní pozemky				
vodní plochy	0,7180		zamokřená plocha	0,2856
			rybník nebo nádrž	
			vodní tok	0,4324
trvalé travní porosty	18,7177	0,6950		
orná půda				
ostatní zemědělské pozemky				
ostatní plochy	9,6316	0,0404	neplodná půda	
			ostatní způsoby využití	9,6316

zastavěné plochy a nádvoří	0,0050		
plocha celkem	29,0723/ 29,1134/ 28,58*	0,7354/ 0,7356**	

*Rozloha dle tabulky v kapitole 1.3/rozloha v ÚSOP/rozloha ve vyhlášovacím dokumentaci.

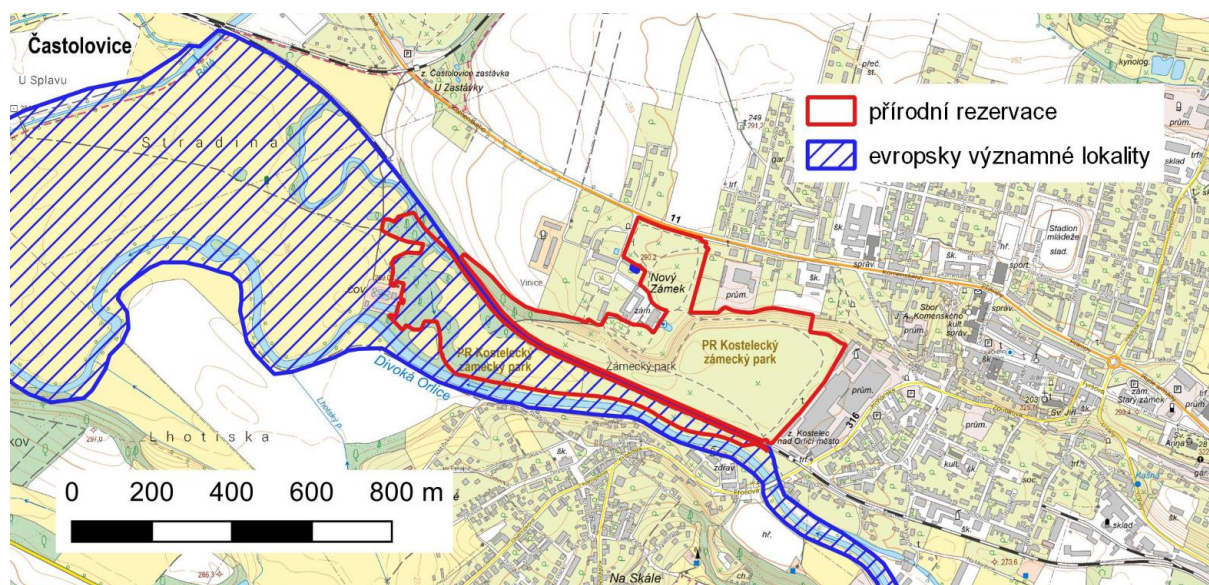
**Rozloha dle tabulky v kapitole 1.3/rozloha dle ÚSOP.

1.5 Překryv území s jiným typem ochrany

národní park:	není
chráněná krajinná oblast (včetně zóny):	není
překryv s jiným typem ochrany:	ÚSES (lokální biocentrum Zámecký park, nadregionální biokoridor K 81) CHOPAV Východočeská křída kulturní památka 14863/6-2293 – Nový zámek
mezinárodní statut ochrany:	není

Natura 2000

ptačí oblast:	není
evropsky významná lokalita:	CZ0524049 Orlice a Labe

Obrázek 1: Překryv PR Kostecký zámecký park s EVL Orlice a Labe.

Mapový podklad © Národní geoportál INSPIRE, základní topografická mapa 1:25000

1.6 Kategorie IUCN

IV – území pro péči o stanoviště/druhy

1.7 Předmět ochrany ZCHÚ

1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu

Zachování ekosystémů smíšených jasanovo-olšových lužních lesů, dubohabřin až suťových lesů, mezofilních ovsíkových luk a dalších typů luční vegetace, populací zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů a dalších vzácných druhů včetně jejich biotopů a souboru významných dřevin v přírodně-krajinářském celku zámeckého parku.

1.7.2 Předmět ochrany – současný stav

A. ekosystémy

Zpracováno podle aktuálního botanického průzkumu Gerža 2026.

ekosystém**	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému	kód předmětu ochrany*
jasanovo-olšové lužní lesy – biotop L2.2 – habitat 91E0	cca 17 % (tj. 4,88 ha)	Porosty v PR se vyznačují převážně střední zachovalostí. Z hlediska ochrany jsou poměrně významné, a to i přes výraznější ovlivnění jak antropogenními tak přírodními vlivy a zásahy. Některé části luhů jsou pravidelně udržovány v rámci zahradnické péče o zámecký park (redukce křovin, kosení podrostu). Dominantou stromového patra je především olše lepkavá, místy hlavně jasan ztepilý (aktuálně postižený nektrózou) a v příměsí jsou další dřeviny. Luhy mají zpravidla bohatě vyvinuté keřové patro, v němž převládá většinou střemcha. V některých porostech je ale keřové patro zahradnickou údržbou částečně redukováno. Bylinný podrost má převážně eutrofní charakter s příměsí charakteristických vlhkomilnějších druhů. V jarním aspektu roste místy velmi hojně bledule jarní. Zdejší populace byla do stávající podoby rozšířena zahradnickou péčí, ale má přirozený základ. V porostech při západním okraji PR se nacházejí pozůstatky ramene Divoké Orlice. V této části se lužní porosty dlouhodobě vyvíjejí zcela spontánně, přítomno je i větší množství mrtvého dřeva a mají až pralesovitý charakter. Bohužel tu je také více zastoupena invazní netýkavka žláznatá.	A, B
dubohabřiny až suťové lesy – biotop L3.1 až L4	cca 13 % (tj. 3,67 ha)	Porosty charakteru dubohabřin až suťových lesů se nacházejí na svazích podél nivy. Porosty jsou často nevyhraněné a mezi oběma typy tu existují plynulé přechody. Vyznačují se převážně střední zachovalostí. Kvalitní je zejména stromové patro, které je pestřejší druhové i věkové skladby. To tvoří v dubohabřinách především dub letní i dub zimní, habr obecný, lípa srdčitá, v porostech přechodných k suťovým lesům mají větší zastoupení i jasan ztepilý (aktuálně postižený nektrózou), javor klen a mléč a v typických porostech suťového lesa může být hojnější i jilm horský. Většinou je pestřejší a bohatěji vyvinuté i keřové patro. Bylinné patro je spíše chudší s převahou druhů náročnějších na živiny. V jarním aspektu místy masově roste česnek medvědí. Lesní porosty na svazích jsou více či méně ovlivněny aspektem zámeckého parku – lokální prosvětlení, vedení a úpravy pěšin, záměrné i spontánní šíření nepůvodních druhů v keřovém a bylinném patře (hojněji např. rybíz alpský, talovín zimní a další druhy invazního charakteru, jako např. netýkavka malokvětá, ořešák královský).	A
mezofilní ovsíkové louky ¹ (a další typy luční vegetace) – biotop T1.1	cca 40 % (tj. 11,59 ha)	Mezofilní ovsíkové louky tu mají z přírodních biotopů největší zastoupení. Jsou převážně velice zachovalé, druhově pestré a s velkým zastoupením kvetoucích bylin. Biotop T1.1 tu není zcela vyhraněný. V nivních partiích vykazuje jistou inklinaci k aluviálním psárkovým či	A, B

¹ Podle mapování biotopů, které zajišťuje AOPK ČR, se biotop T1.1 v území vůbec nevyskytuje. Toto mapování zachycuje přírodní louky jen v Z části PR a klasifikuje je jako biotop T1.4. Autor plánu péče se s tímto pojetím neztotožňuje (podrobněji v kapitole 2.5).

ekosystém**	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému	kód předmětu ochrany*
– habitat 6510		vlhkým pcháčovým loukám (biotopy T1.5 a T1.4). Lze předpokládat, že před regulací Divoké Orlice měly louky v její nivě spíše tento charakter. Na svazích nad nivou se zase vyskytují přechody k suchým širokolistým trávníkům (biotop T3.4).	

*kód předmětu ochrany:

a = předmět ochrany spadá pod definici předmětu ochrany dle zřizovacího předpisu ZCHÚ

b = předmět ochrany překrývající se EVL/PO (v závorce je uveden kód stanoviště dle vyhl. č. 166/2005 Sb., hvězdičkou (*) jsou označena prioritní stanoviště a druhy)

c = další významný ekosystém nebo jeho složka, který je navržen k doplnění mezi předměty ochrany ZCHÚ (viz i kap. 3.4)

** Pro název ekosystému byla provedena interpretace znění vyhlášovacího předpisu na odpovídající biotopy dle katalogu biotopů ČR (Chytrý et al. 2010). Uveden je dále kód habitatu, který je předmětem ochrany EVL Orlice a Labe, se kterou je PR v překryvu.

B. další předmět ochrany – soubor významných dřevin v přírodně-krajinářském celku zámeckého parku

Zařazení „souboru významných dřevin v přírodně-krajinářském celku zámeckého parku“ do předmětu ochrany je v rámci všech našich ZCHÚ velmi ojedinělé a neobvyklé. Jde především o historickou souvislost s „ptačí rezervací“, která byla na území zámeckého parku zřízena již v roce 1949. Kostelecký zámecký park představuje novodobější bohatý způsob úpravy ve stylu anglického parku a celý zámecký areál bývá srovnáván s takovými areály, jakými jsou areál Kačina nebo Kynžvart. Je jedním z dendrologicky nejvýznamnějších parků východních Čech. V průběhu dendrologického výzkumu tu bylo evidováno přibližně 200 druhů dřevin včetně jejich kultivarů (na území PR i mimo ni). Nachází se tu řada významných starých stromů a dendrologických rarit. Stáří některých dubů převzatých do parkové úpravy z přirozenějších porostů se odhaduje až na 360 let.

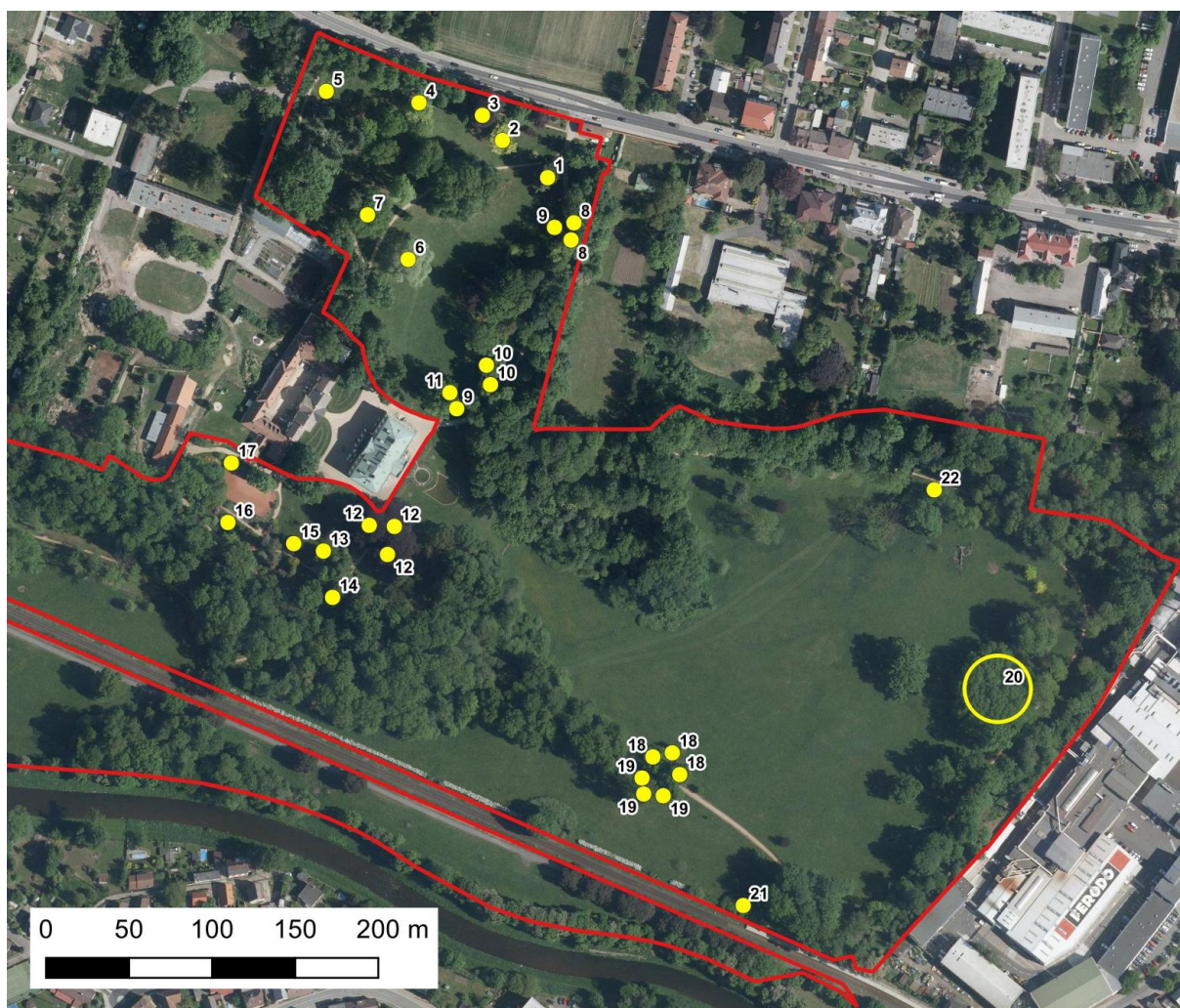
Níže je uveden stručný přehled nejvýznamnějších exotických dřevin a kultivarů na území PR.

Číslo odkazuje na obrázek č. 2.

- 1 – jedlovec kanadský (*Tsuga canadensis*)
- 2 – dub červený zlatolistý (*Quercus rubra* Aurea), vzácně pěstovaný kultivar, vitální
- 3 – dub letní vzpřímený (*Quercus robur* Atropurpurea), solitéra, jeden z výjimečných jedinců v ČR
- 4 – buk lesní (*Fagus sylvatica* Zlatia), jen velmi vzácně pěstovaný kultivar, vitální
- 5 – zmarličník japonský (*Cercidiphyllum japonicum*)
- 6 – platan javorolistý (*Platanus x hispanica*) solitéra, mohutný exemplář se zachovalými spodními větvemi
- 7 – dub červený (*Quercus rubra*), statný jedinec s velmi nízko posazenou korunou
- 8 – ořešovec srdčitý (*Carya cordiformis*), nejvzácnější dřevina parku, 2 utlačení, ale zdraví jedinci
- 9 – ořešák popelavý (*Juglans cinerea*), méně často pěstovaný druhohorní
- 10 – javor klen (panašovaný) – *Acer pseudoplatanus* Variegatum
- 11 – liliovník tulipánokvětý (*Liriodendron tulipifera*)
- 12 – buk lesní červenolistý (*Fagus sylvatica* Atropunicea), 3 statní jedinci u zámku
- 13 – katalpa trubačovitá (*Catalpa bignonioides*)
- 14 – buk lesní převislý (*Fagus sylvatica* Pendula), starý jedinec
- 15 – dub letní červenolistý (*Quercus robur* Atropurpurea)

- 16 – cypríšek tupolistý, zakrslý (*Chamaecyparis obtusa* Nana Gracilis), výjimečně vzrostlý jedinec v alpinu u zámku
- 17 – javor Davidův (*Acer davidii*)
- 18 – javor stříbrný (*Acer saccharinum*), 3 staří jedinci v dolní části parku
- 19 – javor cukrový (*Acer saccharum*), 3 mladší jedinci v dolní části parku
- 20 – lapina jasanolistá (*Pterocarya fraxinifolia*) rozsáhlý porost v dolní východní části parku, vzniklý pravděpodobně rozrůstáním původního jedince z kořenových výmladků
- 21 – jírovec drobnokvětý (*Aesculus parviflora*), hustý porost vzniklý z kořenových výmladků, jeden z nejlepších v ČR
- 22 – tavalníkovec jeřábolistý (*Sorbaria sorbifolia*) rozsáhlý porost, vzniklý z kořenových výmladků

Z dalších velmi významných dřevin se v dolní části parku dříve vyskytoval i topol Wilsonův (*Populus wilsonii*), který byl ale výrazně poškozen vichřicí a i přes ošetření byl nakonec odstraněn. Tento topol byl jednou z nejcennějších dřevin parku. V ČR se jedná o jen vzácně pěstovaný strom, který se tu a tam v parcích vyskytuje v mladých exemplářích. V Kosteleckém parku však byl patrně nejstarší exemplář v republice. Odstraněn byl i jasan pensylvánský (*Fraxinus pensylvanica* Aucubaefolia) z prostoru před zámkem, který měl odlomený vrchol a byl celkově ve špatném stavu.

Obrázek 2: Nejvýznamnější exotické dřeviny a kultivary na území PR.

Mapový podklad © ČÚZK, ortofoto.

Zámek, další budovy a celý areál zámeckého parku je také kulturní památkou. Ochranu kulturních památek upravuje zákon o státní památkové péči č. 20/1987 Sb., ve znění

pozdějších předpisů. Z hlediska ochrany přírody ve smyslu zákona č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jsou toto objekty a hodnoty, se kterými tento zákon přímo nesouvisí. Harmonické propojení parkové úpravy s přírodním prostředím se ale projevuje i v druhové rozmanitosti území. Zdejší park je ukázkou toho, že i území významně přetvořené člověkem může být domovem mnoha významných volně žijících druhů. Kostelecký zámecký park představuje regionálně významnou lokalitu především z hlediska mykologického, ornitologického a pro některé skupiny hmyzu.

Protože předmět ochrany popsany v této části má vazbu v první řadě na památkovou péči ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb., tak se jím plán péče dále podrobněji nezabývá – není definován cíl ochrany (kapitola 1.8), není hodnocen jeho stav a předchozí péče (kapitola 2.5) a nejsou stanoveny rámcové zásady péče (kapitola 3.1). Plán péče jej ovlivňuje jen zprostředkovaně – ochranou a péčí o významné druhy a přírodní biotopy na území PR. Jde např. o režimy kosení lučních porostů nebo péči o dřeviny s ohledem na výskyt vzácných druhů živočichů.

1.8 Cíl ochrany

A. ekosystémy

<i>ekosystém</i>	<i>cíl ochrany</i>	<i>indikátory cílového stavu</i>
jasanovo-olšové lužní lesy – biotop L2.2 – habitat 91E0	Porosty lužních lesů reprezentativního složení, bez výraznějších projevů degradace a alespoň v některých částech s významnějším zastoupením dožívajících stromů a mrtvého dřeva.	<ul style="list-style-type: none"> • Rozloha ekosystému na ploše srovnatelné jako v roce 2025, tj. cca 4,9 ha. • Při biotopovém pojetí ekosystému (sensu Lustyk 2024, blíže kap. 2.5) se bude biotop vyznačovat degradací nejvýše ve stupni 2 (střední degradace). • Přítomnost mrtvého dřeva by měla být ve většině biotopu hodnocena minimálně stupněm 1 (sensu Lustyk 2024). • bledule jarní – populace srovnatelná jako v roce 2025 (cf. Gerža 2026).
dubohabřiny až suťové lesy – biotop L3.1 až L4	Porosty dubohabřin až suťových lesů reprezentativního složení, bez výraznějších projevů degradace a alespoň v některých částech s významnějším zastoupením dožívajících stromů a mrtvého dřeva.	<ul style="list-style-type: none"> • Rozloha ekosystému na ploše srovnatelné jako v roce 2025, tj. cca 3,7 ha. • Při biotopovém pojetí ekosystému se budou biotopy vyznačovat degradací nejvýše ve stupni 2 (střední degradace). • Přítomnost mrtvého dřeva by měla být ve většině plochy biotopů hodnocena minimálně stupněm 1 (sensu Lustyk 2024). • měsícnice vytrvalá – populace srovnatelná jako v roce 2025 (cf. Gerža 2026).
mezofilní ovsíkové louky (a další typy luční vegetace) – biotop T1.1 – habitat 6510	Mezofilní ovsíkové louky reprezentativního složení a bez výraznějších projevů degradace.	<ul style="list-style-type: none"> • Výskyt biotopu T1.1 (případně i s dalšími lučními biotopy) na ploše srovnatelné jako v roce 2025, tj. cca 11,6 ha. • Při biotopovém pojetí ekosystému se bude velká většina luční vegetace vyznačovat stupněm degradace nejvýše 1 (tj. ve stavu jaký byl zachycen v roce 2025, cf. Gerža 2026). • druhově bohatší společenstvo denních motýlů, se stabilními populacemi jednotlivých druhů
Indikátor společný pro lužní lesy, dubohabřiny až suťové lesy a další porosty dřevin v parku		<ul style="list-style-type: none"> • páchník hnědý – populace srovnatelná jako při průzkumu v roce 2025 (Resl). Tj. výskyt dutin s larvami na více místech PR (viz. obr. 3) a výskyt lze hodnotit jako hojný.

2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany

2.1 Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

2.1.1 Stručný popis území a jeho přírodních poměrů

Přírodní rezervace Kostelecký zámecký park se nachází na západním okraji města Kostelec nad Orlicí (okres Rychnov nad Kněžnou). Její velikost je 29,1134 ha (dle ÚSOP). Zahrnuje hodnotný přírodně–architektonický zámecký park a část pravobřežní nivy Divoké Orlice s převážně mezofilními loukami, fragmenty lužních lesů a dubohabřinami až suťových lesů na svazích. Na západním okraji PR se nachází i mrtvé rameno Divoké Orlice a menší tůň. Území se vyznačuje výskytem pestrého spektra druhů s různými nároky na stanoviště. Jedná se o regionálně významnou lokalitu především z hlediska botanického, ornitologického, mykologického a pro některé skupiny hmyzu. Kostelecký park je také jedním z dendrologicky nejvýznamnějších parků východních Čech s výskytem řady dendrologických rarit. PR se částečně překrývá s evropsky významnou lokalitou CZ0524049 Orlice a Labe.

Geomorfologie, geologie, pedologie

Dle geomorfologického členění ČR se PR nachází na rozhraní dvou geomorfologických jednotek – okrsků Orlické nivy a Rychnovský úval (podcelek Třebechovická tabule, celek Orlická tabule, podsoustava Východočeská tabule, soustava Česká tabule). Okrsek Orlické nivy je charakterizován jako holocenní náplavová rovina kolem Tiché, Divoké a spojené Orlice. Rychnovský úval je tektonicky podmíněný úval v povodí řek Divoké Orlice a Dědiny (na severu) s plochým pahorkatinným povrchem, strukturně denudačními plošinami a svědeckými hřbety a vrchy, pleistocenními říčními terasami a údolními nivami. Nadmořská výška PR je v rozmezí od 267 do 290 m n. m. Geomorfologicky ji lze rozdělit do tří částí. Největší část se rozkládá v nivě Divoké Orlice. Zde je reliéf plochý, s jen minimálními výškovými rozdíly a nevýraznou modelací. Při západním okraji PR jsou pozůstatky původního řečiště Divoké Orlice (pozůstatky ramene s menšími vysychavými tůňemi a zvodnělé mrtvé rameno podél železniční trati). Druhou geomorfologickou částí PR je svah nad nivou, táhnoucí se v celé délce PR ve směru východ–západu. Svah má převážně jižní orientaci a jeho převýšení je přibližně 20 m. Poslední částí je plošina nad svahem v severní části PR v okolí zámku. Výrazným antropogenním prvkem v aluviu Divoké Orlice je násep železniční trati, který prochází územím ve směru východ–západ a rozděluje PR na dvě samostatné části.

Geologické podloží na území PR tvoří druhohorní horniny české křídové pánve – písčité slínovce až jílovce spongilitické, místy silicifikované (opuky). Tyto horniny vystupují k povrchu na strmých svazích nad nivou. Druhohorní horniny jsou v aluviu Divoké Orlice a na plošinách nad svahy ohraničujícími nivu překryty horninami kvartérního stáří. V nivě to jsou holocenní nivní sedimenty a na plošinách pleistocenní spraše a sprašové hlíny. Půdní pokryv je v nivních polohách tvořen fluvizemí modální a fluvizemí glejovou. Na svazích nad nivou a na plošinách nad nimi severně od nivy se vyskytuje hnědozem modální slabě oglejená (Česká geologická služba, online).

Klimatické poměry

Dle klimatického členění ČR se PR nachází v mírně teplé oblasti MT11. Pro ni je charakteristické mírně teplé a krátké jaro, léto je dlouhé, teplé a suché, podzim je mírně teplý a krátký, zima je mírně teplá, velmi suchá a krátká s krátkým trváním sněhové pokrývky.

Charakteristiky podnebí klimatické oblasti MT11

Počet letních dnů	40-50
Počet dnů s průměrnou teplotou nad 10 °C	140-160
Počet mrazových dnů	110-130

Počet ledových dnů	30-40
Průměrná lednová teplota	-2 až -3
Průměrná červencová teplota	17-18
Počet dnů se srážkami nad 1 mm	90-100
Srážkový úhm ve vegetačním období	350-400
Srážkový úhm v zimním období	200-250
Srážkový úhm celkem	550-650
Počet dnů se sněhovou pokrývkou	50-60

Hydrologické poměry

PR na jižní hranici ohraničuje řeka Divoká Orlice (do PR ale nezasahuje). Hydrologie celého území, zejména nivy, byla ovlivněna regulací řeky. Hlavní období regulace u Kostelce nad Orlicí spadá do začátku 20. století (velké vodohospodářské úpravy Orlice probíhaly v období cca 1890–1915, s vrcholem kolem roku 1910–1912). Nějaké úpravy tu však proběhly již dříve, např. v souvislosti se stavbou železniční tratě (do provozu uvedena v roce 1874). Současné koryto Divoké Orlice je silně zaklesnuté pod úroveň okolního terénu, napřímené a má víceméně pravidelný profil. Až teprve od rezervace níže má přírodnější charakter. V PR jsou dosud patrné pozůstatky historického řečiště. V západní části se nachází větší mrtvé rameno a v luzích při západním okraji PR je dosud patrná dřívější trasa koryta s menšími vysychavými tůněmi. K oddělení této části řeky ale došlo již mnohem dříve. Další drobná vodní plocha se v PR nachází přibližně v její střední části na úpatí svahu (DP 18). Má podobu cca 2 m široké protáhlé tůně či příkopu. Podle sdělení pana ing. Čermáka ze správy zámku se jedná patrně o uměle vytvořenou vodní plochu za pomoci izolace a žlabovek. Je ale možné, že vodní prvek byl vytvořen na přirozeném základě. Na úpatí svahů podél nivy lze najít ještě několik výrazněji podmáčených míst. Mohou to být jak přirozené prameny tak podle pana ing. Čermáka i vyvěráni svodů dešťové vody ze zámku a města.

Fytogeografické poměry a potenciální vegetace

Z fytogeografického hlediska se území PR nachází v oblasti českomoravského mezofytika, na rozhraní okresu 60. Orlické opuky a podokresu 61b. Týnišťský úval. Týnišťský úval je charakterizován uniformní květenou, kde mezofyty převládají nad termofyty, stupněm suprakolinním, je víceméně srážkově nadbytkový (oceánický), reliéf tu je plochý, substrát je převážně písčité, méně jílovité, v krajinném pokryvu převládají lesní plochy nad kulturními. Fytogeografický okres Orlické opuky je charakterizován květenou rozmanitou, kde mezofyty převládají nad termofyty, stupněm suprakolinním, je víceméně srážkově nadbytkový (oceánický), reliéf tu je svažité i plochý, substrát je jílovitý a vápnitý, krajinný pokryv je víceméně vyrovnaný lesní i kulturní (Skalický 1988).

Dle mapy potenciální přirozené vegetace ČR (Neuhäuslová et al. 1997) jsou potenciální přirozenou vegetací v nivě Divoké Orlice střemchové jaseniny asociace *Pruno-Fraxinetum*. Na svazích a terasách přiléhajících k nivě jsou potenciální přirozenou vegetací brusinkové borové doubravy (asociace *Vaccino vitis-idae-Quercetum*) nebo černýšové dubohabřiny (asociace *Melampyro nemorosi Carpinetum*).

Flóra a vegetace

[Popis flóry a vegetace je zpracován na základě aktuálního průzkumu Gerža 2026.]

Skladba planě rostoucích rostlin na území PR je poměrně pestrá, a to především díky zastoupení jak lesních tak nelesních biotopů a rozmanitých stanovišť zejména ve vztahu k vlhkosti. Vzhledem k tomu, že je celé území přeměněno do podoby zámeckého parku, mají v květeně značný podíl i druhy nepůvodní, které se spontánně rozšířily mimo místa svých původních výsadeb. Přítomna je i řada druhů ruderálního charakteru, jejichž přítomnost souvisí především s železniční tratí a relativně nedávno vybudovanou cyklostezkou, které procházejí územím rezervace.

Z přírodních biotopů mají v PR největší zastoupení mezofilní ovsíkové louky převážně mírně vlhčího charakteru v aluviu Divoké Orlice. Většinou nemají žádnou výraznou

travní dominantu a vyznačují se velkým zastoupením nápadně kvetoucích bylin. Jsou to např. chrpa ostrorepá (*Centaurea oxylepis*), svízel bílý (*Galium album*), zvonek rozkladitý (*Campanula patula*), kakost luční (*Geranium pratense*), máchelka srstnatá (*Leontodon hispidus*), pryskyřník prudký (*Ranunculus acris*), jetel luční (*Trifolium pratense*), štírovník růžkatý (*Lotus corniculatus*), kopretina irkutská (*Leucanthemum ircutianum*), kozí brada luční (*Tragopogon pratensis*), šťovík luční (*Rumex acetosa*) aj. Z druhů vlhčích stanovišť na těchto loukách hojně roste krvavec toten (*Sanguisorba officinalis*), další vlhkomilnější druhy se vyskytují spíše jen řídce, často v terénních sníženinách. Jsou to např. pcháč zelinný (*Cirsium oleraceum*), kakost bahenní (*Geranium palustre*), tužebník jilmový (*Filipendula ulmaria*), kohoutek luční (*Lychnis flos-cuculi*), z trav např. metlice trsnatá (*Deschampsia cespitosa*), chrastice rákosovitá (*Phalaris arundinacea*), velmi vzácně např. ostřice kalužní (*Carex acutiformis*) či starček vodní (*Senecio aquaticus* agg.). Na více exponovaných stanovištích na svazích je složení ovsíkových luk do značné míry odlišné. Zde se vyskytují i druhy sušších nebo chudších stanovišť, některé ale jen velice vzácně. Jsou to např. sveřep vzpřímený (*Bromus erectus*), šalvěj luční (*Salvia pratensis*), čičorka pestrá (*Securigera varia*), smolnička obecná (*Viscaria vulgaris*), mateřídouška vejčitá (*Thymus pulegioides*), metlice prostřední (*Briza media*), krvavec menší (*Sanguisorba minor*), kostřava žlábkatá (*Festuca* cf. *rupicola*) nebo chlupáček Bauhinův (*Pilosella bauhini*).

Velké zastoupení mají v PR i mezofilní lesy charakteru dubohabřin až suťových lesů, které se vyskytují na svazích nad nivou. Tyto porosty se vyznačují pestřejším stromovým patrem, které tvoří v dubohabřinách především dub letní i dub zimní (*Quercus robur*, *Q. petraea*), habr obecný (*Carpinus betulus*), lípa srdčitá (*Tilia cordata*), v porostech přechodných k suťovým lesům mají větší zastoupení i jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*), javor klen a mlěč (*Acer pseudoplatanus*, *A. platanoides*) a v typických porostech suťového lesa může být hojnější i jilm horský (*Ulmus glabra*). Bylinný podrost je ale převážně jen chudší. Z typických druhů mezofilních lesů v něm rostou např. břečťan popínavý (*Hedera helix*), válečka lesní (*Brachypodium sylvaticum*), lipnice hajní (*Poa nemoralis*), pitulník horský (*Galeobdolon montanum*), srha hajní (*Dactylis polygama*). Jen vzácně se vyskytují např. svízel vonný (*Galium odoratum*), pšeníčko rozkladité (*Milium effusum*), kokořík mnohokvětý (*Polygonatum multiflorum*), hrachor jarní (*Lathyrus vernus*), ptačinec velkokvětý (*Stellaria holostea*), sveřep Benekenův (*Bromus benekenii*) nebo lilie zlatohlavá (*Lilium martagon*). V jarním aspektu místy masově roste česnek medvědí (*Allium ursinum*).

Dominantou stromového patra lužních porostů je většinou olše lepkavá (*Alnus glutinosa*), místy jasan ztepilý. Dominantou keřového patra bývá střemcha obecná (*Prunus padus*). V bylinném podrostu jsou zpravidla hojné nitrofilní druhy jako bršlice kozí noha (*Aegopodium podagraria*), svízel přítula (*Galium aparine*), kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*), kuklík městský (*Geum urbanum*), popenec obecný (*Glechoma hederacea*), invazní netýkavka malokvětá (*Impatiens parviflora*). Dále jsou přítomny druhy mezofilních až vlhkých lesů, jako např. ostřice lesní (*Carex sylvatica*), čistec lesní (*Stachys sylvatica*), plicník tmavý (*Pulmonaria obscura*), ptačinec hajní (*Stellaria nemorum*), kostřava obrovská (*Festuca gigantea*), čarovník pařížský (*Circaea lutetiana*), ostřice třeslicovitá (*Carex brizoides*) a již zmíněné druhy válečka lesní, pšeníčko rozkladité, pitulník horský, břečťan popínavý, tužebník jilmový aj. V jarním aspektu místy velmi hojně roste bledule jarní (*Leucojum vernum*). Ve fragmentech ramen a tůní v západní části PR rostou vzácně např. ostřice prodloužená (*Carex elongata*), o. nedošáchor (*C. pseudocyperus*), o. řídkoklasá (*C. remota*), svízel bahenní (*Galium palustre*).

V květeně PR jsou hojně zastoupeny i druhy původně jen pěstované, které spontánně pronikají do přírodních biotopů. Hojněji tu rostou např. rybíz alpský (*Ribes alpinum*), ořešák královský (*Juglans regia*) a z bylin zejména talovín zimní (*Eranthis hyemalis*). Jen ojediněle byly nalezeny např. hloh břekolistý (*Crataegus coccinea*), dub bahenní (*Quercus palustris*) či javor tatarský (*Acer tataricum*). Z bylin tu vedle hojného talovínu vzácně zplaněle rostou např. ladoňky (*Scilla* sp.), narcisy (*Narcissus* sp. div.) nebo hortenzie stromkovitá (*Hydrangea arborescens*). Z nebezpečných nebo potenciálně nebezpečných

invazních druhů se v PR vyskytují především netýkavka žláznatá (*Impatiens glandulifera*) a netýkavka malokvětá (*Impatiens parviflora*) a dosud jen v malé míře křídlatka japonská a česká (*Reynoutria japonica*, *R. ×bohemica*) nebo kolotočník ozdobný (*Telekia speciosa*).

Z významnějších druhů, které tu mají přirozený původ, byly aktuálně zaznamenány 4 zvláště chráněné druhy a 15 druhů z červeného seznamu. Z chráněných druhů to jsou lilie zlatohlavá (*Lilium martagon*), árón plamatý (*Arum maculatum*), měsíčnice vytrvalá (*Lunaria rediviva*) a bledule jarní (*Leucojum vernum*). Zdejší populace bledule byla rozšířena a je dlouhodobě podporována zahradnickou péčí, ale má bezpochyby přirozený základ. Zdejší druhy červeného seznamu, včetně těch chráněných, patří v kontextu české květeny k těm běžnějším a méně ohroženým (v kategoriích ohrožení C3, C4a, respektive NT, LC). Regionálně významná je především zdejší velmi bohatá populace česneku medvědího (*Allium ursinum*). Řada vzácných druhů rostlin z území PR však již vymizela, některé zde byly zaznamenány již koncem 19. století. Ze slepého ramene a tůň vymizely druhy žebratka bahenní (*Hottonia palustris*), stolítek přeslenitý (*Myriophyllum verticillatum*), okřehek trojbrázdý (*Lemna trisulca*) a bublinatka jižní (*Utricularia australis*). Na loukách v nivě Orlice kdysi rostly např. prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*) nebo upolín nejvyšší (*Trollius altissimus*). Z roku 2004 pochází nález okrotice bílé (*Cephalanthera damasonium*).

Mykoflóra

[Popis mykoflóry je zpracován na základě aktuálního průzkumu Tejklová 2026.]

Z mykologického hlediska je PR Kostelecký zámecký park lokalitou, jejíž význam přesahuje region východních Čech. V roce 2006 zde proběhl jednoletý mykologický průzkum (Samková et Slavíček 2006), který byl v následujících letech dále aktualizován. Zatím poslední (jednoletý) průzkum tu proběhl v roce 2025 (Tejklová). Při něm tu bylo zaznamenáno 229 taxonů hub. Celkem je z území PR známo 353 taxonů hub.

Obrázek 3: Mykologicky nejcennější travní porosty v PR (převzato z Tejklová 2026).

Mapový podklad © ČÚZK, ortofoto.

Průzkum v roce 2025 zaznamenal 16 druhů zařazených v červeném seznamu a 1 druh je navržen k zařazení mezi zvláště chráněné druhy (k aktualizaci vyhlášky č. 395/1992 Sb.).

Nejvýznamnějšími nálezy byly houževnatec pohárovitý (*Neolentinus schaefferi*), voskovečka Schulzerova (*Camarophyllopsis schulzeri*), kyjanka zakouřená (*Clavaria fumosa*), voskovka kluzká (*Hygrocybe irrigata*) a holubinka pružná (*Russula farinipes*). Z minulosti je z území známo ještě dalších 14 druhů červeného seznamu. Přestože některé i poměrně nápadné druhy byly zaznamenány jen nedávno a byla známa přesná lokalita jejich výskytu, nepodařilo se jejich výskyt v roce 2025 potvrdit. Takovými druhy jsou např. závojenka šedohnědá (*Entoloma porphyrophaeum*), jazourek klamný (*Geoglossum fallax*), jazourek mazlavý (*Geoglossum glutinosum*), šřavnatka hajní (*Hygrophorus nemoreus*). I když některé vzácnější druhy nebyly aktuálně nalezeny, k výraznější změně stavu lokality nedošlo a výskyt většiny je tak stále pravděpodobný. V případě některých jiných druhů je velmi potěšující zjištění, že v území přetrvávají i po několika desítkách let od svého prvního nálezu.

Z mykologického hlediska jsou nejzajímavějším biotopem v PR travnaté plochy se soliterními dřevinami v horní části parku (DP 4), kde se vyskytovalo největší množství ochranně významných druhů. Ty jsou ve velmi dobrém stavu a péče o ně je z hlediska vzácných druhů hub příkladná. Tyto travnaté plochy jsou koseny vícekrát ročně, ale maximálně 1× za 3 týdny². Nedochází tu k mulčování nebo deponování pokosené biomasy do lučních lemů, což by mělo na luční druhy hub negativní vliv. Stejně tak kosení neprobíhá na nejnižší výšku porostu. Nelesní stanoviště v nivě Divoké Orlice jsou mykologicky téměř bezvýznamná, což může být dáno jak jiným podložím, tak vyšší úživností těchto stanovišť. Jen menší mykologický význam mají lesní porosty přirozenějšího charakteru – luhy v nivě řeky a dubohabřiny a suťové lesy na svazích.

Fauna

[Zoologická charakteristika je zpracována na základě aktuálního průzkumu obratlovců (Lemberk 2025) a průzkumu brouků a denních motýlů (Resl 2025).]

Podobně jako u rostlin tak i u živočichů platí, zvláště bezobratlých, že se území PR vyznačuje výskytem pestrého spektra druhů s různými nároky na stanoviště. Zejména pro ptáky, brouky a některé další skupiny hmyzu se jedná o regionálně významnou lokalitu. Rozsáhlejší území přeměněné na park anglického stylu podporuje druhové bohatství a v řadě případů i hustoty populací. Příznivými faktory jsou zejména poměrně velká biotopová pestrost, rozmanitá prostorová struktura území, potravní nabídka a přítomnost starých stromů, které se v okolní krajině včetně lesních porostů vyskytují jen velmi zřídka. Významnou roli v druhovém složení fauny obratlovců hraje i bezprostřední blízkost intravilánu města Kostelec nad Orlicí. Nejen pro hmyz je velmi příznivá přítomnost jak starých stromů s proschlými větvemi, tak stromů zcela suchých, které zůstávají na místě, kupy větví a padlé stromy v různých fázích rozpadu. V současném způsobu péče o území ale nejsou jen samá pozitiva. Z hlediska živočichů je velmi nevhodný způsob péče o rozsáhlé louky v aluviu Divoké Orlice (byť z botanického hlediska jsou zachovalé). Velmi negativně se projevuje především na skupině denních motýlů, dále na ptáky se silnější vazbou na luční prostředí a za posledních 10 let byl zaznamenán negativní trend i u dalších skupin hmyzu závislých na potravních zdrojích z kvetoucích rostlin (např. samotářské včely).

V roce 2025 bylo v PR zaznamenáno 33 druhů motýlů s denní aktivitou. Většina druhů je vázána na travino-bylinné plochy bez stromů i keřů. Ve srovnání s okolní krajinou se zde nachází spíše vyšší druhové bohatství, ale bohužel většina druhů se zde vyskytuje v malém množství. Příčinou je naprosto nevhodný způsob kosení zdejších květnatých luk. Řada druhů tu byla zaznamenána jen v jednom či několika málo jedincích, což je na lokalitu této velikosti alarmující zjištění. Více druhů denních motýlů se tu vyskytuje na hranici přežití a pokud nedojde ke změně kosení luk, tak jejich osud je nejistý. Z chráněných druhů tu byl v roce 2025 zjištěn relativně běžný otakárek fenyklový (*Papilio machaon*) a ohniváček černočárný (*Lycaena dispar*), který se v posledních letech vytrvale šíří a nemá větší nároky na stanoviště. Z druhů červeného seznamu byl zaznamenán ještě ohniváček modrolehý (*Lycaena hippothoe*). Oproti průzkumu v roce 2016 nebyl potvrzen chráněný batolec duhový (*Apatura*

2 K častějšímu kosení dochází jen u mohutného platanu, který slouží k obřadním účelům.

iris), který ale také patří k běžnějším druhům.

Aktuální průzkum brouků (*Coleoptera*) zaznamenal 285 druhů z 38 čeledí. Z toho 8 je zvláště chráněných a 15 druhů je zařazeno do aktuálního červeného seznamu (v kategoriích: CR 2 druhy, VU 6 druhů, NT 7 druhů). Celkové počty zjištěných druhů rozhodně nejsou konečné. Vyhodnocení bioindikačního významu druhů ukázalo, že území PR se stále vyznačuje velmi dobrými podmínkami pro výskyt náročnějších druhů v souvislosti se zachovalostí prostředí. Jsou tu ale i ukazatele negativní. U střevlíkovitých brouků (*Carabidae*) byl ve srovnání s průzkumem z roku 2016 zjištěn alarmující úbytek druhů (51 x 71 druhů). Většina nepotvrzených druhů měla vazbu na luční biotopy, což koresponduje se špatnou situací u skupiny denních motýlů. Vzácnější druhy brouků na území PR jsou často vázány na zdejší staré dřeviny a rozkládající se dřevní hmotu. Jako celkem významné se též ukázalo prostředí listnatých porostů (i se staršími stromy) navazujících na řeku, místy s koseným podrostem (v DP 32). Ze zdejších brouků si pozornost zaslouží 2 druhy drabčíkovitých (*Staphylinidae*) zařazených v červeném seznamu mezi kriticky ohrožené druhy – *Dropephylla ioptera* a *Tachyporus transversalis*. Dále se tu v dutinách starých dřevin vyvíjejí zlatohlávek skvostný (*Protaetia speciosissima*) a velmi zranitelný páchník hnědý (*Osmoderma barnabita*), který je tu poměrně hojným druhem. V hromadách kompostu v SV rohu PR byl v hojném počtu nalezen nosorožík kapucínek (*Oryctes nasicornis*). V PR bylo aktuálně zjištěno i několik druhů, jejichž záznamy jsou na území ČR zatím jen velmi vzácné až sporadické (např. druhy *Sunius bicolor*, *Thalassophilus longicornis*).

Aktuálně bylo na území PR zaznamenáno celkem 111 druhů obratlovců (z toho bylo 23 druhů savců, 77 druhů ptáků, 3 plazi, 4 druhy obojživelníků a 4 druhy ryb). Z celkového počtu bylo 27 druhů zvláště chráněných. Ne všechny druhy ale mají k území těsnější vazbu³. Nejzajímavější a nejcennější druhy obratlovců se nacházejí mezi stanovištními specialisty (stenotopními druhy). Na území PR je z tohoto pohledu velmi významná přítomnost vodních biotopů (podlouhlá umělá tůň v DP 18, mrtvé říční rameno v západní části PR i samotné koryto řeky), dutin a polodutin v soliterně i v zápoji rostoucích starých stromů a samozřejmě také samotná mozaikovitost prostředí s vysokým zastoupením ekotonů. Ve vodním prostředí byl doložen výskyt 4 druhů obojživelníků, z nichž 3 druhy se zde i rozmnožují – ropucha obecná (*Bufo bufo*), skokan hnědý (*Rana temporaria*) a s. zelený (*Pelophylax* kl. *esculentus*). Obojživelníci se zde s ohledem na malou rozlohu vhodnějších biotopů ale vyskytují jen v malých počtech⁴. Oproti roku 2016 nebyl potvrzen výskyt čolka obecného (*Lissotriton vulgaris*). Ve vodních plochách zámeckého parku byl zastížen okrasný kapr (jezírko před zámkem), plotice obecná (*Rutilus rutilus*) a bohužel i invazní druhy karas stříbřitý (*Carassius gibelio*) a střevlička východní (*Pseudorasbora parva*) (v podlouhlé dlážděné tůni ve střední části – DP 18). V stromových dutinách a polodutinách se ukrývají specializované druhy netopýrů a hnízdí ptáci. Z netopýrů to jsou zde n. rezavý (*Nyctalus noctula*), n. hvízdavý (*Pipistrellus pipistrellus*) a n. vodní (*Myotis daubentonii*). Ze vzácnějších druhů ptáků tu v dutinách stromů hnízdí např. lejsek šedý (*Muscicapa striata*), l. bělokrký (*Ficedulla albicollis*) a holub doupňák (*Columba oenas*), dále to jsou sýkory, brhlík lesní (*Sitta europaea*), šoupálek dlouhoprstý (*Certhia familiaris*), šplhavci aj. Plazi tu jsou zastoupeni třemi druhy – ještěrkou obecnou (*Lacerta agillis*), užovkou obojkovou (*Natrix natrix*) a slepýšem křehkým (*Anguis fragilis*). Z významnějších druhů savců se v území vedle četných netopýrů vyskytuje veverka obecná (*Sciurus vulgaris*).

Samotný Kostelecký zámecký park slouží nejen jako stanoviště řady zvláště chráněných druhů obratlovců, ale také jako potravní základna druhů, které se sice vyskytují a reprodukují v širším okolí, ale do zkoumaného území se pravidelně vracejí za potravou. Do této skupiny patří hlavně řada ptačích druhů, např. krahujec obecný (*Accipiter nisus*), čáp bílý (*Ciconia ciconia*), ledňáček říční (*Alcedo atthis*), břehule říční (*Riparia riparia*), vlaštovka obecná (*Hirundo rustica*) nebo rorýs obecný (*Apus apus*). Dále sem patří i netopýři, kteří se

3 Pro některé druhy je např. jen součástí daleko většího teritoria, jako např. pro vydru říční.

4 Větší mrtvé rameno v Z části PR (DP 29) pro ně vhodné není. Je to především kvůli silnému zastínění dřevinami.

ukrývají především v lidských stavbách (včetně zámeckého areálu), jako netopýr večerní (*Eptesicus serotinus*), n. velký (*Myotis myotis*) a vrápenec malý (*Rhinolophus hipposideros*)⁵.

2.1.2 Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů rostlin a živočichů

Rostliny

Pokud není uvedeno jinak, tak zdrojem informací je průzkum Gerža 2026.

V tabulce jsou uvedeny jen druhy s přirozeným původem výskytu.

druh	kategorie podle vyhl. č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
árón plamatý (<i>Arum maculatum</i>)	§3	C3, NT	V lesním porostu ZJZ od zámku (50°7'20.4"N 16°11'50.9"E), geneta o velikosti cca 1 m ² . V roce 2025 první nález v PR. Jedná se o stínomilný druh rostoucí na humózních půdách ve vlhkých lužních nebo jiných listnatých lesích.
bledule jarní (<i>Leucojum vernum</i>)	§3	C3, NT	V lužních porostech zejména severně od železniční trati (DP 3, 12, 17, 22 a na rozhraní 5/6) a bohatě v podrostu lapiny jasanolisté na východním okraji parku (DP 9). Ojedinelé rostliny či menší skupiny i v dalších částech PR. Celková plocha velmi bohatého výskytu podle zákresu z jara 2025 činila 1,85 ha. Populaci lze odhadnout v řádu až vyšších desítek tisíc jedinců. Zdejší bohaté porosty tu mají bez pochyb přirozený základ. Bledule je totiž běžným druhem Orlických hor a podhůří a bez větších pochybností lze předpokládat, že přirozeně rostla i v nivě Divoké Orlice v okolí Kostelce nad Orlicí. Přirozená populace tu byla zahradnickou činností dále rozšiřována až do současné podoby.
česnek medvědí (<i>Allium ursinum</i>)		C4a, LC	Roste především na svazích jižně až západně od zámku (zejména DP 14, 21 a 25), dále v podrostu lapiny jasanolisté na východním okraji PR (DP 9) a v menších porostech i jinde. V sušších lesích a dubohabřinách místy tvoří rozsáhlé silně dominantní porosty. V rámci celého Poorličí je zdejší populace zcela ojedinelá.
chrastavec křovištní (<i>Knautia drymeia</i>)		C4a, LC	V roce 2025 zaznamenán jen na stráni východně od zámku (DP 2), kde rostl v počtu desítek jedinců. V roce 2016 (Gerža) byl roztroušeně nalézán ještě na louce ve východní části PR (DP 19).
chrpa ostrorepá (<i>Centaurea oxylepis</i>)		C4a, LC	Roste hojně na loukách zejména ve východní části PR (DP 19), méně často i na loukách jižně od železniční trati (DP 35). V regionu se jedná o významný geografický prvek, který v Poorličí dosahuje západní hranice svého souvislého rozšíření z východu. Jejím biotopem jsou nejčastěji mezofilní louky, dále i sušší nebo naopak vlhčí typy lučních společenstev.
jilm habrolistý (<i>Ulmus minor</i>)		C4a, LC	Roste jen velmi vzácně v lesních porostech. Zaznamenán např. na stráni v SV partiích PR (DP 5). Nalézání byli jen mladší jedinci, buď ještě jako součást keřového patra nebo mladší stromy.
lilie zlatohlavá (<i>Lilium martagon</i>)	§3	C4a, LC	V roce 2025 nalezena na jediném místě v lese ZJZ od zámku (50°7'20.1"N 16°11'48.3"E, DP 21). V okruhu několika málo metrů se tu vyskytovaly vyšší desítky rostlin. Jejím biotopem jsou zejména listnaté a smíšené lesy na čerstvě vlhkých a bohatších půdách.
měsíčnice vytrvalá (<i>Lunaria rediviva</i>)	§3	C4a, LC	Roste zejména v lese na prudším svahu ZJZ od zámku (přibližně 50°7'20.0"N, 16°11'48.1"E, DP 21). Zde se na

⁵ Součástí areálu je i historický skleník, který byl zařazen mezi EVL pro ochranu vrápence malého.

druh	kategorie podle vyhl. č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
			ploše cca 600 m ² vyskytovala velmi hojně (stovky lodyh). Velmi vzácně byla nalezena i v dalších částech PR, na svazích i v lužních porostech. Je možné, že některé výskyty pocházejí z dřívějších výsadeb (Z část DP 5). V širším regionu Kostelecka a Častolovicka tu má měsícnice vytrvalá nejnižší položenou lokalitu. Některými autory je zdejší výskyt považován za druhotný. Je ale pravděpodobné, že populace tu má přirozený původ a vznikla splavením druhu z výše položených oblastí.
mrvek myší ocásek (<i>Vulpia myuros</i>)		C3, NT	V roce 2025 nalezena při okrajích cyklostezky v západní části PR, kde rostla roztroušeně v délce asi 20 m (50°7'22.7"N, 16°11'35.0"E). V PR se jedná o nový druh, který se sem spontánně rozšířil až po výstavbě cyklostezky. Druh osidluje široké spektrum antropicky ovlivněných stanovišť, jako zpustlá až ruderalizovaná místa s chudými písčitými půdami, pískovny, lomy, výsypky, okraje polí a městských trávníků. Je zajímavým a vzácným prvkem synantropní flóry.
ostřice Buekova (<i>Carex buekii</i>)		C4a, LC	Roste velmi hojně na uzavřené loučce v SZ výběžku PR (na ploše cca 800 m ² , DP 28) a dále byl nalezen menší porost ve zbytku mrtvého ramene v lužním porostu při západním okraji PR (50°7'23.8"N 16°11'29.58"E). V dolním Poorličí se jedná o hojný druh rostoucí na březích řek, při okrajích tůní a ramen a často i v podrostu břehových porostů.
ostřice nedošáchor (<i>Carex pseudocyperus</i>)		C4a, NT	Vzácně roste ve zbytcích ramen v lužních porostech při západních okrajích PR. V roce 2025 nalezena na dvou místech (50°7'21.4"N 16°11'29.7"E a 50°7'27.4"N, 16°11'27.0"E) v celkovém počtu do 20 trsů.
ostřice pobřežní (<i>Carex riparia</i>)		C4a, NT	V roce 2025 nalezena jen na dvou více vlhkých místech poblíž průchodu pod železniční tratí. Na jednom místě se vyskytoval řídký porost na ploše cca 30 m ² v podrostu lužního porostu (50°7'21.2"N 16°11'37.8"E, SZ část DP 26) a na druhém místě byl hustý porost o velikosti cca 3 x 8 m v kraji luhu (50°7'19.6"N 16°11'42.7"E, Z okraje DP 23).
pomněnka řídkokvětá (<i>Myosotis sparsiflora</i>)		C4a, LC	V roce 2025 byla stejně jako v roce 2016 (Gerža) nalezena na dvou místech v podrostu rozvolněných dřevin na východním okraji PR (DP 6). Na jednom místě rostlo jen do 10 rostlin (50°7'15.8"N 16°12'18.8"E), na druhém rostla hojně na ploše cca 50 m ² (50°7'13.8"N 16°12'16.1"E). Biotopem druhu jsou zejména lužní lesy, řídkější suťové lesy, dubohabřiny, křoviny, okraje vlhkých luk a zamokřených polí, vždy v místech s hlubokými úživnými půdami.
svízel severní (<i>Galium boreale</i>)		C4a, LC	V roce 2025 nalézán roztroušeně zejména na louce v západní části PR (DP 35). V regionu se jedná o běžný druh, kterému není potřeba věnovat pozornost. V Poorličí je na loukách kolem Orlice místy velice hojný.
zapalice žluťuchovitá (<i>Isopyrum thalictroides</i>)		C4a, LC	Nalezeno jen několik málo exemplářů (lodyh) v porostu východně pod zámek (DP 1, 50°7'20.5"N 16°12'3.3"E), stejně jako v roce 2016.
žluťucha lesklá		C3, NT	V roce 2025 nezjištěna. Nalézána při průzkumu v roce

druh	kategorie podle vyhl. č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
<i>(Thalictrum lucidum)</i>			2016 (Gerža), jen velmi vzácně na loukách v aluviu Divoké Orlice (severně i jižně od železniční trati, DP 19 a 35). Výskyt druhu je i nadále pravděpodobný, ale jen velmi vzácně. Žlutoucha lesklá je typickým průvodcem zachovalých aluviálních luk.

Vysvětlivky k tabulce:

kategorie podle vyhl. č. 395/1992 Sb.

§3 – ohrožený druh

stupeň ohrožení – kategorie ohrožení dle „Červeného seznamu ohrožených druhů České republiky. Cévnaté rostliny“ (Grulich 2017). Na prvním místě jsou tzv. národní kategorie ohrožení, na druhém mezinárodní kategorie podle IUCN.

C3 – ohrožený druh

C4a – vzácnější druh, vyžadující pozornost

NT – druh téměř ohrožený

LC – málo dotčený

Při průzkumu v roce 2025 (Gerža 2026) byly zaznamenány ještě další zvláště chráněné druhy rostlin a druhy z červeného seznamu, které ale mají v PR zcela jistě nebo s velkou pravděpodobností druhotný původ. Pocházejí ze záměrných výsadeb a v některých případech se i dále spontánně šíří a mají tu velmi bohatou populaci (sněženka podsněžník). Některé druhy se tu vyskytují zcela mimo oblast svého přirozeného výskytu na území ČR a o jejich druhotném výskytu není pochyb. Druhotný původ tu mají olše zelená (*Alnus alnobetula*), orlíček obecný (*Aquilegia vulgaris*), dříšťál obecný (*Berberis vulgaris*), sněženka podsněžník (*Galanthus nivalis*), kosatec sibiřský (*Iris cf. sibirica*), sléz velkokvětý (*Malva alcea*), rybíz alpský (*Ribes alpinum*), tis červený (*Taxus baccata*) a také jilm vaz (*Ulmus laevis*).

Houby

Zpracováno podle průzkumu Tejklová 2026. Uvedeny jsou jen nálezy z roku 2025.

druh	kategorie podle vyhl. č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
bedla Jakobova (<i>Echinoderma jacobii</i>)		DD	V PR nalezena na JV hranici – v aleji listnáčů na břehu Divoké Orlice. Ohrožena může být narušováním půdního krytu. Drobnější bedla, jejíž celkové rozšíření na našem území není známo. Roste pod listnáči i jehličnany na živinami bohatých stanovištích.
holubinka podrusá (<i>Russula alutacea</i>)		NT	V PR bylo zaznamenáno několik plodnic pod habrem poblíž hlavního vstupu do parku (DP 4). Ohrožením pro ni může být skácení mykorhizního partnera. Vzácnější holubinka rostoucí od léta do počátku podzimu pod listnáči na zásaditých půdách.
holubinka pružná (<i>Russula farinipes</i>)		NT	V PR bylo několik plodnic zaznamenáno pod duby poblíž hlavního vstupu do parku (DP 4). Ohrožením pro ni může být skácení mykorhizního partnera. Méně běžná holubinka z komplexu holubinky smrduté. Roste pod listnáči v teplejších oblastech, preferuje zásadité podloží.
houževnatec pohárovitý		EN	V PR byl sbírán opakovaně na fragmentech topolu (?) u vchodu ve spodní části parku poblíž průchodu pod

druh	kategorie podle vyhl. č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
<i>(Neolentinus schaefferi)</i>			železniční tratí. Ohrožen by mohl být případným odstraněním fragmentu topolů. V případě pádu kmenů topolů by bylo vhodné tyto kmeny ponechat na lokalitě k samovolnému rozpadu. Velmi vzácný druh rostoucí na padlých kmenech a pařezech listnáčů především v lužních lesích. Na východě Čech byl zaznamenán celkem 4x, vesměs se jedná o místa, kde byla historicky slepá ramena řek či periodicky zaplavovaná území.
hřib Quéletův (<i>Boletus queletii</i>)		VU	V PR je opakovaně nalézán již více než 10 let. V roce 2025 byl zaznamenán pod lípami v horní části parku (DP 4) a ve spodní části v aleji taktéž pod lípami (DP 11). Ohrožením pro něj může být skácení mykorrhizního partnera, nevhodné je i cílené vysbírávání plodnic. Poměrně nápadná hřibovitá houba rostoucí v teplých oblastech pod listnáči, především na zásaditých půdách.
kukmák maličký (komplex) (<i>Volvariella pusilla</i> agg.)		DD	V PR byl druh nalezen na JV hranici – v aleji na břehu Divoké Orlice v řídké travnaté půdě. Drobný druh kukmáku rostoucí na tlejících rostlinných zbytcích v lokalitách často ovlivněných člověkem (parky, zahrady apod.).
kuřátečko měnlivé (<i>Clavulina reae</i>)		DD	V PR bylo několik plodnic zaznamenáno na travnaté ploše poblíž hlavního vstupu do parku (DP 4). Málo známá kuřátkovitá houba, která nebyla v minulosti odlišována od kuřátečka popelavého. Je možné, že se v nižších polohách nejedná o nikterak vzácný druh.
kyjanka zakouřená (<i>Clavaria fumosa</i>)		EN	V PR se plodnice objevují nepravidelně v trávníku u zámku (DP 4). Může být ohrožena změnou technologie zahradních úprav (zejm. mulčováním trávy). Vzácnější kyjankovitá houba rostoucí na sušších nehnojených travnatých lokalitách – loukách a pastvinách, objevuje se také v parcích. V Královéhradeckém kraji jsou známy nálezy jen ze čtyř dalších lokalit.
prachovečník bukový (<i>Phleogena faginea</i>)		NT	V PR byl druh nalezen v luhu při Divoké Orlici (DP 32) na řezné ploše listnáče (<i>Aesculus?</i>). Poměrně vzácná dřevorozkladná houba rostoucí na mrtvém dřevě listnáčů, především na lokalitách s vyšší vzdušnou vlhkostí, často v lužních lesích.
ryzec bukový (<i>Lactarius fluens</i>)		NT	V PR byl nalezen pod buky u zámku (DP 4). Ohrožením pro něj může být skácení mykorrhizního partnera. Méně běžný ryzec rostoucí pod buky na těžších a úživnějších půdách, v květnatých bučinách, suťových lesích a parcích.
voskovečka Schulzerova (<i>Camarophyllopsis schulzeri</i>)		VU	V PR byla sbírána v horní části zámeckého parku (DP 4). Může být ohrožena změnou technologie zahradních úprav (zejm. mulčováním posekané trávy). Velmi vzácná luční houba rostoucí na nehnojených travnatých lokalitách – loukách a pastvinách, objevuje se také v parcích. Na východě Čech je známa pouze ze dvou lokalit (tato PR a PR Hořečky v Orlických horách).
voskovka citronová (<i>Hygrocybe chlorophana</i>)		NT	V PR byla zaznamenána na několika místech travnatých ploch u zámku (DP 4). Může být ohrožena změnou technologie zahradních úprav (zejm. mulčováním posekané trávy). Roztroušeně se vyskytující voskovka rostoucí na sušších

druh	kategorie podle vyhl. č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
			nehnojených loukách a pastvinách, objevuje se také v parcích, zahradách a na travnatých cestách.
voskovka kluzká (<i>Hygrocybe irrigata</i>)		VU	V PR je známa již více než 20 let, v roce 2025 byla zaznamenána na travnaté ploše u zámku (DP 4). Může být ohrožena změnou technologie zahradních úprav (zejm. mulčováním posekané trávy). Roztroušeně se vyskytující voskovka rostoucí na sušších nehnojených loukách a pastvinách, objevuje se také v parcích, zahradách a na travnatých cestách.
voskovka mírná (<i>Hygrocybe insipida</i>)		NT	V PR byla zaznamenána na několika místech na travnaté ploše u zámku (DP 4). Může být ohrožena změnou technologie zahradních úprav (zejm. mulčováním posekané trávy). Roztroušeně se vyskytující voskovka s poměrně širokou ekologií (komplex druhů?). Roste na nehnojených loukách, extenzivních pastvinách, v parcích, zahradách i ve světlých lesích.
voskovka slizonohá (<i>Hygrocybe glutinipes</i>)		DD	V PR byla zaznamenána již před více než 10 lety, v roce 2025 byla sbírána na několika místech na travnaté ploše u zámku (DP 4). Může být ohrožena změnou technologie zahradních úprav (zejm. mulčováním posekané trávy). Roztroušeně se vyskytující voskovka. Roste na nehnojených loukách, extenzivních pastvinách, v parcích, zahradách i ve světlých lesích.
závojenka slídnatá (<i>Entoloma neglectum</i>)		VU	V PR byla zaznamenána na travnaté ploše u zámku (DP 4). Může být ohrožena změnou technologie zahradních úprav (zejm. mulčováním posekané trávy). Vzácnější drobná závojenka rostoucí na sušších nehnojených trávnících.

Vysvětlivky k tabulce:

stupeň ohrožení – kategorie ohrožení dle „Červeného seznamu hub (makromycetů) České republiky (Zíbarová et al. 2024).

EN – ohrožený

VU – zranitelný

NT – druh téměř ohrožený

DD – taxon, o němž jsou nedostatečné údaje

Živočichové

Bezobratlí živočichové jsou podle průzkumu Resl 2025 (pokud není uvedeno jinak).

Obratlovci jsou zpracováni podle průzkumu Lemberk 2025 (pokud není uvedeno jinak).

V přehledu jsou jen ty druhy obratlovců, které mají k území PR těsnější vazbu (rozmnožují se tu, mají tu trvalejší úkryty nebo těžiště svého výskytu nebo se tu zdržují po celý svůj život). Z ptáků tak nejsou uvedeny druhy, které sem jen zaletují za potravou nebo zaznamenané při náhodných přeletěch. Z netopýrů chybí druhy silně synantropní (např. netopýr večerní).

druh	kategorie podle vyhl. č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
OBRATLOVCI – savci			
netopýr hvízdavý (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	§2		V roce 2025 zjišťován opakovaně a na více místech pomocí UZ detektoru při lovu potravy. Jedná se o hojný druh netopýra, který si jako úkryt

druh	kategorie podle vyhl. č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
			mateřských kolonií vybírá lidské stavby, ale také stromové dutiny. Právě dutiny mohutných stromů v parku mohou být jeho úkrytem, což se ovšem nepodařilo prokázat. Zjištěná malá početnost každopádně nenapovídá existenci mateřské kolonie a PR tedy slouží spíše jako loviště nebo místo příležitostných a krátkodobých úkrytů.
netopýr rezavý (<i>Nyctalus noctula</i>)	§2		V roce 2025 zjišťován opakovaně pomocí UZ detektoru i vizuálně, vždy v počtu 10-20 ex. Zdá se velmi pravděpodobné, že nachází úkryty i v stromových dutinách v zámeckém parku. Právě dutiny v přestárých stromech bývají častým místem jeho úkrytu, reprodukce i zimování. Tomu napovídá i překvapivý nález vyhřívajícího se jedince na kůře solitérní lípy ve východní části PR v blízkosti dutiny, která byla patrně jeho úkrytem.
netopýr vodní (<i>Myotis daubentoni</i>)	§2		V roce 2025 zaznamenán opakovaně při lovu potravy nad hladinou Divoké Orlice, ale také nad podlouhlou umělou tůňí v střední části PR i nad hladinou mrtvého ramene v Z části PR. Celková početnost dosahovala 5-8 exemplářů. V ČR se jedná o hojný druh, který ke svému úkrytu využívá často stromové dutiny, ale také lidské stavby. Mateřskou kolonii v zámeckém parku se nepodařilo prokázat, vzhledem k existenci vhodných stromových dutin lze však předpokládat úkryty minimálně solitérních jedinců.
veverka obecná (<i>Sciurus vulgaris</i>)	§3	DD	V roce 2025 zjištěna opakovaně v různých částech PR, vždy se ovšem jednalo o ojedinělé jedince. Výskyt patrně navazuje na rozšíření druhu v širším okolí (např. rozsáhlý zámecký park v Častolovicích aj.). Mezi hlavní příčiny ohrožení patří pěstování lesních monokultur (hlavně smrkových) a nedostatek stromů s dutinami, které využívá při rození mláďat a v zimním období.
OBRATLOVCI – ptáci			
holub doupňák (<i>Columba oenas</i>)	§2	VU	V roce 2025 zaznamenán jako hnízdící v počtu 1 páru v dutině vydlabané šplhavcem (datlem černým ?) na vzrostlém buku v severovýchodní části PR. Typickým hnízdním biotopem jsou u nás staré bukové lesy se stromy s dutinami, nejčastěji po datlu černém.
lejsek bělokrký (<i>Ficedulla albicollis</i>)		NT	V roce 2025 byl zjištěn v počtu 3-4 hnízdicích párů (resp. 3 prokazatelně hnízdící, u dalšího páru bylo registrováno pouze teritoriální chování). K hnízdění využíval především solitérní staré stromy v severní a východní části PR. Hnízdící ve stromových dutinách a polodutinách.
lejsek šedý (<i>Muscicapa striata</i>)	§3		V roce 2025 zaznamenáno hnízdění 2 párů, přičemž oba vyhnízдили a vyvedly mláďata v polodutinách na starých stromech – jeden na torzu jasanu v nivě Divoké Orlice ve východní části rezervace a druhý na solitérním platanu v severní části PR. Hnízdním prostředím tohoto druhu jsou zahrady, parky, okraje lesů, břehové porosty a rozptýlená zeleň, kde hnízdí v polodutinách stromů, Zahnízdit může i na lidských stavbách.

druh	kategorie podle vyhl. č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
strakapoud prostřední (<i>Dendrocopos medius</i>)	§3	VU	V roce 2025 jen ojedinělé pozorování na začátku května v dubohabřině ve střední části PR. Pozdější výskyt ani hnízdění nezaznamenáno. Hnízdním prostředím tohoto druhu jsou listnaté lesy v nížinách až pahorkatinách. Většinou jsou to lužní lesy nebo teplé doubravy, někdy i parky a zahrady.
žluva hajní (<i>Oriolus oriolus</i>)	§2		V roce 2025 byla zjištěna opakovaně (akusticky i vizuálně) na vzrostlých stromech v dubohabřině na západním okraji PR, kde pravděpodobně i hnízdila v počtu 1 páru. V ČR hnízdí v nížinách a teplejších středních polohách po celém území. Lesní až lesostepní druh vázaný na listnaté, smíšené nebo borové lesy, hájky či skupinky stromů a keřů v otevřené krajině.
OBRATLOVCI – plazi			
ještěrka obecná (<i>Lacerta agilis</i>)	§2	VU	V roce 2025 byla zjišťována opakovaně, především v louce v aluviu Divoké Orlice a také na světlinách či okrajích vegetace na jižně exponovaném svahu. Vždy se jednalo o jednotlivé exempláře. Druh se zde s velkou pravděpodobností také rozmnožuje, protože byli zastíženi i nedospělí jedinci. Odhad početnosti lokální populace jsou nižší desítky exemplářů.
slepýš křehký (<i>Anguis fragilis</i>)	§2	NT	V roce 2025 zaznamenán opakovaně v počtu jednotlivých exemplářů, včetně v instalovaném umělém úkrytu (pod černou folií). Druh se v lokalitě patrně i rozmnožuje (zaznamenán i imaturní jedinec). Stanoviště slepýše leží podobně jako u ještěrky obecné především v říční nivě a na lesnatém svahu. Odhad početnosti lokální populace jsou nižší desítky jedinců.
užovka obojková (<i>Natrix natrix</i>)	§3	NT	V roce 2025 zaznamenána třikrát po 1 jedinci, a to vždy na okraji lužního porostu v nivě Divoké Orlice. Tento skrytě žijící plaz lokalitu patrně obývá dlouhodobě a využívá ji také k reprodukci a lovu potravy. Areál užovky obojkové bývá dosti rozlehlý, proto předpokládáme, že kontinuálně navazuje na rozšíření druhu v celé nivě řeky Orlice.
OBRATLOVCI – obojživelníci			
ropucha obecná (<i>Bufo bufo</i>)	§3	VU	V PR byla zaznamenána v okrasném rybníčku před zámkem, kde se i rozmnožuje. Její početnost je v řádu nejnižších desítek. V ČR patří k nejhojnějším obojživelníkům. Je to velmi přizpůsobivý druh, který téměř celý život tráví na souši a do vodního prostředí proniká jen v krátkém období páření a kladení vajíček.
rosnička zelená (<i>Hyla arborea</i>)	§2	VU	V PR byla v roce 2025 zjištěna akusticky v počtu jediného exempláře v břehovém porostu u mrtvého ramene na západním okraji PR. Její rozmnožování zde je sice možné, ale z důvodu skrytého způsobu života obtížně prokazatelné.
skokan hnědý (<i>Rana temporaria</i>)		VU	V roce 2025 nalezeno cca 10 snůšek v malé podlouhlé umělé tůni v DP 18. Odhad početnosti lokální populace – nejnižší desítky jedinců. V ČR patří mezi nejběžnější žáby. Je nenáročný na

druh	kategorie podle vyhl. č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
			charakter svého stanoviště i na typ vodních nádrží, kde se zdržuje pouze krátce po dobu rozmnožování.
skokan zelený (<i>Pelophylax kl. esculentus</i>)	§2	NT	Tento druh vodního skokana byl zaznamenáván pravidelně převážně v osluněné podlouhlé umělé tůni v DP 18, mnohem méně často na břehu Divoké Orlice a mrtvého říčního ramene v Z části PR. Odhad početnosti místní populace se pohybuje v řádu nejnižších desítek dospělců. Druh se zde velmi pravděpodobně rovněž rozmnožuje a zimuje.
BEZOBRATLÍ – motýli			
ohniváček černočárny (<i>Lycaena dispar</i>)	2§		V roce 2025 zaznamenán jen velmi ojediněle (2 ex. těsně před 1. sečí aluviálních luk). Druh nemá přílišné nároky na prostředí. Preferuje hlavně vlhké louky a různá slunná mokřadní stanoviště, ale vyskytuje se i na rudéralech, v intravilánech obcí, okrajích polí, apod. V současnosti již není ohrožen. Z někdejší malé oblasti výskytu na jižní Moravě se rozšířil směrem na sever a na západ a jeho expanze pokračuje.
ohniváček modroleký (<i>Lycaena hippothoe</i>)		NT	V roce 2025 zaznamenán jen velmi ojediněle (1 ex. těsně před 1. sečí aluviálních luk). V horských a podhorských oblastech lokálně hojný na celém území ČR. Lokálně však mizí, především v nižších polohách. Jeho biotopem jsou slatiny, bažinaté a vlhké louky, lemy rašeliníšť, ale i extenzivní pastviny.
otakárek fenyklový (<i>Papilio machaon</i>)	3§		V roce 2025 zjištěn pouze v jednom kuse. Pravděpodobně se jednalo o zalétlého jedince z okolí. Pro větší výskyt na území parku tu nemá dostatek živných rostlin. Vývoj probíhá na úzkolistých rostlinách z čeledi <i>Apiaceae</i> (miříkovité). V ČR v současnosti není ohroženým druhem. Jeho biotopem je bezlesí různého charakteru – agroceózy, louky, zahrady, stepi a lesostepi, ruderalní porosty.
BEZOBRATLÍ – brouci			
<i>Anthocomus humeralis</i>		VU	V roce 2025 nalezen jen zcela ojediněle (1 ex.). Larvy žijí skrytě v odumřelém dřevě nebo v detritu (rozkládající se organické hmotě).
<i>Coraebus elatus</i>		VU	V PR nalézání jednotlivci na kvetoucím kakostu lučným (celkově hojný). Krasec, který obývá široké spektrum stanovišť od stepních trávníků až po mokřadní louky. V ČR ostrůvkovitě na stepích, ale i na loukách s živnou rostlinou krvavcem. Místy i hojně, jako třeba v dolním Poorličí.
<i>Dropephylla ioptera</i>		CR	V roce 2025 nalezen jen zcela ojediněle (1 ex.) v prosevu v řídkém porostu navazujícím na řeku (DP32). Bylo by žádoucí ověřit jeho skutečnou četnost v PR. Drabčák vázaný na stinná stanoviště vlhkých lesů, např. v okolí potoků, mokřadů nebo pramenišť.
krasec lipový (<i>Lamprodila rutilans</i>)		NT	V roce 2025 nalezen jen zcela ojediněle (1 ex.) na vyvrácené lípě na okraji listnatého lesíka navazujícího na řeku. Krasec vývojem vázán na lípy.
nosorožík kapucínek (<i>Oryctes nasicornis</i>)	3§	NT	V PR se vyskytuje v místech, kam se naváží kupy ze spadaneho listí (kompost v SV rohu parku). V hromadách bylo nalezeno množství larev různého stáří i torzo brouka.

druh	kategorie podle vyhl. č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
			Vzhledem k tomu, že se kompost dále využívá, bylo by vhodné při odběru larvy vždy vybrat a dát je zpět na hromady. Jinak při množství larev a způsobu nakládání s listím tomuto druhu v rezervaci nic nehrozí.
majka fialová (<i>Meloe violaceus</i>)	3§	VU	V roce 2025 bylo několik jedinců pozorováno na louce vedle tenisového kurtu (J část DP 4). V této části parku dochází k častému kosení trávníku, které umožňuje samotářským včelám zde zakládat svoje hnízda, ve kterých majka parazituje.
<i>Mycetophagus piceus</i>		NT	Saproxylický a fungikolní druh, převážně na stromových houbách listnatých stromů. V PR byl zaznamenán hojně v oblasti řídkých lesních porostů v J části PR. V ČR jen ojediněle, lokálně hojnější v zachovalých listnatých lesích.
<i>Olophrum piceum</i>		VU	V PR zaznamenán jen ojediněle (1 ex.) v prosevu v řídkém listnatém lese navazujícím na řeku. Bylo by velmi vhodné ověřit jeho skutečnou četnost v PR. Druh horských luk, vřesovišť, mokřadů a řídkých luhů.
páchník hnědý (<i>Osmoderma barnabita</i>)	§2	VU	Na území parku byl zjištěn takřka ve všech vhodných a dostupných dutinách a lze ho tu považovat za hojného. Vzhledem k tomu, že v parku vhodných stromů s dutinami spíše ubývá, může jejich úbytek výrazně nahradit již zbudované broukoviště (ovšem jeho současný stav již nutně vyžaduje zásadní údržbu, blíže kapitola 3.1.1 část XX) i vytvoření dalších broukovišť. V ČR žije vzácně v nížinách a pahorkatinách, v místech se starými dutými stromy jako jsou obory, aleje, parky, bohužel již méně v původních lesích. Larvy se živí trouchem v dutinách různých stromů. Ve vhodné dutině může probíhat vývoj generací i po desítky let. Migrační dosah dospělců je velmi malý, v řádu desítek maximálně stovek metrů.
střevlík Ulrichův (<i>Carabus ulrichii</i>)	3§		Střevlík, který se v širší oblasti vyskytuje poměrně běžně. I na území PR byl zastížen několikrát a biotop odpovídá jeho požadavkům. Jen by bylo vhodné na vhodných místech (okraje lesů a v keřových porostech) zvýšit množství úkrytů, které by sloužily i dalším druhům (např. ploché kameny, hromady větví).
<i>Sunius bicolor</i>		NT	V roce 2025 nalezeno několik jedinců v prosevech z okraje listnatého lesa navazujícího na řeku. Atlanto-mediteránní druh, ve střední Evropě dost vzácný. Žije na březích vodních toků, mokřích loukách a polích.
svižník polní (<i>Cicindela campestris</i>)	3§		V roce 2025 zaznamenán jen ojediněle. Predátoři hmyzu na nelesních lokalitách, jako jsou např. písčité přesypy, písčiny údolních řek, různé plochy bez vegetace či řídké vegetace stepí, lesostepí a na pastvinách.
tesařík pižmový (<i>Aromia moschata</i>)		NT	V roce 2025 zaznamenán jen ojediněle. V ČR od nížin po hory, lokálně hojný. Na různých vrbách, dospělci na různých květech a u mízy. Na květech v nivě řeky nalezeny pobytové znaky na vrbách.
<i>Tachyporus transversalis</i>		CR	V roce 2025 zaznamenán zcela ojediněle (1 ex.). Bylo by vhodné ověřit jeho skutečnou četnost pro možnou další ochranu. Kriticky ohrožený druh, který je v ČR rozšířen jen velmi ostrůvkovitě (na mokřinách, bažinách a močálech). Z

druh	kategorie podle vyhl. č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
			oblasti SV Čech dosud nebyl znám žádný nález (cf. NDOP).
<i>Thalassophilus longicornis</i>		NT	V PR se vyskytuje poměrně hojně na březích v blízkosti řeky. Z oblasti SV Čech dosud nebyl znám žádný nález (cf. NDOP). Velmi vzácný a mizející druh nalézáný v zachovalých úsecích podhorských a horských toků zejména v severních oblastech Čech a na severní Moravě.
zdobenec skvrnitý (<i>Trichius fasciatus</i>)	§3	NT	V roce 2025 byli pozorováni dva dospělci na květech tužebníku jilmového. Vývoj larev probíhá v trouchnivém dřevě listnatých stromů (hlavně buk, kaštan, olše, bříza).
zlatohlávek skvostný (<i>Protaetia speciosissima</i>)	§3	VU	V roce 2025 bylo v PR pozorováno několik dospělců a v kontrolovaných dutinách bylo mimo dospělců množství larev v různém stupni stáří. Na lokalitě má zatím dost vhodných dutin, kde může probíhat jeho vývoj. Jeho nároky (a opatření na ochranu) jsou de facto totožné jako u páchníka hnědého.
zlatohlávek tmavý (<i>Oxythyrea funesta</i>)	§3		V roce 2025 v PR pozorován hojně. Dříve hojný druh po celém území ČR, vymizel s chemizací krajiny a nyní se opět mírně rozšiřuje. V aktualizaci vyhlášky č. 395/1992 Sb. již není počítáno s jeho ochranou
DALŠÍ BEZOBRATLÍ			
čmelák (<i>Bombus</i> sp.)	§3		Ochrana se vztahuje na celý rod <i>Bombus</i> (čmelák). V roce 2016 (viz předchozí plán péče) tu byly zaznamenány 4 druhy: čmelák zemní (<i>Bombus terrestris</i>), čmelák rokytový (<i>Bombus hypnorum</i>), čmelák skalní (<i>Bombus lapidarius</i>) a čmelák zahradní (<i>Bombus hortorum</i>). Druhové spektrum tu ale bude jistě ještě větší. Čmeláci nacházejí v PR vhodné prostředí (jak množstvím potravy tak příležitostí úkrytů) a jsou zde bohatě zastoupenou skupinou, jak do počtu druhů tak velikosti populací.

Vysvětlivky k tabulce:

kategorie podle vyhl. č. 395/1992 Sb.

§2 – silně ohrožený druh

§3 – ohrožený druh

stupeň ohrožení – kategorie ohrožení dle „Červeného seznamu ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí“ (Hejda et al. 2017) a dle „Červeného seznamu ohrožených druhů České republiky. Obratlovci“ (Chobot et Němec 2017).

CR – kriticky ohrožený

VU – zranitelný

NT – druh téměř ohrožený

DD – taxon, o němž jsou nedostatečné údaje

2.1.3 Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti

a) abiotické disturbanční činitele

Žádné významnější abiotické disturbanční činitele nejsou v současnosti zřejmé a ani z minulosti nejsou známy. Na území PR tohoto charakteru představuje potenciální nebezpečí např. silný vítr, který může poškodit lesní porosty a cenné dřeviny.

b) biotické disturbanční činitele

Nekróza jasanu

Jedná se o houbovou chorobu jasanu zteplého způsobenou houbovým patogenem voskovičkou jasanovou (*Hymenoscyphus pseudoalbidus*) (invazní druh zavlečený z Asie, pravděpodobně z Japonska). Postižena jsou všechna věková stádia dřevin. Od prvních příznaků napadení starší stromy do pěti až deseti let zcela usychají a vyvracejí se. V současnosti jsou silně postihovány jasany takřka po celém území státu.

Nekróza jasanů je činitel, který v posledních letech poznamenal i toto chráněné území a bude jej i nadále silně ovlivňovat. Zastoupení jasanů je ve zdejších porostech místy velmi silné a jsou tu i stromy tvořící rozptýlenou zeleň v lučních plochách. Výrazněji byly postiženy zejména lužní porosty J až JV od zámku (DP 12 a 17), poblíž průchodu pod železniční trať (DP 26) a velká část porostů na svahu Z od zámku (zejména DP 25) i V od zámku (DP 5). Odumřelo i několik statných jasanů v louce poblíž broukoviště ve střední části PR (v DP 20). Řada stromů se vyznačuje teprve známkami napadení a lze očekávat, že v krátké době uhynou. V chráněném území by nemělo být odumírání jasanů (jakýchkoliv stromů) posuzováno jen z pěstebního, ekonomického nebo z estetického hlediska. Stejně tak nemá příliš smysl hledat a aplikovat rychlá a razantní opatření, neboť taková stejně neexistují a podle současných poznatků nejsou příliš účinná. Jde o součást přirozených procesů, byť ty nemusí být vnímány jakkoliv pozitivně. Důsledkem nekrózy jasanů je mimo jiné navyšování množství mrtvého dřeva v prostředí, což je řadě organismů ku prospěchu. Na proředění porostů a zvýšení jejich prostorové heterogenity bude řada druhů také reagovat pozitivně.

Tím, že území této PR je historicky koncipováno jako zámecký park a jde o území s velmi vysokou návštěvností, bude i přístup k probíhající jasanové kalamitě výrazně odlišný, než by byl v typické lesní rezervaci s minimální návštěvností. Velmi silným aspektem tu je bezpečnostní hledisko a to nejen z hlediska osob pohybujících se po území, ale i z hlediska četných staveb a dalších objektů za hranicí PR nebo z hlediska vedení železniční tratě chráněným územím. Je proto logické, že ve velké většině PR bude bezpečnostní hledisko při nakládání s napadenými jasany i dalšími rizikovými stromy prioritou. U nekrózy jasanů vyvolané napadením voskovičkou je příznačné, že do několika málo let usychají a bohužel se vyvracejí. Proto jasany, které nesou známky nákazy a nacházejí se v dopadové vzdálenosti od rizikových míst, bude nutné preventivně kácet. Naproti tomu u jiných zdejších dřevin (duby, buky, javory, lípy aj.), které nemají takovou tendenci se při usychání vyvracet, bude žádoucí je na místě uchovat co nejdéle a bezpečnost zajišťovat bezpečnostními ořezy. U více hodnotných (statných), ale již rizikových jedinců, se potom doporučuje seříznutí až na bezpečné torzo a jeho zachování na místě. V částech, kde je jasan silně dominantní dřevinou, plán péče navrhuje jejich systematickou rekonstrukci (podrobněji popsáno v kapitole 3.1.1).

I na území této PR jsou partie, kam běžní návštěvníci nechodí vůbec a rizika z ponechání odumírajících dřevin jsou minimální. Jsou to partie lužního lesa s pozůstatky říčního ramene při západním okraji PR v DP 31 a dále porosty podél Divoké Orlice v DP 32. Zde je možné jasany (i další stromy) ponechat až do vyvrácení a nechat je ležet na místě do fyzického rozpadu (v případě pádu např. na přilehlé lužní pozemky mohou být samozřejmě odstraněny). Lužní porosty v DP 31 plán péče navrhuje ponechat zcela samovolnému vývoji, tak jak tomu bylo doposud.

V případě dosadeb nebo obnovy lesních porostů šíření voskovičky jasanové pro jasany znamená, že tato dřevina nebude vysazována a nebude podporována ani její přirozená obnova z náletu. Za současné situace se obnova jasanů jeví bohužel jako velmi neperspektivní. Jasan může být velmi dobře nahrazen jinými dřevinami. Na lužních stanovištích zejména olší lepkavou, javory, jilmem vazem a dubem letním. Na svazích s porosty dubohabřin až suťových lesů to mohou být lípa srdčitá, javory, jilmy, habr obecný a duby letní i zimní. Lze předpokládat, že náhrada jasanů většinou vzejde z přirozené obnovy, která tu je zpravidla dost silná (díky vysoké návštěvnosti tu je snížený vliv spárkaté zvěře).

Zejména v případě dubů ale přirozenou obnovu očekávat nelze – vznikající mezery po jasanech jsou příliš stinné a zaplňují je jiné rychleji rostoucí dřeviny.

Invazní druhy rostlin

Invaze rostlinných druhů není biotickým disturbančním činitelem přesně v tom duchu, jak jej popisuje metodika plánů péče, nicméně v této části je asi nejvhodnější tento element zmínit. V roce 2025 byl v PR potvrzen výskyt hned několika nebezpečných nebo potenciálně nebezpečných invazních druhů. Nejrozšířenějším invazním druhem tu je netýkavka malokvětá (*Impatiens parviflora*), která je místy velmi hojnou součástí bylinného patra lužních porostů i porostů na svazích. Jedná se o zcela naturalizovaný druh, který je běžnou součástí různých především lesních biotopů a plošně rozšířený prakticky po celém území státu. Její negativní dopad na složení původní vegetace je zpravidla značný, nicméně s ohledem na míru jejího rozšíření není ani v chráněných lokalitách potlačována. Z dřevin s invazním statutem se ve zdejších porostech roztroušeně vyskytuje ořešák královský (*Juglans regia*), zatím jen jako součást podrostu (keřového patra). Je možné, že dříve či později bude tato dřevina vnímána jako problematická a nežádoucí, především v humózních listnatých lesích nižších poloh. V lesních porostech na území zámeckého parku lze ale najít daleko více zplanělých nepůvodních dřevin. Ty jejich složení většinou výrazněji neovlivňují. Lokálně je hojnější rybíz alpský (*Ribes alpinum*), který je sice naší původní dřevinou (dokonce je druhem červeného seznamu), ale v tomto území se přirozeně nevyskytoval.

Pozornost je nutné věnovat třem invazním taxonům bylin, které se na území PR mohou šířit a výrazně pozměnit zdejší cenné porosty – netýkavka žláznatá (*Impatiens glandulifera*), křídlatky (*Reynoutria japonica*, *R. ×bohemica*) a kolotočník ozdobný (*Telekia speciosa*). Netýkavka žláznatá je jedním z nejrozšířenějších a nejrychleji se šířících invazních rostlin. Roste především na březích větších řek, kde často vytváří souvislé a trvalé porosty. Proniká ale i na stanoviště od vodních toků značně vzdálená. V posledních letech je zaznamenávána čím dál častěji na lesních pasekách, podél lesních cest či v lesních okrajích daleko od vodních toků. Krátkodobě se může vyskytovat na narušených plochách a rumišťích. Velmi rozšířená je i podél vodních toků v Poorličí. Na území PR se na vhodných stanovištích vyskytuje většinou jen roztroušeně a v některých částech je likvidována v rámci standardní údržby (např. kosení bylinného podrostu v části břehových porostů v DP 32). Ve větší míře byla aktuálně zaznamenána v lužním porostu na západním okraji PR (DP 31). Zde se vyskytovala hojně na dvou místech na souhrnné ploše cca 180 m² (50.1223431N, 16.1922164E; 50.1217603N, 16.1927947E) a roztroušeně rostla i jinde. V této části PR se doporučuje začít s její likvidací. Na několika málo místech byly v PR zjištěny porosty křídlatek. Křídlatka česká (*Reynoutria ×bohemica*) roste v kraji luhu v západní části PR (50.1232033N, 16.1923000E) a v malém porostu u zámku (50.1218614N, 16.2002308E). Křídlatka japonská (*Reynoutria japonica*) roste v jednom porostu poblíž cyklostezky (50.1211117N, 16.1980269E). Také u křídlatek se doporučuje zahájit jejich cílenou likvidaci. Křídlatka japonská roste v několika velkých polykormonech i na březích Divoké Orlice, ale tyto porosty plán péče neřeší. Na několika místech PR roste v luční vegetaci kolotočník ozdobný (*Telekia speciosa*). Je vhodné monitorovat jeho šíření, ale pokud v okolí nedojde k výrazným zásahům do okolních porostů, pravděpodobně se výrazněji šířit nebude.

2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti

a) ochrana přírody

PR Kostelecký zámecký park byla v současném vymezení zřízena nařízením KÚ Královéhradeckého kraje dne 25. 6. 2018. Její rozloha je (podle ÚSOP) 29,1134 ha. Historie územní ochrany však sahá mnohem více do minulosti. Již 31. 3. 1949 byla se souhlasem vlastníka Františka Kinského na tomto území zřízena státní přírodní rezervace na ploše 41,9788 ha. Hlavním motivem ochrany bylo zajištění hnízdění ptactva. Tato „ptačí“ rezervace

byla výnosem ministerstva kultury ČSR dne 21. 12. 1987 zrušena. Po navrácení areálu do vlastnictví rodiny Kinských byla na popud majitele ochrana území obnovena. Ke znovu vyhlášení ZCHÚ došlo 9. 11. 1995 na ploše 29,58 ha.

Území PR se překrývá s několika dalšími formami ochrany, které vyplývají ze zákona o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Jedním z nich je ÚSES. Na území PR se též rozkládá lokální biocentrum Zámecký park a podél Divoké Orlice jím prochází významný nadregionální biokoridor K 81. Západně na PR navazuje regionální biocentrum Kostelecká niva. Další formou územní ochrany je statut přírodního parku. Přírodní park je vymezován k ochraně krajinného rázu s významnými soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami. Ke zřízení přírodního parku v nivě spojené, Tiché a Divoké Orlice došlo v roce 1996. Se svojí rozlohou 11 462 ha se řadí k nejrozsáhlejším přírodním parkům v ČR. Přírodní park provází tok Divoké Orlice od hranice CHKO Orlické hory v Klášterci nad Orlicí, dále tok Tiché Orlice od Mladkova po soutok obou Orlic a spojenou Orlici až do Hradce Králové v celkové délce asi 200 km. Přírodní parky ve smyslu uvedeného zákona nejsou považovány za zvláště chráněná území, přesto v nich na rozdíl od jejich okolí platí přísnější pravidla a některá zvláštní omezení. Hlavním cílem ochrany je v první řadě zabránit neuváženým stavebním zásahům. Nejedná se tedy o nástroj, který by sloužil primárně k ochraně konkrétních biotopů, druhů či lokalit a neumožňuje provádění managementu k jejich podpoře. PR se dále překrývá s EVL Orlice a Labe (CZ0524049), jejíž rozloha je 2683 ha. Tato EVL byla navržena k ochraně několika přírodních stanovišť a tří druhů živočichů (vydra říční, klínatka rohatá, bolen dravý). Z nich se na území PR Kostelecký zámecký park nacházejí stanoviště (habitaty) označená kódem 91E0 (tj. jasanovo-olšové lužní lesy) a 6510 (tj. mezofilní ovsíkové louky). Zajištěním odpovídající ochrany pro tuto EVL bylo vyhlášení nové PP Orlice v roce 2018 na rozloze 595,72 ha. Tímto aktem některá starší ZCHÚ zanikla (stala se součástí nové PP Orlice), PR Kostelecký zámecký park zůstala zachována. Z titulu EVL se na ni ale stále vztahuje ochrana zmíněných stanovišť. Jejich cílená ochrana byla ukotvena do předmětu ochrany této PR při jejím novém vyhlášení v roce 2018.

PR neměla až do roku 2006 zpracovaný plán péče. O území PR je pečováno především v rámci standardní údržby o areál zámeckého parku. Údržbu, která bezprostředně ovlivňuje chráněné ekosystémy a vzácné a ohrožené druhy, lze rozdělit do 4 hlavních okruhů: 1) intenzivní údržba parku v severní části PR a v nejbližším okolí zámku (DP 4), 2) individuální péče o solitérní dřeviny, liniové výsadby a další dřeviny mimo porosty lesního charakteru, 3) údržba a zásahy v lesních porostech, 4) kosení lučních porostů v aluviální části a na přilehlých svazích (zejména DP 7, 10, 19, 34, 35). Jednotlivé okruhy pravidelnější údržby a jejich vztah k fenoménům významným z hlediska ochrany přírody jsou podrobněji popsány v dalších částech kapitoly (standardní údržba zámeckého parku, zemědělské hospodaření a lesní hospodářství). Lze konstatovat, že velká většina postupů a zásahů tu dlouhodobě probíhá s ohledem na významné přírodní fenomény. Neplatí to však bezvýtku. Setrvalým problémem je nevhodný způsob kosení zdejších luk (podrobněji v části d).

Z jednorázových opatření motivovaných ochranou vzácných druhů (zejména xylofágního hmyzu) tu bylo v roce 2017 postaveno rozsáhlé broukoviště (v DP 20). To bylo postaveno z dřevin pokácených v roce 2016 z bezpečnostních důvodů. Kácené dřeviny se vyznačovaly přítomností dutin, ve kterých byl zjištěn výskyt velkého množství larev chráněných druhů páchníka hnědého (*Osmoderma barnabita*), zlatohlávka skvostného (*Protaetia speciosissima*) a kovařika rezavého (*Elater ferrugineus*). Zachování trouchu s larvami z pokácených dřevin zajistil a stavbu celého broukoviště koordinoval zkušený entomolog Jaroslav Resl, který tu prováděl v roce 2016 entomologický průzkum. Horní dutiny broukoviště byly osazeny stříškami, což mělo umožňovat usídlení letních kolonií netopýrů. Bohužel u broukoviště se zanedbává údržba a v některých ohledech již ztrácí svoji funkci. Zarůstá křovinami a většina stříšek již odpadla. Přítomnost larev páchníka tu byla potvrzena i v roce 2025. Z uvedeného také vyplývá, jak moc důležitý je pravidelný biologický monitoring území a přítomnost příslušného odborníka při kácení zoologicky potenciálně významných dřevin. Pokud by dřeviny kácené v roce 2016 nebyly zachyceny entomologem,

patrně by byly zlikvidovány i s velkým množstvím jedinců několika chráněných druhů.

Obrázek 4: Broukoviště krátce po svém vzniku. Na snímku je Jaroslav Resl při průzkumu.

Obrázek 5: Aktuální stav broukoviště naléhavě potřebuje údržbu.

V předchozím plánu péče z roku 2017 byly z jednorázových opatření dále návrhy na zlepšení stavu vodních biotopů a podporu druhů vázaných na vodní prostředí – vyhloubení menších tůní na přirozeně podmáčeným plochách a oslunění silně zastíněného mrtvého ramene v západní části PR. Bohužel tato opatření realizována nebyla.

b) areál zámeckého parku a památková péče

Zcela určujícím faktorem pro charakter území je skutečnost, že již v první polovině 19. století bylo přeměněno na zámecký park. Kostelecký zámek (Nový zámek) byl postaven v

empírovém stylu v letech 1829-1833 podle plánů vídeňského architekta Jindřicha Kocho pro hraběte Josefa Kinského, jehož rodině kostelecké panství patřilo od roku 1796. S výstavbou zámku byl založen i park, který představuje již novodobější bohatý způsob anglické úpravy.

Při založení parku byly citlivě využity vlastnosti zdejší krajiny – údolní nivy a návrší pravobřežních šterkopískových říčních teras Divoké Orlice. Zejména v nivě řeky a na prudších svazích, které nivu ohraničují, se i v rámci parku zachovaly přirozenější lesní i luční společenstva. Divoká Orlice původně meandrovala ve směru dnešního mrtvého ramene na západě PR východním směrem až pod častolovický zámek. V roce 1677 ale zahradil ředitel častolovického panství mezi Kostelcem a Častolovicemi její tok tak důkladně, že si prorazila strží nové kratší koryto. Regulační úpravy toku probíhaly i počátkem 20. století, ale ty na trasu koryta v tomto úseku již neměly zásadnější vliv. Přípomínkou původního koryta je dnešní mrtvé rameno a tůňky v luzích při západním okraji PR. Kostelecký park je jedním z dendrologicky nejvýznamnějších parků východních Čech. V průběhu dendrologického a floristického průzkumu tu bylo evidováno téměř 200 taxonů dřevin včetně jejich kultivarů. Nachází se tu řada významných starých stromů a dendrologických rarit. Ze sadovnického hlediska vyniká zejména vstupní rovinatá část parku (DP 4), která je charakterizována krásnými a tvarově i barevně harmonizujícími kompozičními celky dřevin. Některé unikátní exotické dřeviny byly ale vysazeny i do údolní části. Stáří některých dubů převzatých do parkové úpravy z přirozenějších porostů se odhaduje až na 360 let. Neobyčejné byly i dálkové průhledy – hlavní osový průhled východním směrem na zříceninu potštejnského hradu byl původně širší, byl v něm obsažen i severovýchodní výhled na město a jeho dominanty – kostel sv. Jiří a Starý zámek. Alpinum u zámku bylo založeno v roce 1929 na původním širokém, dnes zarostlém průhledu do Stradin (do nivy Orlice).

Celková velkorysá koncepce parku byla ale bohužel postupně narušována. Již v roce 1874 tudy projel první vlak a železniční trať rozdělila park na dvě části. Po roce 1945 byl zámek zestátněn a postupně využíván různými institucemi. V roce 1952 tu vznikl Výzkumný ústav pro chov prasat, který využíval hospodářské budovy i hlavní budovu zámku. Jeho činnost byla ke konci 20. století postupně utlumována (úplný zánik v r. 2012). Údolní část parku byla počátkem 90. let minulého století poznamenána vybudováním ČOV v bezprostředním sousedství parku. K té bylo také nutně vybudovat i přivaděč.

Celý areál je od 3. 5. 1958 chráněnou kulturní památkou (evidenční číslo v ÚSKP 14863/6-2293). V ÚSKP je charakterizován jako „Zajímavě řešený velmi kvalitní komplex klasicistní zámecké architektury v krajinářském parku. Jedna z nejvýznamnějších staveb empíru v našich zemích, stavěná v letech 1829-1833 arch. J. Kochem, doplněná současně budovaným anglickým parkem.“

Obrázek 6: Vymezení kulturní památky.

c) standardní údržba zámeckého parku

Na území celého zámeckého parku (PR) probíhá řada činností standardní údržby. Některé činnosti jsou pravidelné a vysoké intenzity, jiné činnosti jsou nepravidelné a vyplývají až z momentální nutnosti. Řada činností má podstatný vliv na zdejší vzácné druhy rostlin, živočichů i hub (ty tu jsou velmi významnou skupinou).

Nejintenzivnější údržba probíhá v severní části PR a v nejbližším okolí zámku (DP 4). Z hlediska biotopů je tu podstatné především časté kosení trávníků. Jedná se o partie, které jsou velice cenné především díky výskytu velkého množství vzácných druhů hub. Předchozí plány péče stanovovaly, že v této části parku nebude frekvence kosení trávníků vyšší než 1x za 3 týdny a pokosená hmota bude z plochy odstraňována. Způsob kosení těchto ploch není nijak kontrolován, ale dle sdělení pana Čermáka ze správy zámku jsou tyto zásady dodržovány. K častějšímu kosení (dle potřeby) dochází pouze okolo mohutného platanu, kde občas probíhají různé obřady (např. focení svatebčanů). Nebylo zaznamenáno mulčování nebo deponování pokosené biomasy do lučních lemů, které by mohlo mít na luční druhy hub negativní vliv. Lze konstatovat, že údržba těchto trávníků je z hlediska vzácných druhů lučních hub příkladná. To dokládá i aktuální mykologický průzkum (Tejklová 2026) a starší nahodilé mykologické návštěvy. Na bezobratlé živočichy nemá kosení těchto trávníků v krátkých intervalech tak negativní dopad, jak by se mohlo zdát. Mezi dvěma sečemi je tak krátká doba, že se hmyz na tyto plochy za potravou nebo pro rozmnožování ani nenatáhne a při sečení není nijak zásadně ničen. Zároveň je v této části parku velké množství holých míst, která využívá mnoho hmyzu (hlavně samotářských včel) pro další rozmnožování (Resl 2025).

Součástí standardní údržby je individuální péče o solitérní dřeviny a další prvky zeleně. Průběžně jsou prováděny zdravotní a bezpečnostní zásahy, v případě nutnosti i kácení, a další výsadby. Zásahy jsou povolovány na základě rozhodnutí příslušného OOP. Při zásazích je zohledňován i vysoký význam dřevin z hlediska zoologického a lze konstatovat, že péče o dřeviny v parku je v tomto ohledu příkladná. Jsou šetřeny doupné stromy a jsou preferovány takové zásahy, které zachovávají na místě i staré a poškozené stromy alespoň v podobě torza. V případě kácení nebo vývrátů byly ponechány některé kmeny na svém místě a představují z entomologického hlediska velmi cenné prvky. Zcela ojedinělé je ležící torzo mohutného dubu ve východní části PR. Plán péče doporučuje aby v případě kácení stromu s **viditelnými dutinami** nebo likvidaci vývratu s dutinami byl vždy přizván entomolog. Ten ověří přítomnost zvláště chráněných druhů a navrhne nebo i zajistí řešení (např. přenesení trouchu s larvami chráněného hmyzu na jiné vhodné místo, např. broukoviště).

V parku na více místech probíhá pravidelné kosení lesního podrostu a zároveň je v těchto porostech částečně redukován keřový patro. Kosení podrostu prospívá i bohatým porostům bledule jarní. Kosení také potlačuje konkurenčně zdatné druhy a podporuje druhovou rozmanitost bylinného patra. Stanoviště zdejších luhů je přirozeně více eutrofní a lze předpokládat, že bez kosení by v podrostu silně dominovaly druhy jako kopřiva dvoudomá, svízel přítula aj. Teprve nedávno se započalo s kosením podrostu i v porostech podél řeky v DP 32 (v době vzniku předchozího plánu péče v roce 2016 se tu nekosilo). Tento mírně proředený porost navazující na řeku je z hlediska výskytu brouků v současnosti velmi cenným a bohatým územím (cf. Resl 2025). Kosení podrostu je zřejmě jednou z příčin tohoto stavu (přítomny jsou i starší dřeviny, mrtvé dřevo a mírně světlejší charakter). Bylo by vhodné rozsah kosení klidně rozšířit a některá místa silně zarostlá kopřivou a svízelem posíct i dvakrát za rok.

Ve vztahu k hmyzu je velmi cennou plochou kompost založený v SV rohu PR (severní konci DP 6). Aktuální průzkum odhalil, že se tu v hojném počtu vyskytuje chráněný nosorožík kapucínek (*Oryctes nasicornis*) (kompost slouží k vývoji jeho larev) a představuje též oblast většího výskytu brouků z čeledi drabčíkovitých (*Staphylinidae*).

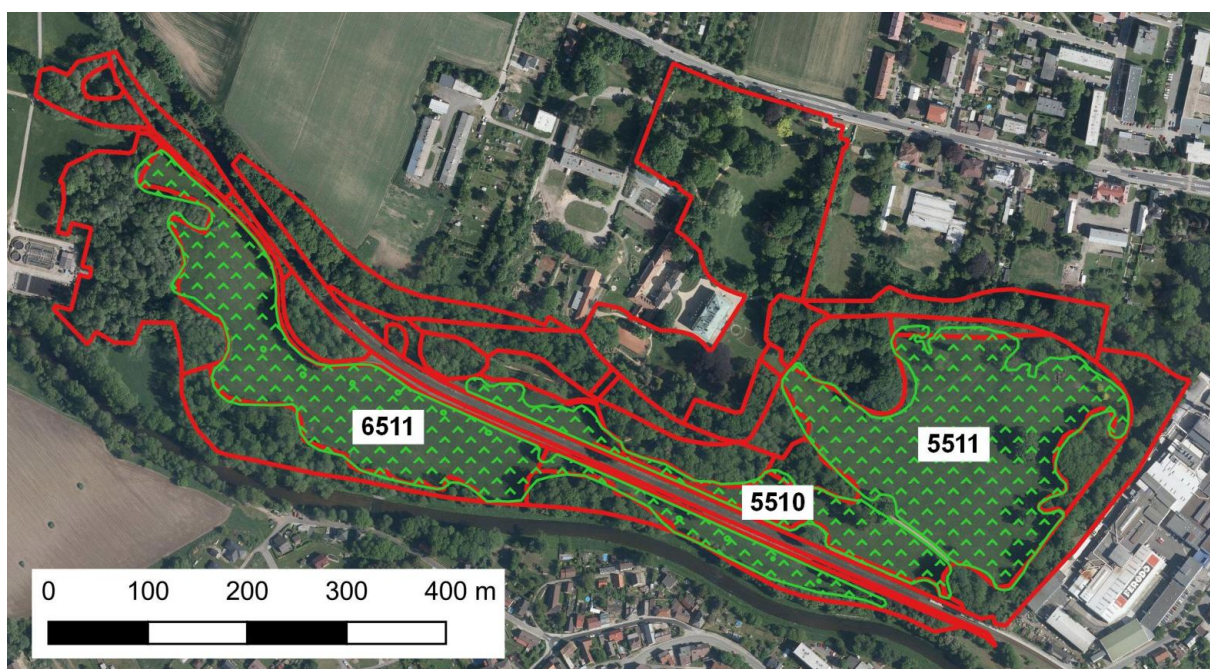
Okolí pěšin v lesních porostech je místy udržováno kosením a podle potřeby jsou vyřezávány zasahující dřeviny. K běžné údržbě patří i výsrava pěšin sypkým materiálem (netříděným nebo tříděným pískem). Tato běžná údržba nijak výrazně neovlivňuje přírodní hodnoty území a lze v ní pokračovat.

d) zemědělské hospodaření

V době před výstavbou zámku a založením parku byly nezalesněné plochy po staletí využívány k zemědělskému hospodaření. Od 1. poloviny 19. století, kdy byl založen zámecký park, získala zemědělská půda zcela jiný účel a podobu. V době, kdy zámek přešel do majetku státu (1948), byly nívné louky využívány intenzivnějším způsobem než je tomu nyní (aplikováno hnojení, vyšší četnost sečí, na části i obnova TTP a dosev produkčních druhů).

Rozsáhlejší louky v aluviu Divoké Orlice jsou stále využívány k zemědělskému hospodaření. Jsou také součástí areálu zámeckého parku, ale jejich pravidelnou údržbu lze provádět v rámci konvenčního zemědělského hospodaření. Dle současného nastavení zemědělského hospodaření je zemědělská půda rozdělena do tzv. půdních bloků. Ty jsou evidovány v registru půdy LPIS. Na území PR se nacházejí 3 půdní bloky (5510, 5511 a 6511), které aktuálně obhospodařuje Zemědělské družstvo Štědrý potok. Podle aktuálně platného způsobu využití půdních bloků evidovaného v LPIS jsou tyto půdní bloky zařazeny v režimu „mezofilní a vlhkomilné louky nehnojené“ (dle nařízení vlády č. 80/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření, ve znění pozdějších předpisů, dále jen AEKO). Louky jsou koseny dvakrát ročně ke sklizni píce.

Z botanického hlediska jsou tyto louky převážně velice zachovalé, druhově bohatší a s větším zastoupením květnatých bylin. V plánu péče z roku 2006 bylo konstatováno, že stav a druhová diverzita je daleko lepší v loukách severně od železniční trati (půdní bloky 5510 a 5511, tj. DP 7 a 19) než v loukách jižně od trati (půdní blok 6511, tj. DP 34 a 35). Tato skutečnost přetrvávala i v roce 2016, ale podle plánu péče z tohoto roku byl stav luk v jižní části PR již lepší než v roce 2006. V současnosti se většina luk v jižní části PR vyznačuje de facto stejně vysokou kvalitou jako louky v severní části. Jen menší část v DP 34 představuje stále výrazněji degradované porosty (silnější zastoupení ruderalních a nitrofilních druhů a celkově eutrofnější charakter).

Obrázek 7: Zobrazení půdních bloků LPIS v PR (na podkladě rozdělení PR na dílčí plochy)

Mapový podklad © ČÚZK, ortofoto,

Zemědělsky obhospodařované louky jsou sice kvalitní z hlediska botanického, ale průzkumy provedené v letech 2016 a 2025 dokládají, že **zoologická součást lučního ekosystému je ve velmi špatném stavu**. Zejména pro společenstvo bezobratlých je **zcela nevhodný dlouhodobě aplikovaný způsob kosení**. Při něm jsou v jednom okamžiku pokoseny vždy celé plochy luk. V celé ploše parku tak po jejich pokosení v podstatě

nezůstává ani malá plocha, kde by mohl hmyz vázaný na luční vegetaci najít potravu, dochází k okamžité vysoké mortalitě způsobené kosením, likvidována jsou larvální stádia (např. při první seči je zcela zničena jedna generace některých druhů motýlů) a negativně jsou zasaženi i ptáci, kteří na loukách sbírají potravu nebo by tu mohli hnízdit (typické luční druhy ptáků se v území ani nevyskytují). Nevhodný způsob kosení je jako hlavní negativní element na území PR zdůrazňován i předchozími plány péče z let 2006 a 2016, ale bohužel se v tomto směru nic nezměnilo. Je nutné nastavit takový režim kosení, který bude reflektovat statut území jakožto ZCHÚ a bude lépe vyhovovat živočichům vázaným na luční porosty. Vhodný režim lze nastavit v rámci pravidel AEKO modifikací stávajícího režimu „mezofilní a vlhkomilné louky nehnojené“ – ponechávat vždy malou část půdního bloku do další seče nepokosenou (podrobněji v rámcových směrnících v kapitole 3.1.1).

e) lesní hospodářství

Rozsah lesních porostů na území PR je již od 19. století přibližně stejný. Lesy se omezují především na svahy nad nivou Divoké Orlice a v menší míře se vyskytují i kolem ramen a tůň v západní části PR. Rozsah odlesnění ve víceméně současné podobě lze předpokládat již ve vrcholném středověku, kdy se lesní porosty v oblasti omezovaly hlavně na zemědělsky méně atraktivní nebo zcela nevyužitelné partie. Do míst nivních luk bývá situována zaniklá středověká ves *Stradyny* připomínaná již k roku 1352.

V první polovině 19. století byl vystavěn Nový zámek a spolu s ním byl založen zámecký park rozprostírající se přes celé území současné PR. Díky tomu jsou zdejší lesní porosty již po dobu přibližně 200 let ve zvláštním režimu a jejich produkční či ekonomická funkce je zcela potlačena. Lesní porosty nejsou součástí lesního fondu a podle katastru nemovitostí jsou vedeny jako ostatní plocha (způsob využití zeleň). Hospodaření a veškeré zásahy tak mohou být podřízeny především plnění funkce parku a potřebám ochrany přírody.

V lesních porostech po dobu existence ZCHÚ dosud neprobíhaly žádné výraznější zásahy. Ty se vesměs omezovaly na jednotlivé bezpečnostní zásahy u rizikových dřevin (v duchu individuální péče popsané v části c této kapitoly) a jednotlivé dosadby různých dřevin opatřených individuální ochranou. V 80. letech 20. století probíhala v porostech parku masivní asanace jilmů napadených grafiozou. V místech asanace nebyli následně zapěstováni perspektivní jedinci a vznikaly hustě rostlé porosty náletových dřevin (zejména jasanu) podobného věku (zejména západně od zámku v DP 25).

V posledních několika letech jsou lesní porosty silně poznamenány probíhající nekrózou jasanů. Jasany tu jsou místy silně dominantní (na velké části svahu v DP 25, dále např. v lužním porostu v DP 19 a jinde) a je nutné počítat s tím, že v některých částech proběhne razantnější asanace a následná obnova porostů. Kvůli vysoké návštěvnosti území musí být v tomto ohledu prioritou bezpečnostní hledisko. Zásady obnovy silněji postižených porostů jsou podrobněji popsány v příslušné rámcové směrnici v kapitole 3.1.1.

f) myslivost

PR se nachází v honitbě CZ5208110019 Kostelec nad Orlicí. Myslivost nemá na stav území de facto žádný vliv, což je dáno především jeho využitím jako zámeckého parku. Nejsou přítomna žádná myslivecká zařízení.

g) rekreace a sport

Díky tomu, že PR má podobu zámeckého parku, je velmi silně navštěvovaným územím. Jsou to nejen turisté, kteří přijíždějí za zámek a parkem, ale i návštěvníci zámecké kavárny a obyvatelé města Kostelce nad Orlicí, pro které je zámecký park oddechovou zónou přirozeně navazující na město. Pohyb návštěvníků je přirozeně usměrňován udržovanými pěšinami. Do lučních ploch a lesních porostů návštěvníci vstupují jen velmi ojediněle. Z hlediska návštěvnosti je nejvíce exponovaná horní část PR u zámku. Zde se pořádají i různé kulturní a jiné akce pro veřejnost. Intenzivní pohyb lidí po zámeckém parku je jeho přirozeným atributem a nelze jej vnímat jako negativní faktor. Ostatně na vegetaci přirozeného a

polopřirozeného charakteru (louky a lesy) má pohyb lidí faktický dopad naprosto zanedbatelný. Výrazněji negativně může působit na travnatých plochách v horní části parku, kde může docházet k poškozování plodnic četných vzácných druhů lučních hub. Bylo také zaznamenáno sbírání plodnic vzácného hříbu Quéletova (*Boletus queletii*). Zámecký park je také cílem různých exkurzí zaměřených vyloženě na jeho přírodní, krajinářské a dendrologické hodnoty. V rámci výuky ho navštěvují např. žáci SZeŠ a SOU CHKT Kostelec nad Orlicí. Do některých partií PR běžní návštěvníci ale vůbec nezavítají. Jsou to především lužní porosty při západním okraji PR nebo lesní porosty na svahu nad železniční tratí.

Rezervací prochází nivou Divoké Orlice značená turistická trasa a cyklostezka. Cyklostezka tu byla vybudována v letech 2012 a 2013 (jednalo se o realizaci úseku Čestice-Častolovice-Kostelec nad Orlicí). Vznikla jako součást Orlické cyklotrasy podle schválené koncepce Královéhradeckého kraje. Má asfaltový povrch a je široká 2,5 metru. Díky charakteru povrchu je využívána i jako in-line stezka.

2.3 Související plánovací dokumenty, správní akty a opatření obecné povahy

- územní plán Kostelec nad Orlicí (vydán 5. 9. 2011, poslední změna vydána 16. 3. 2021)
- Nařízení vlády č. 318/2013 Sb., kterým se stanoví národní seznam evropsky významných lokalit (příloha 568, EVL Orlice a Labe)
- nařízení okresních úřadů Hradec Králové, Rychnov nad Kněžnou a Ústí nad Orlicí a úřadu Města Hradec Králové z roku 1996 o zřízení přírodního parku Orlice
- Nařízení vlády č. 85 ze dne 24. června 1981 o zřízení CHOPAV Východočeská křída
- Zásady územního rozvoje Královéhradeckého kraje
- Koncepce ochrany přírody a krajiny Královéhradeckého kraje
- dokumenty a předpisy související se statutem kulturní památky

2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch

2.4.1 Základní údaje o plochách mimo lesní pozemky

Pro potřeby tohoto plánu péče bylo na území PR rozlišeno 35 dílčích ploch. Popis DP je zpracován ve formě tabulky v příloze T1.

Přílohy:

T1 - Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich
M3 - Mapa dílčích ploch a objektů

2.5 Souhrnné zhodnocení stavu předmětů ochrany, výsledků předchozí péče, dosavadních ochrannářských zásahů do území a závěry pro další postup

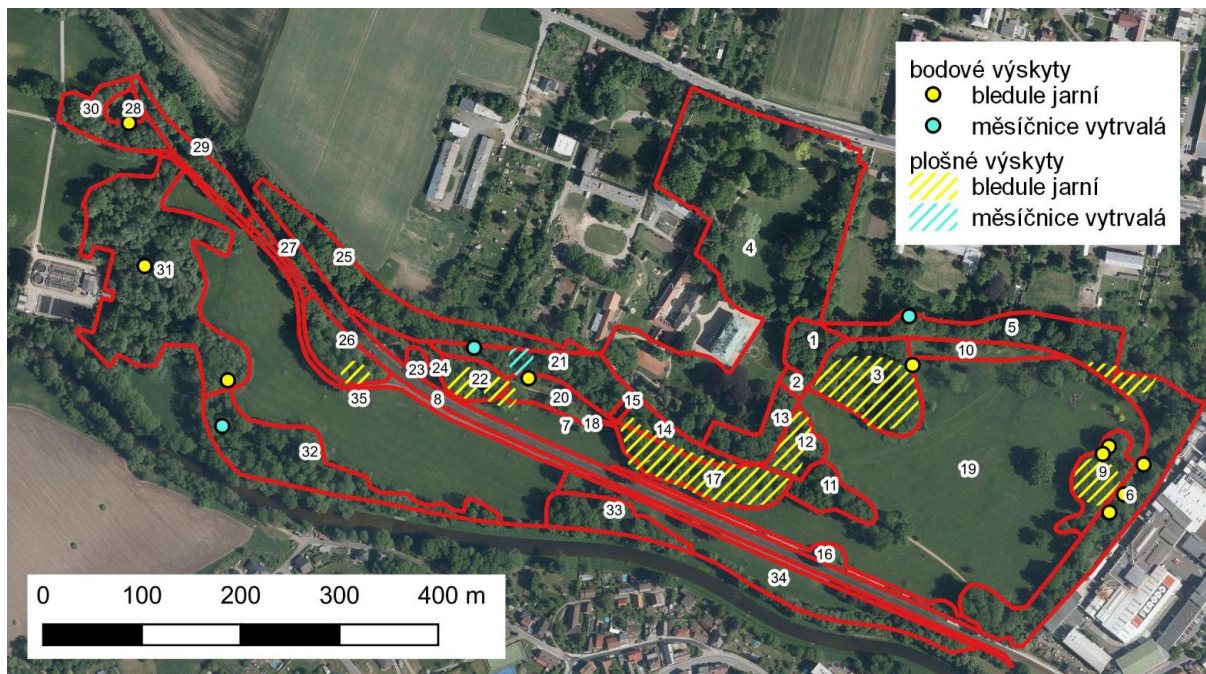
A. ekosystémy

ekosystém:	jasanovo-olšové lužní lesy (biotop L2.2, habitat 91E0)
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům
Rozloha ekosystému na ploše srovnatelné jako v roce 2025, tj. cca 4,9 ha.	Při botanickém průzkumu v roce 2025, který zahrnoval i pečlivé mapování biotopů podle metodiky AOPK (Lustyk 2024), byla rozloha ekosystému určena na 4,9 ha, což je 17 % rozlohy PR. Ekosystém zahrnuje celé DP 12, 17, 22, 23, 26, 29 (zde v mozaice s biotopem V1G), 30 a 31. Podíl ekosystému zachycený v roce 2016 (Gerža) byl mírně vyšší (cca 20 %). Některé části byly aktuálně hodnoceny jako X13. Šlo o části, které byly proředěny a jsou extenzivně udržovány pravidelným kosením podrostu (větší

ekosystém:	jasanovo-olšové lužní lesy (biotop L2.2, habitat 91E0)
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům
	část DP 32, S část DP 6). Snížení rozlohy lužních lesů ale v tomto případě neznamená zhoršení celkového stavu PR. Části hodnocené nově jako X13 jsou velmi cenné entomologicky (přímo v těchto částech zjištěn výskyt vzácných druhů brouků), k čemuž přispívá i jejich stávající stav a údržba. Podle nové <i>Krajinářské koncepce rozvoje parku</i> jsou v některých DP plánovány nové vodní plochy. To bude znamenat další malé zmenšení rozlohy lužního lesa, které ale bude bohatě kompenzováno pozitivním přínosem nových vodních biotopů.
	stav: dobrý
	trend vývoje: setrvalý
Při biotopovém pojetí ekosystému se bude biotop vyznačovat degradací nejvýše ve stupni 2 (střední degradace, sensu Lustyk 2024).	Lužní lesy se tu ve velké většině vyznačují degradací 2, tj. střední (podobně, jen mírně lépe, tu byly luhy hodnoceny i při posledním mapování AOPK ČR v roce 2022). Příčinami nebo projevy degradace luhů na území PR jsou zejména eutrofizace, chudší bylinné patro, nekróza jasanů, invaze (zejména netýkavky malokvěté a někde i n. žláznaté), lokálně expanze břechťanu (ten někde silně dominuje bylinnému patru) a regulace Divoké Orlice (v částech luhu při Z okrajích PR se zbytky mrtvých ramen). Některé části luhu jsou vyvinuty jen velmi fragmentárně (např. porosty na březích mrtvého ramene v DP 29). Jistou zvláštností je to, že některé menší části luhů jsou udržovány v rámci zahradnické péče (redukce křovin, kosení podrostu). To má ale na jejich stav ve smyslu biotopové degradace spíše pozitivní, případně neutrální vliv. Lze očekávat, že s postupující nekrózou jasanů se degradace některých částí bude více prohlubovat (zejména v DP 17 a 22).
	stav: dobrý
	trend vývoje: setrvalý (resp. jen mírně zhoršený)
Přítomnost mrtvého dřeva by měla být ve většině biotopu hodnocena minimálně stupněm 1 (sensu Lustyk 2024).	Přítomnost mrtvého dřeva, jeho množství a charakter (stojící a ležící), je v tomto ZCHÚ silně usměrňována údržbou danou statutem zámeckého parku. Prioritním kritériem při nakládání s přestárlými a rizikovými dřevinami je po většině území hledisko bezpečnosti. I přesto je ale množství mrtvého dřeva v různých podobách v tomto území značné a předčí nejen běžné hospodářské lesní porosty, ale i leckteré lesní rezervace. Klíčem tohoto příznivého stavu je citlivý přístup majitele a dalších osob, které údržbu parku v tomto směru zajišťují. Např. při nutnosti kácení rizikových dřevin jsou občas ponechávána bezpečná torza a ve většině lužních porostů je přítomno i ležící mrtvé dřevo v různých fázích rozpadu (stupněm 1 bylo hodnoceno v DP 26, 30, 32, stupněm 2 v DP 3). Lze očekávat, že s postupující nekrózou jasanů množství ponechaného mrtvého dřeva v luzích v následujících letech ještě vzroste. Bude vzrůstat i dominantně v olšových porostech, které jsou navrženy ponechat spontánnímu vývoji (DP 30 a zejména 31).
	stav: dobrý
	trend vývoje: setrvalý (možná i mírně se zlepšující)
bledule jarní – populace srovnatelná jako v roce 2025	Celková plocha velmi bohatého výskytu podle zákresu z jara 2025 činila 1,85 ha. Populaci lze odhadnout v řádu až vyšších desítek tisíc jedinců. Bohaté porosty jsou zejména v lužních porostech severně od železniční trati (DP 3, 12, 17, 22 a na rozhraní 5/6) a v podrostu lapiny jasanolisté na východním okraji parku (DP 9). Ojedinelé rostliny či menší skupiny jsou i v dalších částech PR. Současné rozšíření a velikost populace jsou de facto identické, jako při průzkumu v roce 2016 (Gerža).
	stav: dobrý
	trend vývoje: setrvalý

ekosystém:	dubohabřiny až suťové lesy (biotop L3.1 až L4)
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům
Rozloha ekosystému na ploše srovnatelné jako v roce 2025, tj. cca 3,7 ha.	Při průzkumu v roce 2025 byla rozloha dubohabřin až suťových lesů určena na 3,7 ha, což je 13 % rozlohy PR. Ekosystém zahrnuje celé DP 1, 5, 13, 14, 21, 25 a 33. V DP 14 a 21 byly aktuálně hodnoceny jako suťový les, v ostatních jako dubohabřiny. Porosty obou biotopů jsou často nevyhraněné a tvoří vzájemné přechody. Při průzkumu v roce 2016 (Gerža) byly veškeré tyto porosty hodnoceny jako dubohabřiny (přechodné), při mapování v roce 2022 zajišťovaném AOPK ČR byly naopak většinou hodnoceny jako suťový les (též s častými přechody). Hodnocení je vždy zatíženo jistou mírou subjektivity, zvláště u porostů nevyhraněných. Z hlediska hodnocení stavu předmětu ochrany ale nejsou tyto rozdíly podstatné. Souhrnné plochy obou těchto biotopů byly v jednotlivých letech mapování takřka identické.
	stav: dobrý
	trend vývoje: setrvalý
Při biotopovém pojetí ekosystému se budou biotopy vyznačovat degradací nejvýše ve stupni 2 (střední degradace, sensu Lustyk 2024)	Podle aktuálního (2025) hodnocení výrazně převažují porosty hodnocené degradací 2, tj. střední. Příčinou nebo projevy degradace lesních porostů na svazích jsou zejména chudé bylinné patro, eutrofizace, pozměněná skladba dřevin (např. vyšší zastoupení jasanu v dubohabřinách), nekróza jasanů, invaze (zejména netýkavky malokvěté, relativně častá přítomnost i nepůvodních dřevin v E2, např. ořešák královský, rybíz alpský aj.) a místy expanze břechťanu. Lze očekávat, že s postupující nektrózou jasanů se degradace některých částí v následujících letech výrazně prohloubí. V částech, kde je jasan dominantní dřevinou, plán péče navrhuje systematickou rekonstrukci porostu (převážná většina DP 25 a menší část DP 21).
	stav: dobrý
	trend vývoje: setrvalý
Přítomnost mrtvého dřeva by měla být ve většině plochy biotopů hodnocena minimálně stupněm 1 (sensu Lustyk 2024).	Management mrtvého dřeva na území PR je stručně nastíněn výše v tabulce hodnocení ekosystému jasanovo-olšových lužních lesů. V dubohabřinách a suťových lesích je jeho aktuální množství výrazně nižší než v lužích. Pouze v DP 1 a 25 bylo hodnoceno stupněm 1, v dalších DP těchto typů lesa (4, 5, 13, 14, 21 a 33) bylo hodnoceno stupněm 0 (žádné nebo v jen minimálním množství). Větší část porostů dubohabřin až suťových lesů na svazích je více exponovaná vysoké návštěvnosti, z čehož vyplývá, že i rizikové dřeviny jsou včasné asanovány a možnosti ponechávání mrtvého dřeva (především stojícího) jsou značně omezené. Jistou roli hraje i estetické hledisko a další statut ochrany území jakožto kulturní památky. I když je množství mrtvého dřeva v tomto ekosystému mírně zhoršené, celkový stav na území PR lze hodnotit jednoznačně pozitivně. Mrtvé dřevo, ležící i stojící, je ponecháváno i v „nepřirodnicích“ částech parku. Lze očekávat, že s postupující nektrózou jasanů množství ponechaného mrtvého dřeva bude v následujících letech vzrůstat i v porostech dubohabřin a suťových lesů.
	stav: (mírně) zhoršený
	trend vývoje: setrvalý
měsíčnice vytrvalá – populace srovnatelná jako v roce 2025	Bohatý porost měsíčnice vytrvalé na ploše cca 600 m ² (stovky lodyh) se nachází na prudším svahu ZJZ od zámku (přibližně 50°7'20.0"N, 16°11'48.1"E, DP 21). Velmi vzácně byla nalezena i v dalších částech PR, na svazích i v lužních porostech. Současný výskyt je de facto identický s tím, jaký uvádí předchozí plán péče: bohatě – mnoho desítek až stovky rostlin na ploše více arů v lesním porostu, přibližně v okolí 50°7'20,3"N, 16°11'49,0"E, ojedinělé rostliny i v porostech při Divoké Orlici. V širším regionu Kostelecka a Častolovicka tu má měsíčnice vytrvalá nejnižší položenou lokalitu. Některými autory je zdejší výskyt považován za druhotný. Je ale pravděpodobné, že populace tu má přirozený původ a vznikla

ekosystém:	dubohabřiny až suťové lesy (biotop L3.1 až L4)
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům
	splavením druhu z výše položených oblastí.
stav:	dobrý
trend vývoje:	setrvalý

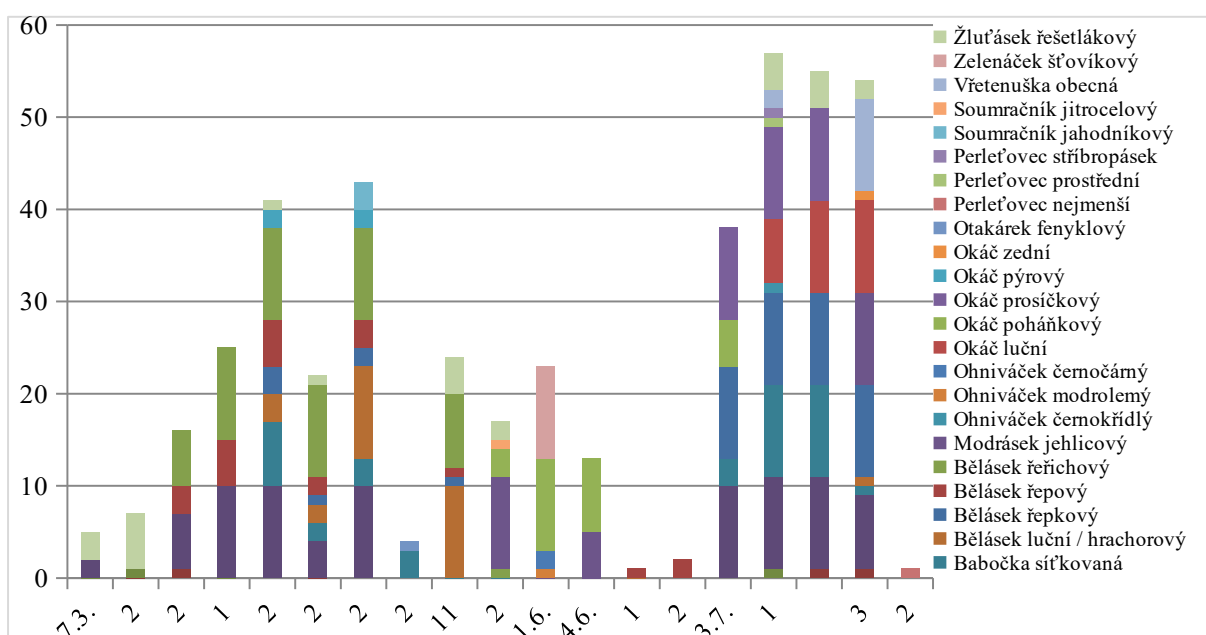

Obrázek 8: Aktuální rozšíření bledule jarní a měsíčnice vytrvalé (Gerža 2026).

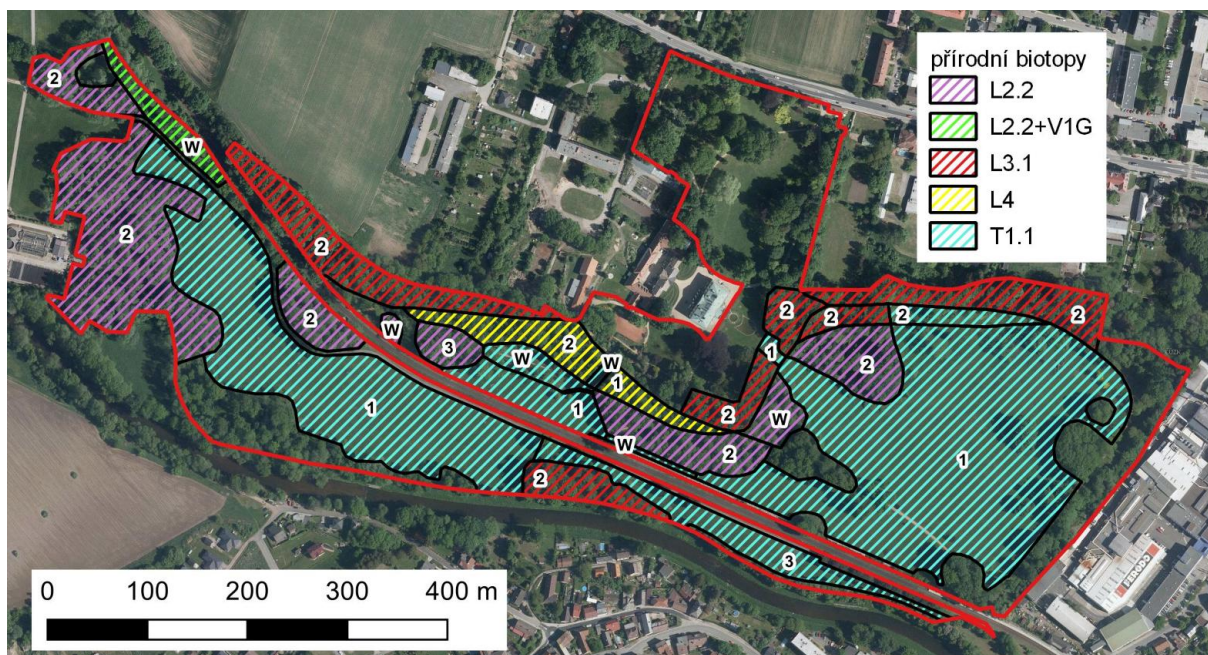
Mapový podklad © ČÚZK, ortofoto. Vyznačeno je rozdělení PR na dílčí plochy.

ekosystém:	mezofilní ovsíkové louky (a další typy luční vegetace) (biotop T1.1, habitat 6510)
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům
Výskyt biotopu T1.1 (případně i s dalšími lučními biotopy) na ploše srovnatelné jako v roce 2025, tj. cca 11,6 ha.	Při botanickém průzkumu v roce 2025 byla rozloha ekosystému určena na cca 11,6 ha, což je 40 % rozlohy PR. Ve srovnání s obdobným mapováním biotopů v roce 2016 (Gerža) je jeho rozšíření zcela identické. Ekosystém zahrnuje celé nebo téměř celé DP 2, 7, 10, 15, 19, 20, 32 a 34. Biotop mezofilních ovsíkových luk tu není zcela vyhraněný. V nivních partiích vykazuje jistou inklinaci k biotopu T1.4 či T1.5 (Aluviální psárkové louky či Vlhké pcháčkové louky). Na slunnějších svazích se zase vyskytují přechody k biotopu T3.4 (Širokolisté suché trávníky). Mapování biotopů zajišťované AOPK ČR (poslední v roce 2022) poskytuje o lučních biotopech v PR výrazně odlišný obraz. Louky ve východní části PR vůbec nezachycuje, přitom ty jsou velmi zachovalé (DP 19). Vymapovány jsou jen louky v západní části PR (segm. 35), avšak hodnoceny jsou jako biotop T1.4 Aluviální psárkové louky (s přechodem k T1.1). Určení nevyhraněnosti biotopu v obou mapováních ukazuje, že hodnocení zdejší luční vegetace (zejména v nivní poloze) není zcela jednoznačné.
stav:	dobrý
trend vývoje:	setrvalý
Při biotopovém pojetí ekosystému se bude velká většina luční vegetace	V roce 2025 byla velká většina plochy ekosystému hodnocena jako velice zachovalá (degradace 1). Louky jsou druhově poměrně pestré, vyznačují se velkým zastoupením kvetoucích bylin a jen málokde mají výraznou dominanci statné trávy. K více degradovaným částem patří přistíněné partie

ekosystém:	mezofilní ovsíkové louky (a další typy luční vegetace) (biotop T1.1, habitat 6510)	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
vyznačovat stupněm degradace nejvýše 1 (sensu Lustyk 2024).	nebo části v minulosti přeměněné na intenzivní kulturní porosty (jedna z větších DP 34). Louky severně od železniční trati se dlouhodobě vyznačují převážně dobrou kvalitou. Louky jižně od železnice byly v minulosti intenzivně využívány a přeměněny na chudé kulturní porosty. Tyto porosty prodělaly za posledních 20 let výrazný pozitivní vývoj (zejména DP 35).	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
druhově bohatší společenstvo denních motýlů, se stabilními populacemi jednotlivých druhů	S botanickou zachovalostí luk nemusí korelovat společenstvo bezobratlých. Pro ně je klíčovým faktorem i způsob kosení. Ten pro vegetaci může být optimální, ale pro zoocenózu velmi nevhodný. To je i případ luk v PR. Denní motýli jsou jen malou skupinou ale slouží jako indikátor stavu celého společenstva hmyzu. V roce 2025 (Resl) bylo v celé PR zjištěno 33 druhů denních motýlů. Tento počet je o dost vyšší než v okolní zemědělské či urbanizované krajině, ale zdaleka nejde o nikterak bohatou lokalitu. Na zachovalých květnatých loukách podobné velikosti s optimálním „motýlím“ managementem by se mohlo vyskytovat 50 i více druhů. Velmi znepokojivá je i skutečnost, že populace řady zdejších druhů jsou velmi malé a de facto na hranici zániku. Některé druhy tu byly během celé sezóny 2025 zaznamenány jen v jednom nebo několika málo jedincích (např. babočka bílé C, ohniváček černokřídlý, o. modroleký, okáč zední, perleťovec nejmenší, p. prostřední, soumračník jitrocelový). Nevhodnost způsobu kosení zdejších luk (zařazených do LPIS) byla v roce 2025 dokumentována i dalším způsobem. První seč proběhla ve dnech 2. 6. až 4. 6. Touto sečí byla v podstatě zničena jedna generace lučních motýlů, což se projevilo jejich úplným vymizením (propad výskytu motýlů po seči ilustruje obrázek 10). Kosení proběhlo mimo to i v naprosto nevhodnou dobu, kdy některé druhy motýlů na rostliny nakladly vajíčka. Ohrožení lučních motýlů ve spojení s nevhodným managementem představuje i poměrně výrazná izolovanost lokality od okolí. Při vymření některého z druhů bude opětovná kolonizace z vnější jen obtížná.	
	stav:	zhoršený
	trend vývoje:	setrvalý

Obrázek 9: Výskyt druhů a množství denních motýlů v roce 2025 (Resl 2025)

Obrázek 10: Aktuální mapa biotopů (Gerša 2026)

Mapový podklad © ČÚZK, ortofoto

Stupně degradace vyznačení v mapě:

1 – mírná degradace

2 – střední degradace, popř. míra degradace prostorově velmi různá

3 – silná a výrazná degradace

W – přírodní biotop s výraznou tendencí k biotopu formační skupiny X (tzv. nepřírodní biotopy)

<p>páchník hnědý – populace srovnatelná jako při průzkumu v roce 2025</p>	<p>Indikátor je společný pro lužní lesy, dubohabřiny až suťové lesy a další porosty dřevin v parku. Reprezentuje širokou skupinu hmyzu, zejména brouků, vázaných na staré dřeviny a mrtvé dřevo v různých fázích rozpadu. Při průzkumu v roce 2025 (Resl) byl páchník hnědý, respektive stromové dutiny s jeho larvami, nalezen na více místech PR (viz. obr. 3) a jeho výskyt byl označen jako hojný. Byl zjištěn takřka ve všech vytipovaných vhodných a dostupných dutinách. Stále obývá i broukoviště postavené v roce 2017.</p>
<p>stav:</p>	<p>dobrý</p>
<p>trend vývoje:</p>	<p>setrvalý</p>

Obrázek 11: Místa se zjištěným výskytem druhů páchníka hnědého (*Osmoderma barnabita*) a zlatohlávka skvostného (*Protaetia speciosissima*) (převzato z Resl 2025).

Mapový podklad © www.mapy.cz

2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize

Prioritním zájmem ochrany území je zachování velmi cenného zámeckého parku s významnými dřevinami, bohatými populacemi jarních geofytů, bohatým společenstvem hub s řadou vzácných zejména lučních druhů (vázaných na častěji kosené trávníky) a širokého spektra živočichů s mnoha regionálně vzácnými druhy, které území obývají. Prioritním zájmem je též zachování ekosystémů jasanovo-olšových lučních lesů, dubohabřin až suťových lesů a mezofilních ovsíkových luk (a dalších typů luční vegetace) v dostatečně příznivém stavu a rozsahu (ty jsou stanoveny indikátory v kapitole 1.8 a 2.5).

Kolize zájmů ochrany přírody může nastat zejména při péči o dřeviny, kdy na jedné straně stojí požadavky dendrologické a hlediska bezpečnosti provozu parku a na druhé straně požadavky živočichů, které tyto dřeviny osidlují. Výraznější zásahy na dřevinách jsou povolovány na základě rozhodnutí kompetentního orgánu ochrany přírody a každý zásah lze tak před jeho provedením posoudit individuálně. Dosavadní péče o dřeviny ukazuje, že jejich význam pro živočichy je ve velké míře zohledňován.

Areál zámku má také statut kulturní památky. Priority ochrany a managementu z hlediska přírody a z hlediska kulturní památky mohou být někdy odlišné a mohou se dostávat do rozporu. Nastalé kolizní situace budou řešeny individuálně.

3. Plán zásahů a opatření

3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ

3.1.1 Rámcové zásady péče o ekosystémy a jejich složky nebo zásady jejich jiného využívání

a) péče o lesní ekosystémy

Lesní porosty na území PR se nenacházejí na lesních pozemcích. Nejsou zařazeny do žádného lesního hospodářského celku nebo zařizovacího obvodu a neprobíhá v nich hospodaření ve smyslu zákona o lesích č. 289/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Proto není pro lesní porosty na území PR zpracována standardní rámcová směrnice. Podle charakteru porostů a cílů ochrany přírody lze lesní porosty na území PR rozdělit do tří typů. Níže jsou uvedeny hlavní zásady a doporučení pro jednotlivé typy, které je žádoucí dodržovat.

1. Lužní lesy při západním okraji PR – DP 30 a 31

- Tyto porosty budou v maximální možné míře ponechány spontánnímu vývoji (vyjma specifických opatření z hlediska ochrany přírody).
- Případné zásahy týkající se dřevin se omezují jen na zajištění bezpečnosti sousedních objektů, zejména čistírny odpadních vod a bezpečnosti na cyklostezce a další komunikaci přiléhající k DP 30. V těchto případech lze provádět i preventivní bezpečnostní zásahy.
- Bez omezení lze odstraňovat dřeviny nebo jejich části padlé na přilehlé zemědělské pozemky. Kmeny a silnější větve z padlých dřevin (nebo alespoň část) se doporučuje přetáhnout do porostu a nechat do fyzického rozpadu.
- Lze provádět opatření a zásahy, které mají za cíl zlepšit stav ekosystému lužního lesa či podpořit vzácné a ohrožené druhy organismů. Takovým opatřením je např. likvidace invazních druhů rostlin (doporučeno je potlačování netýkavky žláznaté a křídlatky české v DP 31).

2. Stabilnější porosty ve více frekventovaných částech parku

- Jedná se o věkově a prostorově výrazněji diferencované smíšené porosty, s jen malým podílem jasanu ztepilého nebo úplně bez něho. Tyto porosty mají většinou charakter dubohabřin až suťového lesa na svazích (DP 1, 5 – V část, 13, 14, 21 – většina mimo Z

konec, 25 – V a Z část, 33). Patří sem ale i některé části lužních porostů, kde může být jasan hojnější (zejména DP 3, 12, 17, 22, 26) a další souvislejší smíšené porosty dřevin v dolních partiích parku (např. části DP 6).

- Obnova porostu se provádí kontinuálně jednotlivým výběrem s co nejdelší dobou obmýtí (blížíci se až fyzickému věku dřevin). Nový porost vzniká především s využitím přirozené obnovy dřevin. V případě potřeby lze přirozenou obnovu kombinovat s umělou obnovou málo zastoupených žádoucích dřevin (např. dub, buk, lípa, jilmy aj.). Do lesních porostů přírodního charakteru nebudou vnášeny žádné jehličnany a žádné nepůvodní druhy dřevin.
- V případě potřeby lze provádět občasné prořezávky podrostu za účelem uvolnění perspektivních dřevin.
- V péči o porosty je jednou z priorit bezpečnostní hledisko.
- Důraz kladen na individuální péči o cennější dřeviny (zejména bezpečnostní zásahy), především starší duby (ale i buky, kleny, lípy a všechny jilmy).
- V případě zlomu, vývratu nebo nutnosti kácení zejména starších dřevin zvážit alespoň v některých případech možnost zachování bezpečného torza nebo i části ležícího kmene do fyzického rozpadu.
- Při známkách nekrózy jasanů je možné provádět preventivní kácení, zejména v rizikových místech (tj. v blízkosti cest, staveb a dalších míst, kde je vyšší riziko škod na majetku a zdraví osob). Zvážit možnosti torzifikace napadeného stromu.
- Bez omezení lze likvidovat stromy a jejich části padlé na cesty a okolní pozemky.

3. Dominantně jasanové porosty, především ve více rizikových místech parku

- Jedná se především o „jasanovou stráň“ západně od zámku (DP 21 – Z cíp, 25 – většina plochy, celkem cca 0,9 ha). Zásahy se dosud omezovaly jen na kácení či redukci jednotlivých stromů v havarijním stavu. Kvůli šíření nekrózy se očekává, že velká většina stromů v této části v krátké době odumře. Z důvodu výskytu frekventované pěšiny a blízkosti železniční tratě představuje „jasanová stráň“ z velké většiny velmi rizikové porosty.
- Plán péče navrhuje zahájit systematickou rekonstrukci těchto porostů, ve které se spojí „tradiční“ lesnický postup obnovy (podrostní) s dosavadním velmi citlivým přístupem k porostům na území parku.
- Založení soustavy obnovních prvků o šířce 20–30 m. Obnovu celé „jasanové stráně“ rozdělit na několik etap (nejméně 2). Na „jasanové stráni“ se tak vytvoří mozaika ploch v různých fázích obnovy. Pro velikost obnovních prvků, jejich umístění a rozfázování celého postupu bude určující praktické hledisko provedení.
- Před těžbou jasanů se na ploše obnovy doporučuje provést prořezávku podrostu za účelem uvolnění perspektivních mladých dřevin (v některých částech je silně rozrostlý bez černý).
- Na ploše obnovy se provede těžba veškerých jasanů. Výjimečně lze zachovat nejvíce vitální a dobře rostlé jedince (asi 1–5 % jedinců vykazuje vůči voskovičce jasanové přirozenou odolnost). Při odstraňování jasanů se doporučuje alespoň v některých případech zvážit zachování bezpečného torza.
- Na ploše obnovy zůstanou zachovány veškeré další dřeviny v příměsí (nejvíce je tu v příměsí mléč, dále např. klen, babyka, ojediněle i další dřeviny, vzácně vtroušený modřín v DP 25 se ale doporučuje také odstranit). Pokud dojde k jejich poškození při těžbě, bude se zachování takových jedinců řešit individuálně. Těžba jasanů by ale měla probíhat tak, aby k poškození dalších dřevin včetně těch mladých v podrostu docházelo co nejméně.
- Nový porost bude vznikat kombinací přirozené a umělé obnovy. Jejich podíl bude záviset především na síle a druhové skladbě přirozené obnovy. Jasan v přirozené obnově podporován nebude, neboť nekroze podléhají i mladí jedinci. Silnější přirozená obnova se vedle jasanu předpokládá zejména u javorů.
- Umělou obnovou se budou vnášet zejména málo zastoupené dřeviny a dřeviny konkurenčně méně zdatné v raných fázích růstu. Na strmější svahy ve východních partiích „jasanové

stráně“ se k přirozené obnově javorů (žádoucí je zejména klen) doporučuje doplňovat především lípu srdčitou, jilm horský a při malém zastoupení i javor klen. V západních partiích, kde nejsou svahy tak strmé, se doporučuje doplňovat zejména duby (lze dub letní i zimní), lípu srdčitou a habr obecný. Po celé ploše může být řídkce doplněna např. třešň ptačí. Nebudou vnášeny žádné Jehličnany a žádné nepůvodní druhy dřevin.

b) péče o nelesní ekosystémy – režimy kosení

Péče o nelesní ekosystémy zahrnuje především kosení. Na území zámeckého parku jsou rozmanité luční a travnaté plochy, kde probíhá kosení v různých režimech. Kosením se udržuje nejen rostlinné společenstvo daného místa, ale způsob kosení je klíčový i pro zachování dalších skupin organismů na území parku, to jsou především vzácné druhy lučních hub a ohrožené společenstvo lučních bezobratlých. Jistou zvláštností tohoto území je to, že kosením je místy udržován i podrost dřevin. Tato údržba vychází především z estetických potřeb údržby zámeckého parku, ale má svůj pozitivní význam i z hlediska biodiverzity. Podle způsobu kosení lze na území PR rozlišit následující rozdílné typy ploch. 1) Plochy zařazené v LPIS a kosené v režimu AEKO, 2) další luční plochy kosené obvyklým způsobem (tj. 2 x ročně), 3) porosty dřevin s koseným podrostem a luční plochy (zejména okrajové), které nelze kosit velkou mechanizací a není nutné je kosit 2 x ročně (zpravidla se soliterními dřevinami či jejich skupinami, také různé výběžky luk), 4) travnaté plochy v horní části parku.

Aluviální louky zařazené v LPIS jsou v současnosti kosené v režimu AEKO „mezofilní a vlhkomilné louky nehnojené“. Stávající režim je vhodný z hlediska rostlinného společenstva, ale pro zoologickou složku lučního ekosystému je velmi nevhodný. Plán péče důrazně doporučuje provést takovou změnu kosení, aby prospívalo jak rostlinnému společenstvu, tak alespoň částečně respektovalo požadavky lučních druhů živočichů. Změna by měla spočívat v ponechání části porostu do další seče neposekané. Navrhovaná pravidla⁶ jsou v souladu s podmínkami podle nařízení vlády č. 80/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření, ve znění pozdějších předpisů (AEKO). **Změnu režimu v půdních blocích LPIS musí iniciovat OOP.** Pravidla pro různé režimy kosení v různých typech ploch jsou popsána v tabulkách níže.

Ekosystém	mezofilní ovsíkové louky (a další typy luční vegetace) plochy zahrnuté v LPIS (půdní bloky 5510, 5511 a 6511) – DP 7, 19, 34, 35 a část 10 (některé partie těchto DP mohou být koseny v jiných režimech)
Typ managementu	kosení v režimu „mezofilní a vlhkomilné louky nehnojené“ a podle dalších pravidel AEKO
Vhodný interval	2 x ročně
Minimální interval	1 x ročně
Prac. nástroj / hosp. zvíře	lehká či těžká mechanizace
Kalendář pro management	1. seč od 1. do 30. 6. 2. seč od 1. 8. do 30. 9.
Upřesňující podmínky	Pokosenou hmotu odstranit z plochy nejlépe do 10 dnů po pokosení. Při každé seči ponechat neposečené plochy (ostrůvky, pásy nebo nepravidelné struktury), které budou zaujímat 10-15 % z rozlohy daného půdního bloku⁷. V případě DP 19 (zejména půdní blok 5511) bude charakter neposekaných ploch koordinován s požadavky správy

6 V některých ohledech jsou specifikovaná podrobněji či přísněji.

7 Půdní bloky na území PR mají rozlohu do 10 ha, tudíž se podle pravidel AEKO bude jednat o dobrovolně ponechané nepokosené plochy, s příslušným příplatkem za AEKO a zároveň bude plně hrazena Celofaremní ekoplatba.

	<p>zámku (významné pohledové partie). Neposečené plochy budou ponechány vždy až do následující seče. Rozmístění neposečených ploch se bude při každé seči měnit.</p> <p>Neprovádí se mulčování, obnova trvalého travního porostu, přisev trvalého travního porostu, vápnění trvalého travního porostu a aplikace herbicidů (bez souhlasného stanoviska OOP). Neprovádí se pastva.</p>
--	---

Ekosystém	mezofilní ovsíkové louky (a další typy luční vegetace) další luční plochy kosené obvyklým způsobem (tj. 2 x ročně), mimo plochy zařazené v LPIS. Jsou to DP 2, 10 (mimo části v LPIS), 15, 20.
Typ managementu	kosení
Vhodný interval	2 x ročně
Minimální interval	1 x ročně
Prac. nástroj / hosp. zvíře	křovinořez, ručně vedená sekačka nebo jiná menší mechanizace vhodná pro svahy o větším sklonu
Kalendář pro management	1. seč od 1. do 30. 6. 2. seč od 1. 8. do 30. 9.
Upřesňující podmínky	Posečená hmota musí být z plochy odklizená vždy nejpozději do 10 dnů od každého kosení. Nepřípustné je mulčování nebo ponechání neuklizené pokosené hmoty k zetlení na ploše.

Ekosystém	porosty dřevin s koseným podrostem – DP 6 (část), 9, 11, 32 (část) luční plochy, které nelze kosit velkou mechanizací a není nutné je kosit 2 x ročně – DP 24, 28, menší části DP 7, 19, 34, případně i jinde
Typ managementu	kosení
Vhodný interval	1 x ročně
Minimální interval	1 x ročně
Prac. nástroj / hosp. zvíře	křovinořez, ručně vedená sekačka nebo jiná menší mechanizace
Kalendář pro management	od 1. 8. do 30. 9.
Upřesňující podmínky	Posečená hmota musí být z plochy odklizená vždy nejpozději do 10 dnů od každého kosení. Nepřípustné je mulčování nebo ponechání neuklizené pokosené hmoty k zetlení na ploše.

Ekosystém	travnaté plochy v horní části parku – DP 4
Typ managementu	kosení podle požadavků vzácných druhů lučních hub
Vhodný interval	maximálně 1 x za 3 týdny
Minimální interval	3 x ročně
Prac. nástroj / hosp. zvíře	ručně vedená sekačka nebo jiná menší mechanizace (např. zahradní traktor)
Kalendář pro management	během celé vegetační sezóny (s kosením se zpravidla začíná již v dubnu a kosí se až do října)
Upřesňující podmínky	Neprovádět kosení na úplně nejnižší možnou výšku.

Posečená hmota musí být z plochy vždy odklizená. Nepřípustné je mulčování a deponování pokosené hmoty do lučních lemů. Neprovádět vápnění, hnojení nebo aplikaci herbicidů.
--

c) péče o populace a biotopy rostlin a hub

Potřeby vzácnějších druhů rostlin by měly být zabezpečeny především zachováním příznivého stavu jejich biotopu. Zvláštní opatření na jejich podporu navrhována nejsou. Stejně tak péče o vzácné druhy hub je zabezpečována zachováním a péčí o jejich biotop.

V případě vzácných druhů lučních hub rostoucích v trávnicích v horní části parku plán péče stanovuje pravidla pro kosení těchto ploch (viz výše v části b). Na travnatých plochách by nemělo docházet ani k hromadění organického opadu či jiného materiálu (typicky listů nebo jehličí). Většina druhů hub nalezených v území patří k lignikolním saprotrofům, dále k terestrickým saprotrofům a k mykorrhizním druhům. Tzn., že jsou vázány na dřevní hmotu, půdní substrát nebo na spojení s živými stromy (některé druhy s bylinami). Vzácné druhy hub byly nalezeny i mezi těmito skupinami. Pro zachování biotopu těchto trofických skupin hub jsou vhodně nastavena pravidla a doporučení pro lesní porosty (zejména zachování příznivé skladby a struktury a ponechávání dostatečného množství mrtvého dřeva).

e) péče o populace a biotopy živočichů

Území PR je regionálně významnou zoologickou lokalitou, zejména pro některé skupiny hmyzu. Péče o živočichy je prováděna především prostřednictvím péče o jejich stanoviště. Zatímco péče o lesní porosty a dřeviny tu je velmi příkladná, tak péče o velkou většinu lučních ploch tu je vůči zoologické složce ekosystému doposud velmi nešetrná. Rámcové zásady péče o luční a lesní ekosystémy jsou popsány výše v částech a) a b) této kapitoly. Vedle obecných zásad péče o různé ekosystémy plán péče dále navrhuje některá další specifická opatření zaměřená na podporu různých ekologických skupin živočichů.

péče o solitérní stromy, stromořadí a obecně dřeviny rostoucí v „nelesních“ částech PR

Jedním z předmětů ochrany PR je i „soubor významných dřevin v přírodně-krajinářském celku zámeckého parku“. Péče o dřeviny zahrnuje průběžné kontroly, zdravotní, bezpečnostní, redukční, ale i tvarové řezy, instalace vazeb apod. Tyto činnosti zpravidla reagují na aktuální stav jednotlivých dřevin a jsou často vyvolány bezodkladnou nutností (v posledních letech jde zejména o jasany postižené nekrózou). Jde o činnosti natolik specifické, že přesahují náplň i možnosti plánu péče. Plán péče je proto neřeší a péči dřevin usměrňuje pouze z hlediska vzácných druhů organismů, které jsou na dřeviny zámeckého parku nějakým způsobem vázány (zejména xylofágní hmyz, houby, ptáci a netopýři). Je příznačné, že řada vzácných druhů v prostředí parků, zahrad, alejí, hřbitovů aj., kde se často nacházejí staré stromy, nalézají vhodnější prostředí než v lesích. Plán péče také neřeší další sadovnické úpravy a krajinářsko-architektonické řešení parku. To je spíše kompetencí orgánů řešící ochranu území podle zákona o státní památkové péči. Požadavky ochrany přírody a památkové péče však musí hledat vzájemný soulad.

Větší zásahy, zejména kácení, jsou povolovány rozhodnutím OOP a proto lze každý takový záměr posoudit individuálně. Lze konstatovat, že dosavadní péče o dřeviny v parku byla z hlediska požadavků ochrany přírody příkladná. Péče o dřeviny rostoucí mimo lesní partii PR je z hlediska ochrany vzácných druhů do jisté míry podobná, jako u dřevin rostoucích v lesních částech PR. Níže je uvedeno několik zásad a doporučení, jak s dřevinami rostoucími v nelesních částech území nakládat. Výchozím aspektem při posuzování každé dřeviny a nutnosti nějakého zásahu je hledisko bezpečnosti.

- Důraz je kladen na individuální péče o cennější dřeviny. Za cennější dřeviny jsou z hlediska ochrany přírody považovány staré dřeviny, jedinci s dutinami a/nebo jedinci s proschlými částmi. Druhová příslušnost nehraje roli.

- Cenné dřeviny budou ošetřovány tak, aby mohly zůstat na svém místě co nejdéle (byť by to bylo ve značně redukované podobě).
- Dutiny ve stromech se zabezpečovat (zastřešovat) nedoporučuje. Otevřené dutiny jsou významné především pro letouny a „dutinové“ druhy brouků. Zejména pro brouky znamená zakrytí dutiny (i částečné) zásadní změnu biotopu a ta se pak může stát pro některý druh již zcela nevhodnou (např. páchník hnědý po zakrytí dutin může zcela vyhnout).
- V případě zlomu nebo jiného silného poškození nebo nutnosti kácení cennějších dřevin zvážit alespoň v některých případech možnost zachování bezpečného torza.
- Ve výše uvedených případech (a dále při vývratu) zachovat alespoň v některých případech části ležícího kmene do fyzického rozpadu, případně je využít ke stavbě broukoviště (viz dále). Žádoucí je zachovat zejména části s viditelnými dutinami. Části kmenů mohou být v rámci PR i přemístěny na jiné vhodné místo, aniž by esteticky narušovaly vzhled parku nebo jinak překážely (takto byly např. nedávno ponechány jasanové kmeny v severní části DP 6, v DP 32 a již delší dobu leží kmen statného dubu na V okraji DP 19).
- Při známkách nekrózy jasanů je možné provádět preventivní kácení (doporučuje se zvážit zachování bezpečného torza).
- Doporučuje se, aby v případě kácení stromu s **viditelnými dutinami** nebo likvidaci vývratu či zlomu s dutinami byl vždy přizván entomolog. Ten by ověřil přítomnost zvláště chráněných druhů a v případě jejich výskytu navrhne nebo i zajistí vhodné řešení, jak minimalizovat škody na chráněných druhích (např. přenesení trouchu s larvami chráněného hmyzu na jiné vhodné místo, např. broukoviště, přemístění části kmenu s dutinou aj.). Nutnost přítomnosti entomologa při zásahu by měla být součástí rozhodnutí OOP o povolení ke kácení (nejdříve by strom posoudil OOP, zda může být potenciálně významný – má viditelné dutiny).

broukoviště

Jedná se o náhradní biotop pro podporu xylofágních druhů hmyzu (ale nejen jich), při kterém je často využívána dřevní hmota pocházející z nezbytného kácení. Návrh zbudování broukoviště byl součástí předchozího plánu péče. To tu bylo vybudováno v roce 2017 v DP 20 a na jeho stavbu se využilo kmenů s dutinami, kde byl zjištěn výskyt několika chráněných druhů xylofágních brouků (např. páchníka hnědého, který se v broukovišti vyskytuje dosud). Záležitost tohoto broukoviště je mimo jiné názorným příkladem nutnosti entomologa při kácení potenciálně významných stromů (kdyby entomolog kácení stromů a jejich osídlení chráněnými druhy nezachytil, tak by ke stavbě broukoviště nedošlo a stromy s mnoha larvami vzácných druhů by byly zřejmě zlikvidovány). Broukoviště bylo vybudováno podle návrhu entomologa (Jaroslav Resl) a je ukázkovým příkladem, jak by takové opatření mělo vypadat. Bohužel v současnosti je jeho funkčnost již omezená a vyžaduje údržbu. Níže je uvedeno několik zásad, kterými by se stavba broukoviště měla řídit, a další návrhy pro plán péče.

- Broukoviště by mělo být umístěno na slunném až polostinném stanovišti (dříve se doporučovala stanoviště spíše stinná, což není špatně, ale preferují jej jiné druhy).
- Broukoviště by mělo mít nějakou minimální „mocnost“, plochu alespoň 10 m².
- K jeho stavbě je nejvhodnější využít zejména starých a poškozených stromů s dutinami, které budou v parku odstraňovány v rámci jeho údržby.
- Při stavbě broukoviště se co nejvíce využijí části kmenů s dutinami.
- Při stavbě se budou kmeny umísťovat do příkopu, který bude dosahovat až k hladině podzemní vody (ne vždy to je možné). Kontakt kmenů s podzemní vodou je velmi důležitý pro zachování určité vlhkosti dřeva.⁸
- Dutiny na horních koncích kmenů (odhalené jejich řezáním) je vhodné opatřit stříškou aby do nich nepršelo (ale s ponecháním přístupu). Vzniknou tak vhodné úkryty pro letní kolonie netopýrů.

⁸ Pokud dřevo a dutiny silně vyschnou, opustí jej i část hmyzu, který jej osídloval. Na vyschnutí dutin by negativně reagoval např. i páchník hnědý.

- Každé broukoviště vyžaduje určitou údržbu. V případě broukoviště v PR je nutné především odstranění přilehlých křovin a břechťanu (celou stavbu již silně zastiňují), dále kontrola a doplnění horních stříšek a také kontrola stability kmenů.
- V případě kácení dalších stromů v blízkém okolí (např. starých jasanů přímo v DP 20) lze stávající broukoviště dále rozšiřovat.
- Pro stavbu dalšího broukoviště kdekoliv na území PR se meze nekladou. Vhodné místo je např. v severní části DP 6 (viz zákres v příloze M4). Případná nová stavba a její umístění ale vyplynou až při kácení dalších dřevin, jejichž kmeny bude zvláště žádoucí v území nějakým způsobem zachovat.
- Broukoviště na tak frekventovaném místě, jakým je zdejší zámecký park, má výrazný edukativní potenciál. U broukoviště by byla vhodná instalace informačního panelu, který by veřejnost seznamoval s jeho účelem a významem.

vodní biotopy

V PR se vyskytuje několik vodních ploch, jejichž stav je ale bohužel z hlediska vodních organismů nepříliš příznivý. Buď jsou silně zanesené a zcela zastíněné (mrtvé říční rameno v DP 29 a tůň v luhu v DP 31), nebo se v nich rozmohly invazní druhy ryb a nemají příliš přírodní charakter (tůň v DP 18). Přitom i maloplošný vodní biotop může výrazně zvyšovat biodiverzitu území a podporovat výskyt vzácných druhů, pokud se vyznačuje vhodnými parametry. Předchozí plán péče navrhoval vytvoření dvou menších tůní na přirozeně podmáčených stanovištích a dále částečné oslunění mrtvého říčního ramene v západní části PR v DP 29. Návrh oslunění mrtvého ramene v DP 29 se opakuje i v tomto plánu péče.

Co se týče nových tůní, tak tento plán péče žádné konkrétní návrhy nepřináší. Pro zámecký park se v době zpracování tohoto plánu péče připravovala i nová *Krajinářské koncepce rozvoje parku*. Ta mimo jiné navrhuje i vytvoření soustavy nových tůní. Nové tůně jsou vesměs navrženy v přirozeně vlhčích místech a celá soustava využívá přirozených sníženin (v loukách i lužních porostech) a zbytky historických kanálů či příkopů. Cílem navržené soustavy je 1) retence vody v území, 2) vytvoření nových biotopů pro druhy vázané na vodní prostředí a 3) vytvoření systému, který bude z území parku odvádět vodu při povodňových stavech.⁹ Podle dosud rozpracované koncepce jsou menší tůně zatím navrženy v loukách v DP 19, v lužním porostu v DP 12, v DP 24 a soustava několika tůní (převážně větších) v sousedících DP 7 a 20. Plán péče hodnotí návrh tohoto charakteru pozitivně. Podmínkou ale je, aby realizace tůní respektovala *Standardy péče o přírodu a krajinu* zpracované AOPK ČR. Koncepce navrhuje i různé způsoby uložení zeminy, která při hloubení tůní vznikne. Navrhováno je např. vytvoření mírných vyvýšenin poblíž tůní (modelace terénu může zvýšit rozmanitost stanovišť) nebo uložení v různých místech parku (tak, aby byl dopad na přírodní a kulturní hodnoty území co nejmenší). Tvorba tůní a ukládání přebytečné zeminy bude zasahovat různé přírodní biotopy (jasanovo-olšové lužní lesy, mezofilní ovsíkové louky a další luční vegetaci). To by mělo být vynahrazeno vytvořením jiných přírodních biotopů a podporou druhů, které jsou v PR spíše jen vzácné. Konkrétní návrhy a dopady budou řešeny až v případě realizace.

Velkým nebezpečím pro tůně je přítomnost invazních druhů ryb. V PR v umělé tůni v DP 18 byla zjištěna střevlička východní a karas stříbřitý. Plán péče doporučuje jejich eliminaci (doporučuje se vyčerpání vody a ponechání několik týdnů bez vody a aplikace chlorového vápna, v období konec léta – podzim). Pokud budou v území vytvořeny nové tůně, tak by měla probíhat občasná kontrola na přítomnost invazních druhů ryb (odlov do vrší, pomocí elektrického agregátu) a pokud budou zjištěny, měly by být co nejdříve eliminovány.

f) invazní druhy rostlin

V PR byly zaznamenány následující nebezpečné invazní druhy rostlin, které plán péče navrhuje řešit: netýkavka žláznatá (likvidace navržena v DP 32 a zejména v DP 31), křídlatka

⁹ Odtok vody při povodních je výrazně omezen náspem železniční tratě. Dlouhodobě stojící voda by měla v území zámeckého parku negativní dopad (např. na kořenové systémy dřevin).

česká a japonská (v PR aktuálně zjištěn bodový výskyt na 3 místech) a trnovník akát (skupina mladších jedinců zaznamenána v Z partiích DP 5, výskyt možný i jinde). V případě dalšího invazního druhu kolotočnicku ozdobného plán péče zatím nenavrhuje jeho cílenou likvidaci. U tohoto druhu se nepředpokládá rychlý nárůst výskytu, např. při absenci managementu. Doporučuje se ale stav monitorovat.

obecná doporučení pro likvidaci netýkavky žláznaté

Netýkavka je jednoletý druh, který se rozmnožuje pouze semeny. Při poškození rostlin je ale schopna zakořenit z kolének a regenerovat. Většina (95 %) semen v semenné bance klíčí hned následující sezónu.

- Doporučenou metodou je mechanické vytrhávání rostlin. Vhodné je oddělení kořenů od lodyhy a minimálně jednou či dvakrát zalomit vytržené rostliny tak, aby se zabránilo regeneraci a vytváření adventivních kořenů z kolének. K prevenci regenerace lze vytržené rostliny také pokládat na okolní vyšší vegetaci a osluněná místa, aby rostliny co nejrychleji zaschly a nebyly schopné regenerovat.
- Pokud jsou porosty sekány, musí být netýkavka posekána co nejnižší u země kvůli omezení regenerace.
- Vytrhané rostliny je vhodné po zavaznutí a zmenšení objemu vložit do pytlů a z lokality odvézt. **U rostlin ponechaných na hromadách na místě je velké riziko regenerace.**
- První zásah musí být proveden nejpozději v období prvních květů, kdy netýkavka dosahuje výšky zhruba 1 m, dříve než začne vytvářet semena. Při brzkém zásahu rostliny regenerují, při pozdějším (po odkvětu) už dozrávají semena a dochází k dalšímu šíření a obnovování zásoby semen v půdě.
- Ošetřené plochy musí být po zásahu v průběhu sezóny kontrolovány a regenerující a postupně vzcházející rostliny zlikvidovány. Kontrola ploch musí být provedena několikrát v přibližně třítydenních intervalech. Doporučuje se zásah na ošetřované ploše provést třikrát. První zásah v měsíci červnu (případně začátkem července) ještě před začátkem kvetení, nejpozději během prvních květů. Druhý zásah bude proveden od poloviny července do konce srpna (jde o období nejintenzivnějšího kvetení) a třetí zásah v druhé polovině září. Nejvhodnější doba pro provedení zásahů se může v různých letech lišit podle počasí a rozvoje rostlin.

obecná doporučení pro likvidace křídlatek

- Nejvhodnější metodou likvidace je aplikace herbicidu na list, musí být zasažena maximální listová plocha.
- Nejvyšší účinnost vykazuje aplikace herbicidu koncem léta.
- Při aplikaci je nutné dbát na vhodné počasí (slunečné) a doporučenou koncentraci roztoku. Vyšší, než doporučené koncentrace, nezvyšují účinnost (rostliny reagují okamžitým shozením listů a netransportují herbicid do oddenků a po postřiku opět obráží).
- Za 2 – 3 týdny po prvním postřiku bude ošetřený porost překontrolován a znovu aplikován herbicid na rostliny, které přežily. Tento postup musí být opakován až do úplného zničení porostu.
- V následujících letech je nutná kontrola porostu i blízkého okolí, neboť křídlatky mají značnou regenerační schopnost.

obecná doporučení pro likvidace trnovníku akátu

- Nejvhodnější metodou je cílená injektáž herbicidu do kmene stromu, Je to jedna z nejúčinnějších metod, která výrazně omezuje i obrůstání a zmlazování z kořenů. Výhodou je i minimální kontaminace okolí použitým herbicidem.
- U stromků slabších průměrů (3-7 cm), které již nelze dobře navrtávat, lze místo vrtání použít záseky. Podrobněji k metodě cílené injektáže např. Stejskal 2021, Pergl et al. 2023.

- Ošetřené dřeviny se kácí nejdříve až po průkazné úspěšnosti absorpce herbicidu (opad listů), tj. cca 1-2 měsíce po zásahu. Nejvhodnější je vyčkat 1-2 roky, kdy je ověřeno skutečné odumření jedince a celého kořenového systému.
- Nejvhodnějším obdobím pro metodu cílené injektáže je druhá polovina léta až začátek podzimu (srpen-září).
- Pro nejmladší jedince akátu je vhodná metoda vyřezání a okamžitého zatírání pařízků koncentrovaným herbicidem.
- Při metodě se zatíráním pařízků herbicidem je zvlášť důležité provádět zásah za vhodného počasí (slunečného, s předpovědí dobrého počasí). Nejvhodnějším obdobím je jako u předešlé metody druhá polovina léta až začátek podzimu.
- Ošetřená plocha se musí v následujících letech kontrolovat. Akáty mají velkou schopnost regenerace. Pokud se objeví zmlazující akáty, musí se včas potlačit (u výmladků postříkem herbicidu na listovou plochu).

Příloha:

M4 - Mapa navrhovaných zásahů a opatření

3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území

a) ekosystémy mimo lesní pozemky

Podrobný výčet navrhovaných zásahů je zpracován ve formě tabulky v příloze T1. Ta vedle výčtu zásahů obsahuje i stručnou charakteristiku dílčích ploch.

Příloha:

T1 - Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich

M3 - Mapa dílčích ploch a objektů

M4 - Mapa navrhovaných zásahů a opatření

3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností

PR má ochranné pásmo vyhlášené (na ploše 0,74 ha). Tvoří jej ucelená plocha zemědělsky obdělávané půdy na západní hranici PR. V ploše ochranného pásma je možné dle § 37 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb. provádět stavební činnosti, terénní a vodohospodářské úpravy, změny kultury pozemku, použití chemických prostředků a stanovení způsobu hospodaření v lesích v ochranném pásmu jen se souhlasem orgánu ochrany přírody.

3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu

Hranice PR byly při jejím novém vyhlášení v roce 2018 zaměřeny. Jsou stanoveny samostatným uzavřeným geometrickým obrazcem s přímými stranami, jehož vrcholy jsou určeny souřadnicemi systému jednotné trigonometrické sítě katastrální. Seznam souřadnic vrcholů geometrického obrazce je uveden v příloze vyhlášovacích dokumentace.

V terénu je PR označena 6 hraničními cedulemi umístěnými u vstupů do zámeckého parku (potažmo rezervace) a dalších přístupových cest do ZCHÚ. V průběhu platnosti plánu péče se předpokládá jejich obnova (akutně není potřeba). Pruhové značení bylo obnoveno nedávno a je v dobrém stavu (i když mohlo být jistě provedeno pečlivěji). Opodstatnění má jen v některých částech PR, zejména na západních a jihozápadních okrajích PR podél lužních porostů, a dále v severozápadním výběžku lesních porostů na svazích. Tam, kde PR ohraničují ploty nebo zdi zámeckého parku, dále na jižní hranici podél řeky a podél železniční tratě rozdělující ZCHÚ na 2 části nemá pruhové značení příliš smysl. Pruhové značení v zámeckém parku by také nepůsobilo příliš esteticky.

3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území

Žádné návrhy tohoto charakteru nejsou. Pozemky s lesními porosty, které jsou v katastru nemovitostí vedeny jako *ostatní plocha – zeleň*, je žádoucí v tomto zařazení ponechat. Jejich změna na *lesní pozemky* žádoucí není (byť by byla vzhledem ke skutečnému stavu i opodstatněná). Pokud by se zdejší lesní porosty staly součástí lesního půdního fondu, vztahovala by se na ně i příslušná legislativa (především zákon o lesích č. 289/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů, dále jako „lesní zákon“). To by v mnohém zkomplikovalo dosavadní přístup k porostům, který byl z hlediska ochrany přírody dosud hodnocen pozitivně.

3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností

Plán péče nenavrhuje v tomto směru žádnou regulaci nad rámec ochranných podmínek daných zřizovacím předpisem ZCHÚ.

3.6 Návrhy na vzdělávací a osvětové využití území

U vstupů do zámeckého parku v severní části (u hlavního vstup) a na jihovýchodním konci jsou instalovány informační panely stručně pojednávající mimo jiné o přírodních hodnotách území a významných dřevinách v parku. Tato velmi atraktivní a hojně navštěvovaná lokalita skýtá velký edukativní potenciál jak informovat veřejnost nejen o přírodních hodnotách území, ale i různých aspektech ochrany přírody. Kupříkladu hynutí jasanů a plánovanou rekonstrukci „jasanové stráně“ může veřejnost vnímat dost nelibě a patřičná informovanost může negativní vnímání omezit. Stejně tak ponechávání torz, porůznu ležících kmenů nebo význam broukoviště. Bylo by žádoucí, kdyby v území vznikl na toto téma s přispěním OOP komplexnější informační systém.

Lokalitu je možné i nadále využívat k přírodovědným exkurzím a akcím pro uzavřené skupiny, jako jsou např. školní exkurze a další aktivity v rámci výuky nebo exkurze pro uzavřené skupiny odborníků. Akce určené široké veřejnosti by měly být prováděny s vědomím OOP. Všechny akce musí být prováděny s maximálním respektem k chráněným fenoménům a vlastnickým právům. Veškeré akce a činnosti tohoto charakteru lze provádět jen v té míře, aby neutrpěly chráněné fenomény.

3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území

Území PR Kostelecký zámecký park je v porovnání s řadou jiných ZCHÚ velmi dobře prozkoumané. V letech 2016 a 2025 tu byl proveden botanický průzkum (flóra i biotopy), průzkum obratlovců a entomologický průzkum zaměřený hlavně na brouky a denní motýly. V roce 2025 tu navíc proběhl i průzkum mykologický. Je žádoucí, aby za dalších cca 10 let byly všechny tyto průzkumy v podobném rozsahu opakovány. Nové průzkumy by měly být podkladem pro následující plán péče. Každé průzkumy musí být realizovány tak, aby bylo možné vyhodnotit stav indikátorů stanovených v kapitole 1.8.

4. Závěrečné údaje

4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů činností)

Druh zásahu (činnost)	Odhad množství (např. plochy)	Četnost zásahu za období plánu péče	Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
Obnova hraničních stojanů se státním znakem. ¹	6 ks	1 x	31960
Obnova pruhového značení. ²	cca 1 km	1 x	3400
Sečení lučních porostů ručními nástroji či malou mechanizací 2 x ročně s úklidem pokosené hmoty (DP 2, 10, 15, 20). ³	cca 1,22 ha (tj. 2 x plocha 0,61 ha)	10 x	457000
Sečení lučních porostů a podrostu dřevin ručními nástroji či malou mechanizací 1 x ročně s úklidem pokosené hmoty (DP 6, 9, 11, 24, 28, 32 a části DP 7, 19, 26, 34 aj.). ³	cca 4,31 ha	10 x	1538500
Průběžná individuální péče o cennější dřeviny (zejména zdravotní a bezpečnostní řezy, torzifikace). ⁴		10 x (podle potřeby)	1500000
Průběžné zásahy zaměřené na obnovu lesních porostů (prořezávky podrostu za účelem uvolnění perspektivních dřevin, výsadby cílových dřevin a péče o ně apod.). ⁴		10 x (podle potřeby)	500000
Broukoviště – údržbové práce. ⁴		2 x	20000
Broukoviště – stavba nového v DP 6, rozšíření stávajícího v DP 20. ⁴		1 x	100000
Likvidace křídatek. ⁴	3 bodové výskyty (do 50 m ²)	10 x (opakování podle potřeby)	50000
Likvidace netýkavky žláznaté v DP 31 a 32. ⁴	2 ohniska výskytu – cca 180 m ² , celková plocha likvidace cca 3 ha	10 x	300000
Likvidace akátů v Z části DP 5. ⁴		1 x (podle potřeby opakování)	30000
Odstranění dřevin mezi cyklostezkou a vodní plochou v DP 29. ⁴	cca 350 m ²	1 x	50000
Likvidace invazních druhů ryb v DP 18 (odčerpáním nádrže a dalšími prostředky podle popisu v příloze T1). ⁴		1 x (podle potřeby opakování)	40000
Vybudování komplexnějšího informačního systému zaměřeného na PR a na ochranu přírody. ⁴		1 x	150000
Biologické průzkumy: botanický (flóra i biotopy), mykologický, entomologický (brouci a denní motýli), obratlovci.		1 x	200000
N á k l a d y c e l k e m (Kč)			4970860

Předpokládané orientační náklady jsou stanoveny pouze s ohledem na § 68 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb. Finančně-právní stránka je vždy řešena až před realizací konkrétních zásahů.

Veškeré ceny jsou uvedeny bez DPH a odpovídají nákladům obvyklých opatření MŽP vydaných v roce 2025.

V tabulce orientačních nákladů není zahrnuto kosení v DP 7, 19, 34 a 35. Tyto plochy jsou zařazeny do půdních bloků LPIS a tento management nemusí finančně zajišťovat OOP. Není zahrnuto ani častější kosení trávníků v horní části parku (DP 4), které se provádí v rámci běžné údržby parku.

- 1 – Kalkulována je obnova 6 ks tabulového značení po 5160 Kč/ks a jednorázová základní částka za provedení opatření 1 000 Kč.
- 2 – Kalkulována je sazba 2400 Kč/km a jednorázová základní částka za provedení opatření 1 000 Kč. Odhad zahrnuje jen menší část obvodu PR, víceméně při západních hranicích.
- 3 – Kalkulována je sazba 35000 Kč/ha + jednorázová základní částka za provedení opatření 3000 Kč. Seč kombinuje kosení křovinořezem i lehkou mechanizací, některé partie jsou velmi svažité, někde se obsekávají dřeviny. Odhad množství (plochy) je jen přibližný.
- 4 – Orientační náklady jsou jen hrubý odhad.

4.2 Použité podklady a zdroje informací

- Grulich V. (2017): Červený seznam cévnatých rostlin ČR. – In: Grulich V. et Chobot K. [eds.], Červený seznam ohrožených druhů České republiky, cévnaté rostliny. – Příroda 35: 75–132.
- Gerža M. (2016a): Botanický průzkum přírodní rezervace Kostelecký zámecký park. – Ms., depon. in KÚ Královéhradeckého kraje, Hradec Králové.
- Gerža M. (2016b): Plán péče o PR Kostelecký zámecký park na období 2017 – 2026. – Ms., depon. in KÚ Královéhradeckého kraje, Hradec Králové.
- Gerža M. (2026): Botanický inventarizační průzkum PR Kostelecký zámecký park. Flóra a biotopy. – Ms., depon. in KÚ Královéhradeckého kraje, odbor živ. pr. a zem., Hradec Králové.
- Gerža M. et Hutník V. (2016): Přírodní rezervace Kostelecký zámecký park – průzkum obratlovců. – Ms., depon. in KÚ Královéhradeckého kraje, odbor živ. pr. a zem., Hradec Králové.
- Hejda R., Farkač J. et Chobot K. [eds.] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. – Příroda, Praha, 36: 1–611.
- Chobot K. et Němec M. [eds.] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Obratlovci. – Příroda, Praha, 34: 1–182.
- Chytrý M., Kučera T., Kočí M., Grulich V. et Lustyk P. [eds.] (2010): Katalog biotopů České republiky. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha.
- Lemberk V. (2025): Obratlovci (*Vertebrata*) v PR Kostelecký zámecký park. – Ms., depon. in KÚ Královéhradeckého kraje, odbor živ. pr. a zem., Hradec Králové.
- Lustyk P. (2024a): Metodika mapování biotopů České republiky. – AOPK ČR, Praha.
- Lustyk P. [ed.] (2024b): Příručka hodnocení biotopů. – AOPK ČR, Praha.
- Mackovčín P., Sedláček M. et Faltysová H. (2002): Chráněná území ČR. Svazek V., Královéhradecko. – AOPK ČR a EkoCentrum Brno, Praha.
- Neuhäuslová Z., Moravec J., Chytrý M., Sádlo J., Rybníček K., Kolbek J. et Jirásek J. (1997): Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky 1 : 500 000. Botanický ústav AV ČR, Průhonice.
- Pergl J., Perglová I., Bauer P., Görner T., Jurek V. et Stejskal R. (2023): Likvidace vybraných invazních druhů rostlin. Standardy péče o přírodu a krajinu. – AOPK ČR, Praha
- Prusová R. et al. (2006): Plán péče o PR Kostelecký zámecký park na období 2007 – 2016. – Ms., depon. in KÚ Královéhradeckého kraje, Hradec Králové.
- Quitt E. (1971): Klimatické oblasti Československa. Stud. Geogr. 16: 1–79.
- Quitt E. (1975): Mapa klimatických oblastí ČSR 1 : 500 000. Geografický ústav ČSAV, Brno.
- Resl J. (2016): Entomologický průzkum zámeckého parku v Kostelci nad Orlicí. – Ms., depon. in KÚ Královéhradeckého kraje, odbor živ. pr. a zem., Hradec Králové.
- Resl J. (2025): Dílčí zpráva z inventarizačního průzkumu hmyzu v „PR Zámecký park Kostelec nad Orlicí“. – Ms., depon. in KÚ Královéhradeckého kraje, odbor živ. pr. a zem., Hradec Králové.

- Samková V. et Slavíček J. (2006): Přírodní rezervace Kostecký zámecký park – mykologický průzkum, podklady pro plán péče. – Ms., 9 pp., depon. in Muzeum východních Čech v Hradci Králové.
- Skalický V. (1988): Regionálně fytogeografické členění. In Hejný S., Slavík B. [eds.] (1988): Květena České republiky 1: 103–121, Academia, Praha.
- Stejskal R. (2021): Injektáž invazních dřevin navrtáváním kmene. Ochranařská příručka, praktická péče o krajinu Podyjí – invaze – biodiverzita. Online, publ. 22. 8. 2021.
- Tejklová T. (2026): Závěrečná zpráva z mykologického průzkumu PR Kostecký zámecký park. – Ms., depon. in KÚ Královéhradeckého kraje, Hradec Králové.
- Zíbarová L., Kolényová M., Tejklová T. et Zehnálek P. [eds.] (2024): Červený seznam hub (makromycetů) České republiky. – Příroda, Praha, 46: 1–192.

Internetové zdroje

- Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Mapový server. <http://webgis.nature.cz/mapomat/>
- Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Nálezová databáze ochrany přírody (NDOP). On-line databáze, dostupné z: <http://portal.nature.cz>.
- Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Ústřední seznam ochrany přírody. Dostupné z: <https://drusop.nature.cz/>.
- Česká geologická služba, Geovědní mapy ČR 1 : 50000. Dostupné z: mapy.geology.cz.
- Český ústav zeměměřičský a katastrální, nahlížení do katastru nemovitostí. Dostupné z: <https://nahlizeni.dokn.cuzk.cz>.
- LPIS. Veřejný registr půdy. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/app/lpisext/lpis/verejny/>
- Národní památkový ústav. Památkový katalog. Dostupné z: <https://www.pamatkovykatalog.cz>

4.3 Seznam používaných zkratk

- AEKO – agroenvironmentálně-klimatické opatření
- AOPK ČR – Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
- DP – dílčí plocha
- EVL – evropsky významná lokalita
- CHOPAV – chráněná oblast přirozené akumulace vod
- KN – katastr nemovitostí
- KÚ – krajský úřad
- NPÚ – Národní památkový ústav
- OP – ochranné pásmo
- OOP – orgán ochrany přírody
- ORP – obec s rozšířenou působností
- PR – přírodní rezervace
- SLT – soubor lesních typů
- ÚSES – územní systém ekologické stability
- ÚSKP – Ústřední seznam kulturních památek
- ÚSOP – Ústřední seznam ochrany přírody
- ZCHÚ – zvláště chráněné území

4.4. Podklady pro plán péče zpracoval

Mgr. Michal Gerža
Sedloňov 133, 517 91 Deštné v Orlických horách
tel.: 776829741, e-mail: gerzamichal@centrum.cz

Plán péče není dílem autorským, ale úředním podle § 3 písm. a) zákona č. 121/2000 Sb. (autorský zákon).

5. Přílohy

- Tabulky:** Příloha T1 - **Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich**
(Tabulka k bodu 2.4.1 a k bodu 3.1.2)
- Mapy:** Příloha M1 - **Orientační mapa s vyznačením území**
- Příloha M2 - **Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma**
- Příloha M3 - **Mapa dílčích ploch a objektů**
- Příloha M4 - **Mapa navrhovaných zásahů a opatření**
- Vrstvy:** Příloha V1 - **Digitální grafické znázornění průběhu hranic dílčích ploch**
- Příloha V2 - **Digitální grafické znázornění navrhovaných zásahů a opatření**
- Fotografie:** Příloha F1 – **Fotodokumentace**

Příloha T1 - Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich

označení dílčí plochy	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost	termín provedení	interval provádění
1	0,24	Víceetážový starý smíšený porost DB, HB a javorů, pěkné stromové patro. Bylinné patro je velmi chudé, dominují semenáčky javoru mléče. V ploše je zlomený dub – stojící pahýl a ponechaný kmen. Cíl péče: zachování smíšeného porostu se staršími stromy. V péči o plochu je velmi důležité bezpečnostní hledisko – blízkost frekventovaných pěšin.	Individuální péče o cennější dřeviny (např. bezpečnostní zásahy), zejména DB. Zachovat alespoň část dřevní hmoty do fyzického rozpadu (v ploše DB pahýl a ležící kmen). Případnou obnovu porostu provádět kontinuálně jednotlivým výběrem, obnova především přirozenou obnovou dřevin (v ploše např. JV, KL, LP, JLH) umělá obnova DB v individuální ochraně.			podle potřeby
2	0,05	Prudší výslunná stráň s druhově pestrým zachovalým porostem mezofilní ovsíkové louky s prvky suchých trávníků. Cíl péče: Zachování druhově pestré a zchovalé luční vegetace.	Kosení křovinořezem nebo pomocí jiných malých nástrojů s odklizením biomasy.	1	1. seč od 1. do 30. 6. 2 seč. od 1. 8. do 30. 9.	2 x ročně
3	0,78	V nivní části se nachází cenný víceetážový starý smíšený porost charakteru jasanovo-olšového luhu. Porost je proředěný, ojediněle staré exempláře DB a JS. V nivní části velké množství ponechaných ležících kmenů, po zimě 2025/26 vyvráceny další JS (včetně jednoho velmi statného). Silně rozvinuté keřové patro se střemchou. Bylinné patro je chudé, na velkých plochách silně dominuje břečťan, na jaře masově bledule jarní. Při S okrajích plocha zasahuje i do svahů, kde porost tvoří hlavně JS, BB, KL a méně HB a má charakter přechodu mezi dubohabřinou a suťovým lesem. Cíl péče: zachování smíšeného porostu se staršími stromy a i mrtvou dřevní hmotou a bohatého porostu bledule jarní. V péči o plochu má význam i bezpečnostní hledisko, zejména pro partie v blízkosti pěšiny při S až Z okraji.	Individuální péče o cennější dřeviny (např. bezpečnostní zásahy), zejména staré DB. Zachovat část dřevní hmoty do rozpadu (probíhá). Případnou obnovu porostu provádět kontinuálně jednotlivým výběrem, obnova především přirozenou obnovou dřevin, v případě umělé obnovy dosazovat zejména OLL, dále např. KL, DB (v individuální ochraně).			podle potřeby
4	4,46	Intenzivně udržovaná část parku v severní části PR a	Bez navrhovaného zásahu.			

označení dílní plochy	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléha- vost	termín provedení	interval provádění
		<p>nejbližším okolí zámku. V jarním období zde hojně rozkvétají jarní geofyty, z nichž některé sem byly v minulosti záměrně vysázeny. Jedná se především o bohaté porosty sněženky podsněžníku (hlavně při S okraji), sasanky hajní, orseje jarního, dymnivky duté. Výskyt řady cenných dřevin. Travní porosty jsou významné výskytem velkého počtu vzácných druhů lučních hub. Významný je i výskyt některých skupin hmyzu (např. blanokřídlého) a z hlediska živočichů jsou významné i starší dřeviny.</p> <p>Cíl péče: zachování přírodně-krajinářského celku, dendrologicky významných prvků a prostřednictvím ohleduplné péče i vhodných podmínek pro vzácnější druhy (zejména vzácné luční houby a živočichy s vazbou na rozptýlenou zeleň a staré dřeviny).</p>	<p>Z hlediska výskytu významných fenoménů pro ochranu přírody se doporučuje zejména:</p> <p>1) údržba dřevin a další sadovnické úpravy podle potřeby s ohledem na výskyt vzácných a ohrožených druhů</p> <p>2) pokračovat v dosavadním režimu kosení s frekvencí max. jednou za tři týdny a odklizením pokosené hmoty (plocha kolem statného platanu může být kosena i častěji).</p>			
5	0,81	<p>Starý smíšený porost na převážně prudších svazích s převahou DB, JV, BB, mimo východní část hojně i JS (silně ohrožen nekrózou), vzácně vtroušen např. BK. Mimo východní část je porost výrazněji proředěn a má silně rozvinutý podrost křovin a mladších dřevin. V Z části poblíž skupiny laviček jsou i mladší akáty. Bylinné patro tu je velice chudé, na velkých plochách souvisle porostlé břečťanem. Na V konci na úpatí svahu bohatě roste bledule jarní.</p> <p>Cíl péče: zachování smíšeného porostu se staršími stromy.</p> <p>V péči o plochu je velmi důležité bezpečnostní hledisko – frekventovaná pěšina podél J hranice DP.</p>	<p>Individuální péče o cennější dřeviny, zejména starší DB a BK.</p> <p>Výchova podrostu ve více proředěných partiích – prořezávky za účelem uvolnění perspektivních dřevin (v ploše přirozená obnova JV, BB, KL, LP, jilmy). Podle potřeby dosadby cílových druhů (v ploše vhodný zejména DB, dále např. LP, BK). Následná péče o výsadby.</p> <p>JS se známkami nekrózy se doporučuje preventivně odstranit, zvláště v rizikových místech (zejména v dopadové vzdálenosti od pěšiny).</p> <p>V případě zlomu, vývratu nebo nutnosti kácení zejména starších dřevin (nejen JS) zvážit alespoň v některých případech možnost zachování stabilního torza nebo i části ležícího kmene.</p> <p>Likvidace akátů (mladší jedinci v Z části) pomocí aplikace herbicidu (u větších jedinců doporučena metoda injektáže, u mladých aplikace koncentrovaného herbicidu na pařízky ihned po vyřezání).</p>	2		podle potřeby
				2	ve vegetačním období	opakování v závislosti na úspěšnosti prvního zásahu

označení díleč plochy	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost	termín provedení	interval provádění
6	1,29	<p>Plochu tvoří především širší pás dřevin podél zdi u průmyslové zástavby ve východní části PR, dále plochy trávníků s jednotlivě stojícími stromy nebo dřevinami podél pěšiny. Z dřevin jsou přítomny zejména JS, JV, dále LP, DB, BB, na JZ konci podél pěšiny je krátká alej KL a statné DB v kraji přilehlé louky. Porost podél zdi je podsázen jehličnany (obnova původního charakteru stálezelené kulisy na V okraji parku). Plocha je z velké části pravidelně kosena. Porost plní důležitou clonovou funkci okraje parku. Některé stromy jsou v současné době již staré, některé již mají dutiny nebo jsou napadené lignikolními houbami. Některé jasanů nedávno odumřely kvůli napadení voskovičkou. Porost je ovlivňován znečištěním (spady) z těsně přiléhající průmyslové části města (Ferodo). V SZ cípu jsou bohaté porosty bledule jarní. Na S konci se nachází skládka biomasy (kompost), v níž prosperuje bohatá populace chráněného nosorožníka kapucínky.</p> <p>Cíl péče: zachování součásti přírodně-krajinářského celku, péče s ohledem na faunu vázanou především na dřeviny a dřevní hmotu.</p> <p>V péči o plochu je velmi důležité bezpečnostní hledisko – frekventovaná pěšina podél celé DP.</p>	<p>Kosení křovinořezem, ručně vedenou sekačkou nebo jinou lehkou mechanizací s odklizením biomasy (severní část DP a partie silně zapojených dřevin – keřového podrostu jsou z kosení vyloučeny).</p>	2	od 1. 8. do 30. 9.	1 x ročně
			<p>Vybudování broukoviště. Umístění vyznačené v příloze M4 je jen doporučením, není závazné! Případná stavba (i umístění) broukoviště může vyplynout až v návaznosti na individuální péči o dřeviny (např. kácení rizikových stromů s dutinami).</p>	3	bez omezení	jednorázové opatření
			<p>Individuální péče o dřeviny. Péči zajišťovat tak, aby byl zohledněn jejich význam zoologický – staré dřeviny zdravotními a bezpečnostními zásahy udržet na místě co nejdéle. Při nutnosti kácení alespoň v některých případech zvážit zachování bezpečného torza. V případě nekrózy jasanů je prioritní bezpečnostní hledisko.</p> <p>Kmeny a silnější větve z pokácených dřevin lze využít ke stavbě broukoviště, nebo lze část dřeva alespoň přemístit k již stávajícím ponechaným jasanovým kmenům v S části DP (žádoucí je zachovat hlavně části s dutinami).</p> <p>Zachovat skládku biomasy v severní části DP. Většinu hmoty tvoří především kompostované listí. Není žádoucí aby převládla např. čerstvě posečená tráva. Při dalším využití kompostu je nutné, aby na místě vždy větší část skládkované hmoty zůstala (při odvozu celého množství by mohla zaniknout populace nosorožníka). Při nakládání kompostu je vhodné nalezené larvy vracet zpět.</p>			podle potřeby
7	0,50	<p>Převážně zachovalá květnatá mezofilní ovsíková louka mírně vlhčího charakteru (po většině plochy hojně krvavec toten). Partie poblíž dřevin se vyznačují větší degradací.</p> <p>DP je součástí půdního bloku LPIS (5510) a je využívána k zemědělskému hospodaření. Aktuálně je zařazena v režimu</p>	<p>Kosení traktorem 2x ročně s odklizením biomasy. Při každém kosení nechat 10-15 % plochy do další seče nepokosených (ty budou při následující seči pokoseny a nepokosené části budou ponechány jinde) – změnit nastavení pravidel stávajícího režimu AEKO. <i>Tento management nemusí zajišťovat OOP.</i></p>	1	1. seč od 1. do 30. 6. 2 seč. od 1. 8. do 30. 9.	2 x ročně

označení dílčí plochy	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost	termín provedení	interval provádění
		AEKO „mezofilní a vlhké louky nehnojené“. Cíl péče: Zachování pestřejší luční vegetace a údržba takovým způsobem, který nebude výrazně poškozovat společenstvo lučních bezobratlých. Podle nové <i>Krajinářské koncepce rozvoje parku</i> bude v ploše navržena tůň či tůně (i větší). Ty by se rozkládala jak v DP 7 tak i sousední DP 20.	Partie DP, které nebudou pokoseny traktorem v rámci předchozího zásahu, budou koseny křovinořezem, ručně vedenou sekačkou nebo jinou lehkou mechanizací (s odklizením biomasy).	1	od 1. 8. do 30. 9.	1 x ročně
8	0,59	Asfaltová cyklostezka.	Bez navrhovaného zásahu.			
9	0,38	Plochu tvoří větší porost lapiny jasanolisté, skupina jasanu ztepilého a javoru mléče a další jednotlivě stojící dřeviny. Mezi porosty dřevin a pod jednotlivě stojícími dřevinami jsou plochy pravidelně koseného trávníku. V porostu lapiny kvete na jaře ve velkém množství bledule jarní. Výskyt invazního kolotočníku ozdobného. Cíl péče: zachování součásti přírodně-krajinářského celku, péče s ohledem na faunu vázanou především na dřeviny a dřevní hmotu.	Kosení křovinořezem, ručně vedenou sekačkou nebo jinou lehkou mechanizací s odklizením biomasy. Kosena bude celá plocha i pod dřevinami. Individuální péče o dřeviny. Péči zajišťovat tak, aby byl zohledněn jejich zoologický význam – staré dřeviny zdravotními a bezpečnostními zásahy udržet na místě co nejdéle. Při nutnosti kácení alespoň v některých případech zvážit zachování bezpečného torza. Jasany jsou ohroženy nekrózou – v jejich případě je bezpečnostní hledisko zcela prioritní.	2	od 1. 8. do 30. 9.	1 x ročně podle potřeby
10	0,24	Jižně exponovaná stráž s vegetací mezofilní ovsíkové louky s prvky suchých trávníků. Porosty mají více eutrofní a ruderalní charakter (např. pcháč oset, vzácně invazní kolotočník ozdobný). Dominuje ovsík vyvýšený a sveřep vzpřímený. V ploše jsou též solitérní dřeviny. DP zasahuje do většího půdního bloku LPIS (5511). Cíl péče: Zachování, respektive obnova druhově pestré mezofilní luční vegetace a údržba takovým způsobem, který nebude výrazně poškozovat společenstvo lučních bezobratlých.	Spodní části svahu, které jsou součástí půdního bloku LPIS, budou koseny traktorem 2x ročně s odklizením biomasy. Změnit nastavení pravidel stávajícího režimu AEKO (viz návrh u DP 7). <i>Tento management nemusí zajišťovat OOP.</i> Partie DP, které nebudou pokoseny traktorem v rámci předchozího zásahu, budou pokoseny křovinořezem, ručně vedenou sekačkou nebo jinou menší mechanizací vhodnou pro svah o větším sklonu.	1	1. seč od 1. do 30. 6. 2 seč. od 1. 8. do 30. 9.	2 x ročně
11	0,28	Kompaktnější plocha zeleně tvořená lípami v okolí pěšiny procházející loukou. Podrost je kosený. Cíl péče: zachování součásti přírodně-krajinářského celku,	Kosení křovinořezem, ručně vedenou sekačkou nebo jinou lehkou mechanizací s odklizením biomasy. Individuální péče o dřeviny. Péči zajišťovat tak, aby byl zohledněn jejich význam	2	od 1. 8. do 30. 9.	1 x ročně podle potřeby

označení dílní plochy	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléha- vost	termín provedení	interval provádění
		péče s ohledem na faunu vázanou především na dřeviny.	zoologický – staré dřeviny zdravotními a bezpečnostními zásahy udržet na místě co nejdéle. Při nutnosti kácení alespoň v některých případech zvážit zachování bezpečného torza.			
12	0,25	Silně proředěný porost po nedávné nekróze jasanů a redukci střemchy. Kompaktní stromové patro s olší zůstalo zachováno jen při JZ okraji. V ploše jsou mladé výsadby OLL v individuální ochraně. V SV krajích hojně svída (<i>Cornus cf. serica</i>). Bylinné patro je chudé a eutrofní, po těžbě dřevin i ruderalizované, bohaté porosty bledule jarní. Cíl péče: zachování (obnova) smíšeného porostu charakteru luhu s bohatým výskytem bledule jarní. Podle nové <i>Krajinářské koncepce rozvoje parku</i> je v této DP navržena jedna nebo i více tůní. S ohledem na bezpečnost není vhodné v této DP zachovávat přestárlé nebo poškozené dřeviny (blízkost pěšin).	Individuální péče o dřeviny. Lze očekávat hynutí dalších jasanů – včasná asanace. Péče o výsadby OLL, podle potřeby další dosadba. Na tomto stanovišti je možné vysazovat také např. KL, JLV, DBL.			podle potřeby
13	0,32	Starý smíšený porost hlavně LP, JV a DB na prudším svahu. Rozvinutější pestré keřové patro, bylinné patro je chudé a eutrofnější. Cíl péče: zachování smíšeného porostu se staršími stromy. V péči o plochu je velmi důležité bezpečnostní hledisko – blízkost frekventovaných pěšin.	Individuální péče zejména o starší dřeviny (bezpečnostní a zdravotní zásahy). V případě zlomu, vývratu nebo nutnosti kácení zejména starších dřevin zvážit alespoň v některých případech možnost zachování stabilního torza nebo i části ležícího kmene. Případnou obnovu porostu provádět kontinuálně jednotlivým výběrem, obnova především přirozenou obnovou dřevin (v ploše např. JV, KL, LP) umělá obnova DB v individuální ochraně.			podle potřeby
14	0,24	Smíšený víceetážový porost charakteru suťového lesa na strmém svahu, tvořený hlavně starším KL a mladším JV a JLH. Při horním okraji jírovec a akáty. Bylinné patro je chudé, v jarním aspektu silně dominuje česnek medvědí. Cíl péče: zachování smíšeného porostu charakteru suťového lesa.	Individuální péče zejména o starší dřeviny (bezpečnostní a zdravotní zásahy). V případě zlomu, vývratu nebo nutnosti kácení zejména starších dřevin zvážit alespoň v některých případech možnost zachování stabilního torza nebo i části ležícího kmene. Případnou obnovu porostu provádět kontinuálně jednotlivým výběrem, obnova především přirozenou obnovou dřevin (v ploše hojněji JV, dále např. JLH).			podle potřeby

označení dílčí plochy	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost	termín provedení	interval provádění
		V péči o plochu je velmi důležité bezpečnostní hledisko – blízkost frekventovaných pěšin.				
15	0,03	Prudká stíněná strážka, chudší a eutrofnější vegetace s dominancí srhy laločnaté a ovsíku vyvýšeného. Cíl péče: zachování travino-bylinné vegetace.	Kosení křovinořezem nebo pomocí jiných malých nástrojů s odklizením biomasy.	1	1. seč od 1. do 30. 6. 2 seč. od 1. 8. do 30. 9.	2 x ročně
16	0,29	Souvislý pás nepůvodních křovin podél hranice parku (PR). Součástí je i polykormon jírovce drobnokvětého (<i>Aesculus parviflora</i>), významnější dřeviny v parku.	Bez navrhovaného zásahu. Běžná údržba a sadovnické úpravy podle potřeby.			
17	0,61	Jasanovo-olšový luh spíše suššího charakteru. Smíšený porost s převahou JS, dále KL, JV, BB, LP aj. Ojedinelá stojící torza JS a KL. Bylinné patro je chudé, místy silně eutrofní, na části dominuje česnek medvědí, v jarním aspektu velmi hojně bledule jarní. Podrost je z části kosený, částečně redukované je i keřové patro. Po nekróze jasanů je porost proředený – nejvíce V část a Z konec. Zde jsou mladé výsadby OLL v individuální ochraně. Cíl péče: zachování (obnova) smíšeného porostu charakteru luhu s bohatým výskytem bledule jarní. V péči o plochu je velmi důležité bezpečnostní hledisko – blízkost frekventovaných pěšin.	Individuální péče o dřeviny. Lze očekávat hynutí dalších jasanů – včasná asanace. V případě zlomu, vývratu nebo nutnosti kácení zejména starších dřevin zvážit alespoň v některých případech možnost zachování stabilního torza nebo i části ležícího kmene. Péče o výsadby OLL, podle potřeby další dosadba. Na tomto stanovišti je možné vysazovat vedle OLL také např. KL, JLV, DBL. Zachovávat též přirozenou obnovu, v ploše výskytu např. mladých jedinců KL a JLH.			podle potřeby podle potřeby
18	0,005	Podlouhlá tůň šířky cca 2 m se zpevněným dnem a břehy betonovými dlaždicemi, vytvořená pomocí izolace. V tůni roztroušeně rostou orobince a šípátka širokolistá. Z významnějších živočichů výskyt skokana hnědého (rozmnožování) a s. zeleného a dále invazních druhů ryb karase stříbřitého a střevličky východní. Cíl péče: zachování vodního biotopu vhodného pro rozmnožování obojživelníků, bez invazních druhů ryb.	Odstranění invazních druhů ryb. Doporučuje se odčerpání vody a ponechání tůně po několik týdnů zcela bez vody (ideální je, aby tůň zcela vyschla). Pokud zůstávají mokré kapsy nebo měkké bahno, doporučuje se aplikace chlorového vápna. Pokud se nepodaří všechnu vodu vyčerpat, provede se odlov elektrickým agregátem za snížené hladiny (nutno opakovat!). Zásah provést mimo období rozmnožování a vývoje zdejších obojživelníků.	2	od 1. 8. do 30. 11.	
19	5,93	Převážně velice zachovalé květnaté mezofilní ovsíkové	Kosení traktorem 2x ročně s odklizením biomasy.	1	1. seč od 1.	2 x ročně

označení dílčí plochy	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost	termín provedení	interval provádění
		<p>louky na mírně zvlněném reliéfu, mírně vlhčího charakteru, lokálně i sušší se sveřepem vzpřímeným. Roztroušeně solitérní dřeviny a menší skupinky – pod nimi a místy i jinde v zástinu při krajích eutrofnější a s větší degradací.</p> <p>DP je součástí dvou půdních bloků LPIS (5510 a 5511) a je využívána k zemědělskému hospodaření. Aktuálně je zařazena v režimu AEKO „mezofilní a vlhké louky nehnojené“.</p> <p>Cíl péče: Zachování pestřejší luční vegetace a údržba takovým způsobem, který nebude výrazně poškozovat společenstvo lučních bezobratlých. Zachování prvků rozptýlené zeleně.</p> <p>Podle nové <i>Krajinářské koncepce rozvoje parku</i> je v DP navržena tůň (u prameniště pod svahem na S okraji DP). V rámci dalšího plánování je možné v této DP realizovat i více vodních ploch.</p>	<p>Při každém kosení nechat 10-15 % plochy do další seče nepokosených (ty budou při následující seči pokoseny a nepokosené části budou ponechány jinde) – změnit nastavení pravidel stávajícího režimu AEKO. <i>Tento management nemusí zajišťovat OOP.</i></p> <p>Partie DP, které nebudou pokoseny traktorem v rámci předchozího zásahu, budou koseny křovinořezem, ručně vedenou sekačkou nebo jinou lehkou mechanizací (s odklizením biomasy).</p> <p>Individuální péče o dřeviny. Péči zajišťovat tak, aby byl zohledněn jejich význam zoologický – staré dřeviny zdravotními a bezpečnostními zásahy udržet na místě co nejdéle. Při nutnosti kácení alespoň v některých případech zvážit zachování bezpečného torza. Další sadovnické úpravy podle potřeby.</p>		<p>do 30. 6.</p> <p>2 seč. od 1. 8. do 30. 9.</p>	
				1	od 1. 8. do 30. 9.	1 x ročně
						podle potřeby
20	0,27	<p>Plocha (zřejmě) mulčovaná eutrofnější vegetace s několika solitérními starými JS (+ 1 polouschlé torzo) a pařezy po stromech kácených v 2016/2017. Plochou vede pěšina, též tu je lavička, broukoviště (2017) a na Z okraji menší zděný objekt. Broukoviště je silně zarostlé křovinami a vyžaduje akutní údržbu. V r. 2025 potvrzen výskyt páchníka hnědého.</p> <p>Cíl péče: obnova hodnotnější luční vegetace, zachování funkčního broukoviště a zachování starých solitérních dřevin.</p> <p>Podle nové <i>Krajinářské koncepce rozvoje parku</i> bude v ploše navržena tůň či tůně (i větší), které by se rozkládaly v sousedních DP 7 a DP 20.</p>	<p>Kosení křovinořezem, ručně vedenou sekačkou nebo pomocí jiné menší mechanizace s odklizením biomasy. Partie bezprostředně okolo pěšiny, lavičky a břehy přilehlé tůně je možné kosit častěji než 2 x ročně.</p> <p>Údržba broukoviště – odstranění veškerých křovin a břechťanu, kontrola a doplnění stříšek horních dutin, kontrola stability.</p> <p>Individuální péče o staré jasany. Péči zajišťovat tak, aby byl zohledněn jejich význam zoologický. Při nutnosti kácení nechat 1-2 bezpečná torza. Část dřevní hmoty je vhodné využít např. k rozšíření stávajícího broukoviště (zejména části kmenů a silné větve s dutinami).</p>	1	<p>1. seč od 1. do 30. 6.</p> <p>2 seč. od 1. 8. do 30. 9.</p>	2 x ročně
				1	bez omezení	1 x za cca 5 let
						podle potřeby
21	0,55	<p>Směšený porost na prudším svahu charakteru suťového lesa. Porost tvoří hlavně JS (na Z konci zcela dominuje), HB a KL, vtroušeně LP, JV, DB, JLH. Silně vyvinuté keřové</p>	<p>Individuální péče zejména o starší dřeviny (bezpečnostní a zdravotní zásahy). V případě zlomu, vývratu nebo nutnosti kácení zejména poškozených</p>			podle potřeby

označení díleč plochy	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléha- vost	termín provedení	interval provádění
		<p>patro. Bylinné patro je chudší, v jarním aspektu místy silně dominuje česnek medvědí. Přibližně uprostřed je světlna s hojnou měsíčnicí vytrvalou.</p> <p>Cíl péče: zachování smíšeného porostu charakteru suťového lesa a bohatého porostu měsíčnice vytrvalé.</p> <p>V péči o plochu je velmi důležité bezpečnostní hledisko – blízkost frekventovaných pěšin.</p>	<p>dřevin zvážit alespoň v některých případech možnost zachování stabilního torza nebo i části ležícího kmene. Obnovu většiny porostu lze provádět kontinuálně jednotlivým výběrem, obnova především přirozenou obnovou dřevin (v ploše hojněji KL, dále např. JV, BB, LP, JLH).</p> <p>Západní část tvořená téměř výhradně jen JS je silně ohrožena nekrózou (navazuje na jasanové partie v DP 25). V této části se doporučuje zahájit systematickou rekonstrukci porostu. Navrhovaný postup (hlavní zásady rekonstrukce porostu) je blíže popsán v kapitole 3.1.1.</p>	2		kontinuální či na etapy rozdělený proces
22	0,23	<p>Víceetážový lužní porost s dominancí JS, silně proředěný po nekróze. V podúrovni je hojná střemcha a vtroušeně javory. Bylinné patro je chudší a eutrofní, na jaře bohaté porosty bledule jarní.</p> <p>Cíl péče: zachování smíšeného porostu charakteru luhu s bohatým výskytem bledule jarní.</p> <p>V péči o plochu je též důležité bezpečnostní hledisko – blízkost frekventované pěšiny.</p>	<p>Individuální péče o dřeviny. Lze očekávat hynutí dalších jasanů – včasná asanace. V případě zlomu, vývratu nebo nutnosti kácení zejména poškozených dřevin zvážit alespoň v některých případech možnost zachování stabilního torza nebo i části ležícího kmene.</p> <p>V případě dalšího proředění výsadba OLL v individuální ochraně (s OLL je možné vysazovat také KL, JLV, DBL).</p> <p>Zachovávat též přirozenou obnovu, v ploše výskyt např. mladých jedinců KL a JLH.</p>			podle potřeby
23	0,05	<p>Malý fragment luhu, s jen nedostatečně vyvinutým stromovým patrem s mladšími JS (neperspektivními), též topol bílý, v podrostu hojně střemcha.</p> <p>Cíl péče: zachování smíšeného porostu charakteru luhu. Podle nové <i>Krajinářské koncepce rozvoje parku</i> do plochy může zasahovat navrhovaná tůň.</p>	<p>Bez navrhovaného zásahu.</p> <p>Možné je provádět zásahy za účelem zachování (podpory) smíšeného porostu charakteru lužního lesa. (též s ohledem na element bezpečnosti). Očekává se odumření JS.</p>			
24	0,20	<p>Stíněný, vlhčí a eutrofní intenzivně kosený trávník s několika dřevinami. V Z části vedle pěšiny je nízké, ale mohutné torzo (entomologicky cenné).</p> <p>Cíl péče: zachování travino-bylinné vegetace. Podle nové <i>Krajinářské koncepce rozvoje parku</i> je v DP</p>	<p>Kosení křovinořezem, ručně vedenou sekačkou nebo jinou lehkou mechanizací s odklizením biomasy. Partie bezprostředně okolo pěšiny lze kosit i vícekrát.</p> <p>Zachovat mohutné torzo u pěšiny v Z části DP.</p>	2	od 1. 8. do 30. 9.	1 x ročně

označení dílní plochy	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléha- vost	termín provedení	interval provádění
		navržená tůň nebo soustava tůní (soustava propojená s tůňmi v DP 7 a 20).				
25	0,94	Smíšený různověký porost, v SZ části charakteru dubohabřiny, na většině přechodu mezi dubohabřinou a suťovým lesem. Na SZ konci dominují statné DB a v podúrovni je hojný HB. Na většině dominuje JS a v podúrovni hojněji JV, místy i BB, vzácně KL, MD aj., silně je rozvinuté keřové patro (místy silná převaha bezu černého). Bylinné patro je chudší a eutrofní, ve V části na jaře silně dominuje česnek medvědí. Jasanová část silně ohrožena nekrózou, zatím káceny jen jednotlivé silně rizikové stromy. Cíl péče: zachování smíšeného porostu charakteru suťového lesa až dubohabřiny. V péči o plochu je velmi důležité bezpečnostní hledisko – blízkost frekventované pěšiny a železniční tratě.	Individuální péče o starší cennější dřeviny, zejména DB a KL (bezpečnostní a zdravotní zásahy). V případě zlomu, vývratu nebo nutnosti kácení poškozených dřevin zvážit alespoň v některých případech možnost zachování stabilního torza nebo i části ležícího kmene. U jasanů s projevy nekrózy v rizikových místech (zejména v blízkosti pěšin) včasná asanace – vysoké riziko vývratu. Na většině plochy zcela dominuje JS silně ohrožený nekrózou. V těchto částech se doporučuje zahájit systematickou rekonstrukci porostu. Navrhovaný postup (hlavní zásady rekonstrukce porostu) je blíže popsán v kapitole 3.1.1.	2		podle potřeby kontinuální či na etapy rozdělený proces
26	0,37	Víceetážový smíšený lužní porost, směs JS, OLL, JV, LP, mírně proředěné. V keřovém patře je hojná střeňka. V ploše je větší množství ležícího mrtvého dřeva. Po hranách plochy vede asfaltová cyklostezka a v JV části jí prochází pěšina, kolem které je kosený trávník. Cíl péče: zachování smíšeného porostu charakteru lužního lesa s výskytem mrtvého dřeva. V péči o plochu je velmi důležité bezpečnostní hledisko – pěšina v ploše, blízkost cyklostezky a železniční tratě.	Individuální péče o cennější dřeviny (zejména bezpečnostní zásahy). U jasanů s výraznějšími projevy nekrózy včasná asanace – vysoké riziko vývratu. Zachovat část dřevní hmoty do rozpadu (probíhá). Případnou obnovu porostu provádět kontinuálně jednotlivým výběrem, obnova především přirozenou obnovou dřevin. V případě dalšího proředění např. kvůli nekróze jasanů dosazovat zejména OLL (v individuální ochraně).			podle potřeby
27	0,07	Smíšený líniový porost dřevin v mírné sníženině mezi železniční tratí a cyklostezkou. Směs OLL, DB, BB, LP. Cíl péče: zachování líniového porostu dřevin.	Bez navrhovaného zásahu. Podle potřeby zásahy za účelem zajištění bezpečnosti na přilehlé cyklostezce a železnici. Dále také zásahy za účelem podpory perspektivních jedinců, zejména DB.			
28	0,10	Stíněná kosená eutrofní loučka s 1 solitérní olší. Dominují svízel přítula a ostřice Buekova.	Kosení křovinořezem, ručně vedenou sekačkou nebo jinou lehkou mechanizací s odklizením biomasy.	1	od 1. 8. do 30. 9.	1 x ročně

označení díleč plochy	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléha- vost	termín provedení	interval provádění
		Cíl péče: zachování plochy bezlesí, s omezenými projevy eutrofizace.				
29	0,32	Stíněné a zanesené mrtvé rameno Divoké Orlice, s množstvím napadaného dřeva včetně vzrostlých stromů. Rameno je lemováno převážně hustým smíšeným porostem OLL, JS, JV, BB, vzácně DB, v keřovém podrostu je hojnější líska. Z hlediska bioty není současný stav ramene příliš příznivý – nebyl např. zaznamenán výskyt žádných obojživelníků a nevyskytuje se žádná makrofytní vegetace. Cíl péče: Zlepšení podmínek vodního biotopu tak, aby byl atraktivní pro výskyt a rozmnožování obojživelníků a aby se tu rozvinula makrofytní vegetace. Předpokladem pro zlepšení podmínek je částečné oslunění ramene.	Odstranění pásu dřevin na jižním břehu mezi vodní plochou a cyklostezkou v délce cca 70 m (od V konce plochy po napojení dalšího ramene z jihu). Pás dřevin je široký maximálně 9 m a tvoří jej hlavně líska a jasaný o průměru do 25 cm, dále OLL, střemcha, ojediněle LP, JV. Průměr dřevin je max. do 40 cm. V úseku nechat do 5 stromů různého druhu. Pařezy se doporučuje odfrézovat (mimo posledních cca 15 m na Z konci) a plochu následně udržovat kosením (vznikne travnatý pás až po břeh vodní plochy).	2	od 1. 11. do 31. 3.	jednorázové opatření
30	0,38	Víceetážový smíšený porost s převahou OLL, více i JV, v keřovém patře je hojná střemcha. V ploše jsou pozůstatky říčního ramene. Roztroušeně ležící mrtvé dřevo, Cíl péče: zachování smíšeného porostu charakteru lužního lesa. V péči o plochu je důležité bezpečnostní hledisko – podél jižního okraje vede cyklostezka a na Z okraji je další cesta.	Bez navrhovaného zásahu. Zásahy omezit jen na zajištění bezpečnosti na přilehlých cestách, jinak lze porost ponechat spontánnímu vývoji.			
31	2,21	Rozsáhlejší porost jasanovo-olšového luhu s pozůstatky říčního ramene. V místech ramene jsou četné spíše menší tůně, které jsou zalité vodou hlavně v jarních měsících a později téměř vysychají. Porost je víceetážový, ne zcela souvislý, s roztroušeně ležícím mrtvým dřevem a díky spontánnímu vzniku a vývoji má až pralesovitý charakter. Tvoří jej hlavně OLL, vtroušeně JS, VRK, v podúrovni hojně střemcha. Bylinné patro je eutrofní, často hojněji invazní netýkavka malokvětá a lokálně hojně i netýkavka žláznatá. Na severním okraji polykormon křídlatky české.	Likvidace netýkavky žláznaté (2 x až 3 x v období od června do září, bližší popis postupu v kapitole 3.1.1). Podle průzkumu v roce 2025 je netýkavka zatím koncentrována do dvou ohnisek o celkové velikosti cca 180 m ² , jinde v DP roste jen roztroušeně. Výjma likvidace netýkavky žláznaté a křídlatky české ponechat porost zcela spontánnímu vývoji. Další zásahy se omezují jen na zajištění bezpečnosti sousedící čistírny odpadních vod. Bez omezení lze odstraňovat dřeviny nebo jejich části padlé na sousední zemědělské pozemky. Kmeny a	2	červen až září	každoročně

označení díleč plochy	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléha- vost	termín provedení	interval provádění
		Cíl péče: zachování smíšeného porostu charakteru lužního lesa, ponechaného spontánnímu vývoji (vyjma specifických opatření).	silnější větve z padlých dřevin přetáhnout do porostu a nechat do fyzického rozpadu (jde o entomologicky cenný porost, pravděpodobnost výskytu larev vzácných druhů hmyzu).			
32	0,99	Smíšené rozvolněné porosty dřevin, včetně starších exemplářů – směs JV, KL, OLL, HB, JS, TPB, OS, LP. Větší množství ležícího mrtvého dřeva. Bylinný podrost má silně eutrofní charakter, v Z partiích DP je téměř celoplošně kosený. V této části je také výrazněji redukované keřové patro. Z entomologického hlediska velmi významná plocha. Zaznamenán vzácnější výskyt netýkavky žláznaté. Cíl péče: zachování rozvolněného smíšeného porostu s hojnějším výskytem ležícího mrtvého dřeva a pravidelně udržovaným podrostem.	Individuální péče o dřeviny. Péči zajišťovat tak, aby byl zohledněn jejich význam zoologický – starší dřeviny zdravotními a bezpečnostními zásahy udržet na místě co nejdéle. Při nutnosti kácení alespoň v některých případech zvážit zachování bezpečného torza. Zanechávat většinu dřevní hmoty (kmenů a silných větví) na místě do fyzického rozpadu. Udržovat rozvolněný charakter porostu. Bez omezení lze odstraňovat dřeviny nebo jejich části padlé na sousední zemědělské pozemky. Kmeny a silnější větve z padlých dřevin přetáhnout do porostu (hlavně v Z části DP).			podle potřeby
			Kosení podrostu v Z větší polovině DP křovinořezem, ručně vedenou sekačkou nebo jinou lehkou mechanizací s odklizením biomasy.	2	od 1. 8. do 30. 9.	1 x ročně
			Likvidace netýkavky žláznaté (2 x až 3 x v období od června do září, bližší popis postupu v kapitole 3.1.1). Podle průzkumu v roce 2025 jen roztroušeně.	2	červen až září	každoročně
33	0,39	Smíšený porost charakteru vlhčí dubohabřiny s dominancí LP, v podúrovni více JV, vtroušeně JS, HB, při J okrajích podél řeky jírovec, v keřovém patře hojněji střemcha. Cíl péče: zachování smíšeného, věkově a prostorově heterogenního porostu.	Bez navrhovaného zásahu. V případě zlomu, vývratu nebo nutnosti kácení poškozených dřevin zvážit alespoň v některých případech možnost zachování stabilního torza nebo i části ležícího kmene. Bez omezení lze odstraňovat dřeviny nebo jejich části padlé na sousední zemědělské pozemky.			
34	0,98	Výrazněji ruderalizovaná a eutrofizovaná kulturní louka. Částečně přistíněná dřevinami, hlavně na Z a V cíp. Součástí DP je i alej panašovaného javoru mléče podél cyklostezky ve východní části DP, alej jírovce maďalu podél řeky a další solitérní dřeviny v Z partiích DP. V Z části v kraji dřevin výskyt křídlatky japonské a v kraji louky	Kosení traktorem 2x ročně s odklizením biomasy. Při každém kosení nechat 10-15 % plochy do další seče nepokosených (ty budou při následující seči pokoseny a nepokosené části budou ponechány jinde) – změnit nastavení pravidel stávajícího režimu AEKO. <i>Tento management nemusí zajišťovat OOP.</i>	1	1. seč od 1. do 30. 6. 2 seč. od 1. 8. do 30. 9.	2 x ročně

označení dílčí plochy	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost	termín provedení	interval provádění
		kolotočnicku ozdobného. DP je součástí půdního bloku LPIS (6511) a je využívána k zemědělskému hospodaření. Aktuálně je zařazena v režimu AEKO „mezofilní a vlhké louky nehnojené“. Cíl péče: Zachování (obnova) pestřejší luční vegetace a údržba takovým způsobem, který nebude výrazně poškozovat společenstvo lučních bezobratlých. Zachování prvků rozptýlené zeleně.	Partie DP, které nebudou pokoseny traktorem v rámci předchozího zásahu (hlavně V cíp a okolí dřevin), budou koseny křovinořezem, ručně vedenou sekačkou nebo jinou lehkou mechanizací (s odklizením biomasy). Individuální péče o dřeviny. Zejména u starších stromů v Z partiích DP péči zajišťovat tak, aby byl zohledněn jejich význam zoologický – staré dřeviny zdravotními a bezpečnostními zásahy udržet na místě co nejdéle.	1	od 1. 8. do 30. 9.	1 x ročně
35	3,71	Převážně velice zachovalá mezofilní ovsíková louka na zvlněném reliéfu. Velký podíl květnatých bylin, mírně vlhčí charakter (po většině plochy hojněji krvavec toten). Jen SZ cípek stíněný, výrazněji eutrofní a chudší. DP je součástí půdního bloku LPIS (6511) a je využívána k zemědělskému hospodaření. Aktuálně je zařazena v režimu AEKO „mezofilní a vlhké louky nehnojené“. Cíl péče: Zachování pestřejší luční vegetace a údržba takovým způsobem, který nebude výrazně poškozovat společenstvo lučních bezobratlých.	Kosení traktorem 2x ročně s odklizením biomasy. Při každém kosení nechat 10-15 % plochy do další seče nepokosených (ty budou při následující seči pokoseny a nepokosené části budou ponechány jinde) – změnit nastavení pravidel stávajícího režimu AEKO. <i>Tento management nemusí zajišťovat OOP.</i>	1	1. seč od 1. do 30. 6. 2 seč. od 1. 8. do 30. 9.	2 x ročně

naléhavost

1. stupeň - zásah nutný (nelze odložit, je nutný pro zachování předmětu ochrany)
2. stupeň - zásah potřebný (jeho neprovedení neohrožuje existenci předmětu ochrany, zhorší však jeho kvalitu)
3. stupeň - zásah doporučený (odložitelný, jeho neprovedení neohrožuje existenci ani kvalitu předmětu ochrany v období platnosti plánu péče, jeho provedení však povede k jeho zlepšení).

Příloha M1 - Orientační mapa s vyznačením území

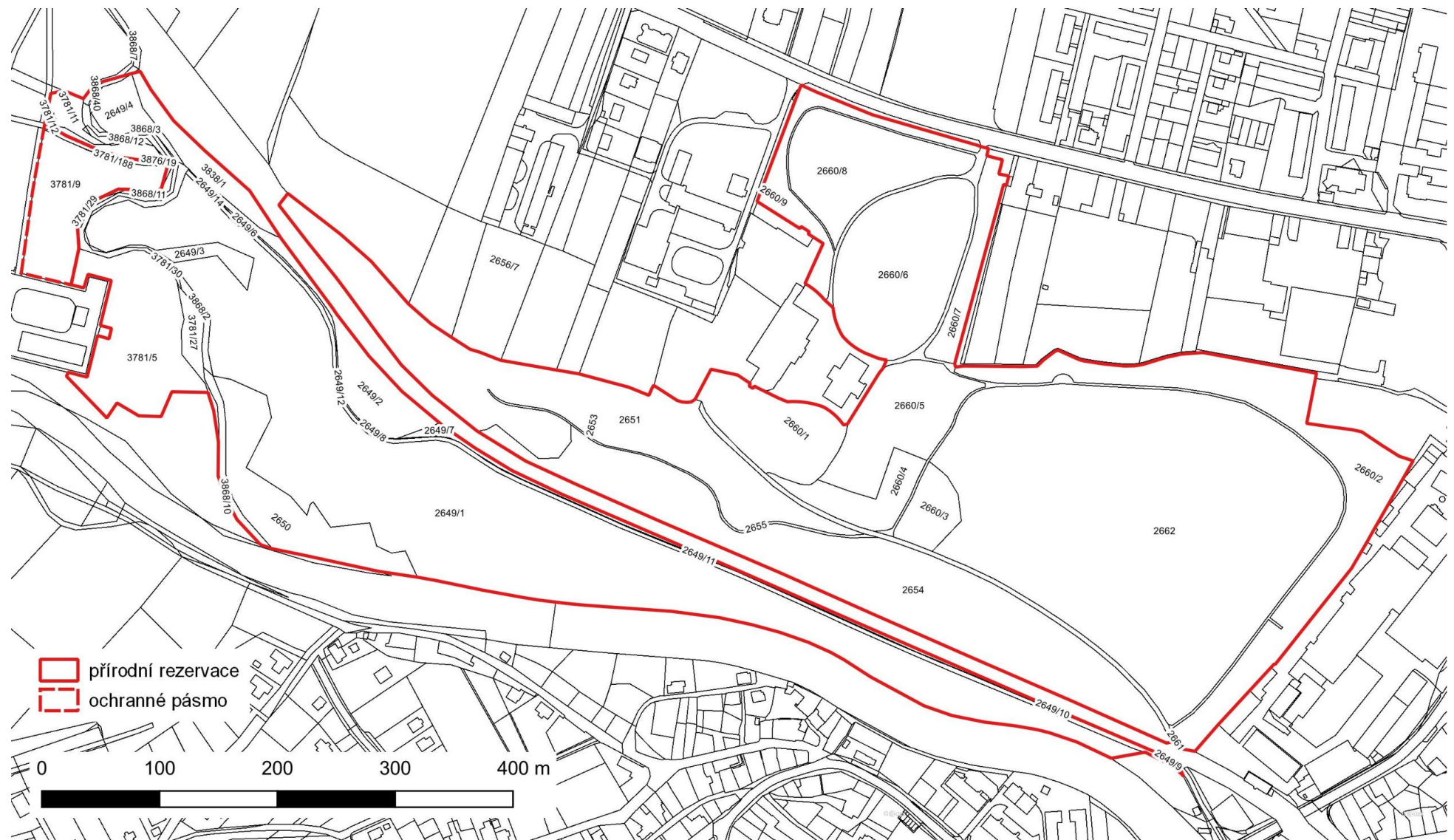
Mapový podklad © Národní geoportál INSPIRE, základní topografická mapa 1:25000

Příloha M2 - Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma

Mapová data © ČÚZK, katastrální mapa

V mapě jsou zobrazena jen čísla parcel zasahujících na území PR a OP.

Příloha M2 - Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma – zvětšená západní část PR s OP

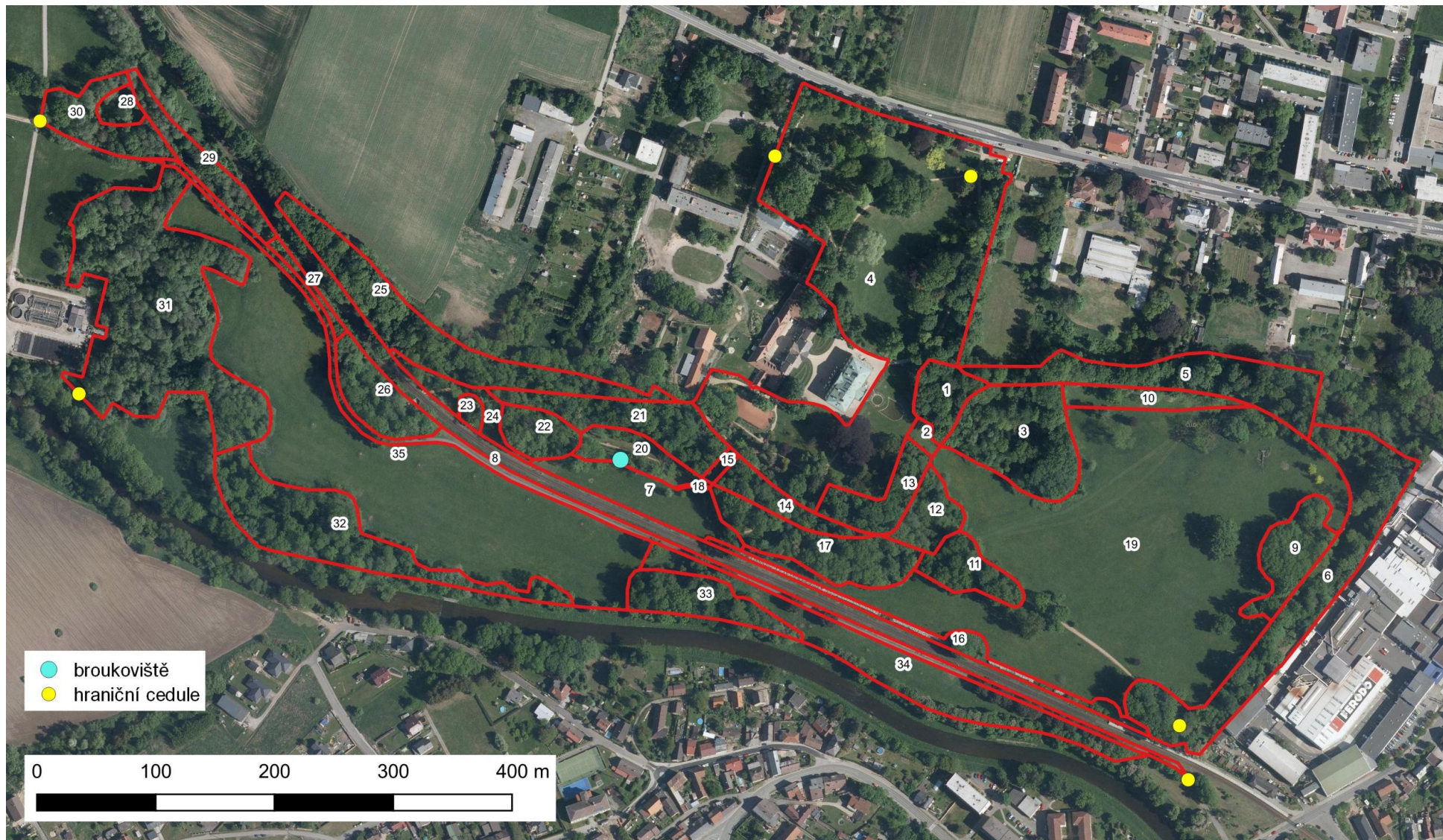
Mapová data © ČÚZK, katastrální mapa

V mapě jsou zobrazena jen čísla parcel zasahujících na území PR a OP.

M3 - Mapa dílčích ploch a objektů

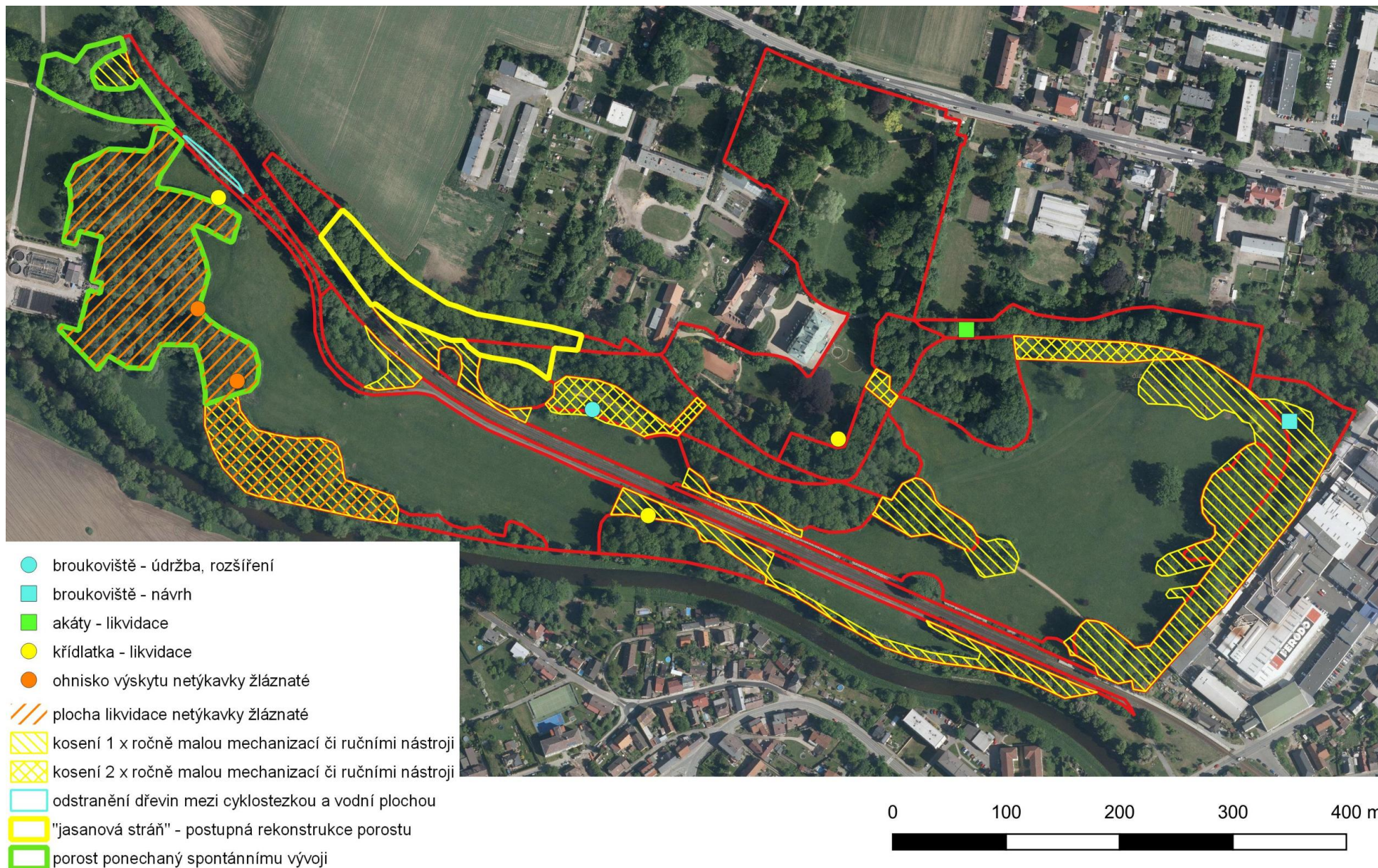
Mapový podklad © ČÚZK, ortofoto

Příloha M4 - Mapa navrhovaných zásahů a opatření

Podkladová data © ČÚZK, ortofoto

V mapě není zakresleno kosení velkou mechanizací na plochách zařazených do LPIS a průběžně prováděné zásahy týkající se porostů dřevin. Plochy navrhovaného kosení se od toho skutečně prováděného mohou mírně lišit (v mapě není zakresleno zejména dosekávání úzkých lemů podél porostů dřevin).

Příloha F1 – Fotodokumentace

Foto 1: Jedním ze symbolů zámeckého parku jsou rozsáhlé porosty bledule jarní.
12. 3. 2025

Foto 2: V častěji kosených trávnících v horní části parku roste řada vzácných druhů lučních hub, např. rodu voskovka (*Hygrocybe*). Trávníky však nesmí být koseny častěji než jednou za 3 týdny.
4. 4. 2026

Foto 3: Díky velmi citlivému přístupu k přírodním hodnotám území je i v horní části parku u zámku ojediněle ponecháno stojící mrtvé dřevo v podobě bezpečného torza.
4. 4. 2026

Foto 4: Součástí jarního aspektu lesních porostů na svazích (DP 21) jsou bohaté porosty česneku medvědího, který v Poorličí v takovém množství už nikde jinde neroste.
12. 3. 2025

Foto 5: Ponechané torzo a ležící kmen statného dubu v dubohabřině východně od zámku (DP 1). Mrtvé dřevo v různých podobách podmiňuje v PR výskyt celé řady vzácných druhů – obratlovců, hmyzu a hub.
12. 3. 2025

Foto 6: Jasany v území často podléhají nákaze voskovičky jasanové a dalších patogenů. Napadené jasany představují velké bezpečnostní riziko a bude nutné je asanovat většinou již preventivně.
8. 4. 2026

Foto 7: Skupina starých jasanů v již špatném stavu v dolní části parku (DP 20). Uprostřed je stále ponechávané torzo s bočními výhony.
4. 4. 2026

Foto 8: Kmeny z kácených stromů lze využít pro stavbu broukoviště. Takto byly v r. 2017 zachovány kmeny s výskytem páchníka hnědého, který tu je přítomen dosud (DP 20). Broukoviště ale vyžaduje údržbu.
4. 4. 2026

Foto 9: Nebo se mohou prostě nechat ležet na místě (případně přemístit na vhodnější místo), jako tento kmen mimořádně statného dubu ve východní části parku.
12. 3. 2025

Foto 10: Aluviální louky jsou převážně velmi zachovalé, druhově pestré a s velkým podílem nápadně kvetoucích bylin (DP 35).
29. 5. 2025

Foto 11: Bohužel způsob jejich kosení je pro zoologickou složku ekosystému velmi nevhodný. Veškeré plochy aluviálních luk jsou vždy pokoseny najednou (2 x ročně). Silně negativní vliv současného hospodaření na loukách dokumentují průzkumy hmyzu.
11. 6. 2025

Foto 12: Na stráni v průhledu východně od zámku (DP 2) rostou i mírně teplomilnější druhy. Velmi nápadná je smolníčka obecná.
29. 5. 2025

Foto 13: Jedním z vodních biotopů je uměle vytvořená podlouhlá tůň ve střední části parku (DP 18). Bohužel v ní žijí invazní druhy ryb karas stříbrný a střevlička východní. Z nepůvodních rostlin tu byla vysazena šípátka široolistá.

18. 7. 2025

Foto 14: Největší vodní plochou v PR je mrtvé rameno Divoké Orlice podél železnice v Z části území (DP 29). Vodní plocha je bohužel silně zastíněná, takže např. obojživelníky využívána není vůbec.

11. 6. 2025

Foto 15: Plán péče navrhuje mrtvé rameno částečně oslunit – vykácet pás dřevin mezi vodní plochou a cyklostezkou v délce cca 70 m.

4. 4. 2026

Foto 16: Cenným ekosystémem v PR jsou lužní lesy. Na snímku je porost východně od zámku (DP 3) s bohatými porosty bledule jarní a velkým množstvím ponechaného mrtvého dřeva.
12. 3. 2025

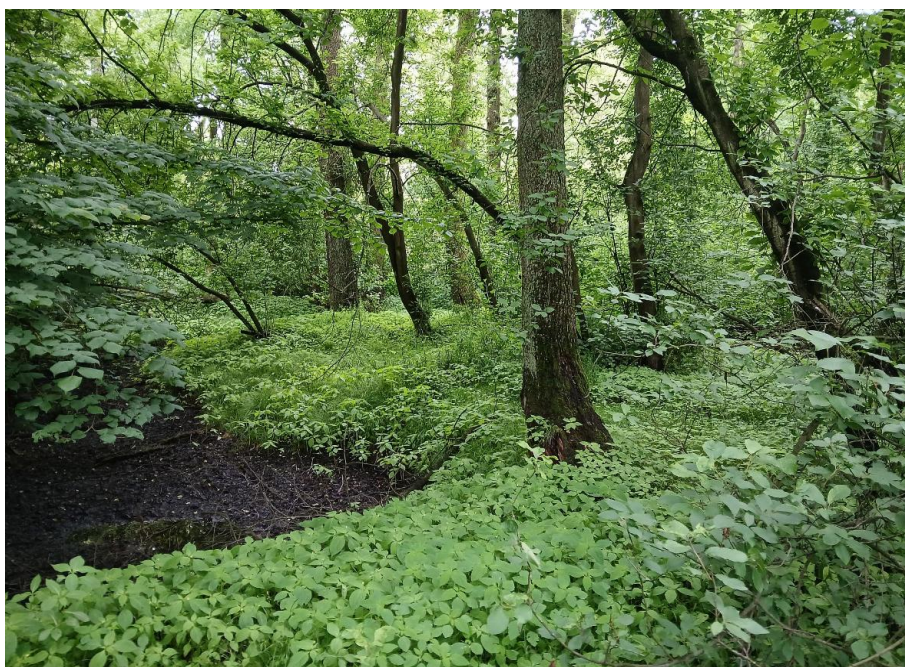

Foto 17: Větší plocha lužního lesa je na západním okraji PR (DP 31), s pozůstatky říčního ramene a menšími tůňemi. Tento porost se dlouhodobě vyvíjí zcela spontánně a má až pralesovitý charakter.
29. 5. 2025

Foto 18: Na jižním okraji PR se podél řeky nachází rozvolněný smíšený porost, kde se před pár lety začal kosit podrost a ponechaly se části kmenů padlých jasanů (DP 32). Jedná se o entomologicky velice cennou část PR.
18. 7. 2025